

özgürlükiçin.com e-dergi

**Pardus'a Katkıda Bulunmak İçin
Beyin Fırtınası Yapalım!**

KDE 4 İnce Ayarları

**Pardus 2009'dan
İlk Görüntüler**

**Röportaj:
Gökmen Göksel**

Pardus ve KDE 4

- 04-07. Haberler
08. Pasifik'in İki Yakasından Üç İş Vakası
- 09-10. Dünden Bugüne KDE
- 11-13. KDE 4 Yenilikleri
- 14-20. KDE 4 İnce Ayarları
- 21-22. KDE 4'te Görünüm Ayarları
- 23-25. Dosya Yöneticiniz: "Dolphin"
- 26-28. Pardus 2009 ile Yenilenen Araçlar
- 29-30. Evrensel Belge Okuyucu: Okular
- 31-33. Pardus'un İkinci "Üç Yıl"ı Pardus'un Açıklığı ve Özgürlüğü
- 34-35. KNemo İle Trafik Akışını İzleyin!
- 36-40. Fax Sunucusu: "HylaFAX" ve HylaFAX İstemcisi: "JHylaFAX"
- 41-43. Pardus'a Katkıda Bulunmak İçin Beyin Fırtınası Yapalım!
- 44-48. Pardus'ta Fpc/Lazarus İle Pascal Programları Yazmak
- 49-51. Urban Terror Haritası Yapmak İçin ZeroRadiant
- 52-55. Gimp Filtrelerini Tanıyalım-8
- 56-57. İçindekiler Dizini Oluşturma ve Düzenleme
- 58-60. OpenOffice.org Hesap Tablosu: Metni Sütunlara Bölmek
- 61-66. Röportaj: "Elimden Geleni Yapıyorum!"
- 67-68. Özgürlüğü için Forumlarına Resim Yükleme
- 69-70. Battle Tanks

Bu sayının editörü:

Kubilay KOCABALKAN

Bu sayıda katkıda bulunanlar:

Dr. A. Talha Yalta,
Ahmet Hiçyılmaz, Akın Ömeroğlu,
Ali Işingör, Aydın Gündüz,
Ayten Gülen, Bünyamin Vıçıl,
Ceyhan Alyeşil, Denis Keçeyapan,
Ercan Kuru, Dr. Erkan Tekman,
Fahri Dönmez, Gökmen Göksel,
Gözde Orgun, Hakan Hamurcu,
Kubilay Kocabalkan, Mehmet Emre,
Mehmet Pekgenç,
OpenOffice.org Türkiye Ekibi,
Özgür Kuru, Pınar Yanardağ,
Şaban Kuş, Tayfun Kavasoglu,
Utku Aydın

Tasarım:

artistanbul (Pınar Eskikan)

Özgürlüğü için e-dergisi,

[Creative Commons](#)

(by-nc-sa) 3.0 ile lisanslanmıştır.

Pardus ismi ve logosu,

TÜBİTAK UEKAE'nin tescilli markasıdır

Bu yayının, [Özgürlüğü için](#) topluluğu tarafından
hazırlanmaktadır.

KDE 4, Pardus 2009 ile daha da güzel...

Merhaba,
Arkadaşlar, dostlar ve Pardusseverler. İşte yeni bir sayı ile yine karşınızdayız. Ne güzeldir ki, bu sayının editörü olma şansı benim oldu. Umarım, bana güvenenleri ve derginin bu sayısını merakla bekleyenleri mutlu edebiliriz.

Evet! Hepimiz hasretle onu bekliyor, onu merak ediyor ya da ona sahip olmak istiyoruz. O mu? O, yeni masaüstü ortamımız ve masaüstü kavramını değiştiren yeniliğin adı, O "KDE 4". Evet! Pardus 2009'un hızla yaklaştığı, tüm geliştiricilerin harıl harıl çalıştığı şu günlerde, biz de bu sayımızda sizleri O'nun güzelliklerine alıştıralım, O'nu kullanma arzunuzu biraz daha artıralım istedik ve bu sayımızın kapak konusu olarak KDE 4 seçtik ve onun güzelliklerini sunmaya çalıştık.

Merakla beklediğimiz ve Pardus 2008 depolarında da bulunan KDE 4 paketlerini, Pardus 2008'e Paket Yöneticisi ile kurabilir daha sonra Servis Yöneticisi ile KDE 4 servisini açılışa başlayacak şekilde ayarlayarak kullanabilirsiniz. Aman kullanmadan önce, Pardus 2008'de KDE 4 kullanımı konusunda, forum sayfalarında açılmış başlıkları incelemeyi de unutmayın.

Gelelim e-dergimizin bu sayısında okuyacağınız yazılara.

KDE 4 ile sizi tanıştırmanın ve kaynaştırmanın yanında, beklediğiniz yazı dizileri ve köşe yazılarımıza da bolca yer vermeyi unutmadık. OpenOffice.org Türkiye ekibinin hazırladığı sayfalarda, özellikle iş yerlerinde Pardus ve OpenOffice.org ürünleri tercih eden kullanıcılar için faydalı olacak, çok güzel iki yazımız var.

Programlama ile ilgilenen kullanıcılarımız için de öğretici bir Pascal yazısı bulunuyor. Filtre zengini Gimp yazı dizimizin sekizinci yazısı ile de tarama filtrelerini tanıyaya başlayacaksınız.

Derginin içinde özellikle dikkatle okumanızı istediğim birkaç yazıdan biri olan Sayın Dr. Erkan TEKMAN'ın köşe yazısı ile Özgür yazılım, Açık kaynak ve

İş modelleri konularında bilgi sahibi olacağız. Ayrıca yöneticilerinden biri olduğum, Özgürlüğe Beyin ve Yeni Fikirler bölümünü konu alan yazıyı da dikkatle okunması gerekenler listenize eklemenizi rica ediyorum. Yazıyı hazırlayan Sayın Dr. A. Talha YALTA, konuyu çok iyi anlatsa da bazı noktalara tekrar dikkatinizi çekmek istiyorum. Fikirleriniz/fikirlerimiz çok değerlidir. Fikirlerimiz uygulanabilir olduğu sürece, Pardus geliştiricileri tarafından değerlendirilecektir. Fikirlerimiz daha önce başka bir kullanıcının da aklına gelmiş ya da fikrimize çok yakın fikirler dile getirilmiş olabilir. Bu yüzden Beyin bölümünde arama yapmadan fikir girişi yapmayalım. Tüm forumda olduğu gibi yeni fikirlerde de, anlaşılır ve düzgün bir Türkçe kullanmaya çalışalım. Gerçekten üretebilen bir topluluk olmak istiyorsak, uygulanabilir tüm fikirler sahip çıkalım ve destek olalım.

E-dergimizin bu sayısında da eğlenmeyi ve oyun oynamayı sevenleri unutmadık. Basit görünen ama oynarken sizi kendinizden alacak iki oyun yazımız ve Özgürlüğe oyun sunucusu üzerinden de severek oynadığımız UrbanTerror için harita yapmayı öğreten bir yazımız da sizin okumanızı bekliyor.

Röportaj bölümünde de Pardus kullanıcısının ilk karşılaştığı Pardus uygulaması YALI ve diğer Pardus araçlarını KDE 4'e göre yeniden geliştiren Gökmen GÖKSEL ile KDE 4, Pardus 2009 ve topluluğumuzun katkıları hakkında konuştuk.

Yazıma son vermeden önce, bu sayıda da bizlere değerli yazıları ile katkıda bulunan tüm yazarlarımıza çok teşekkür ediyorum. Siz değerli Pardus kullanıcılarının beğenisine layık bir e-dergi için benim elimden gelen, şimdilik bu kadar. Umarım, bundan sonraki sayılarda da bir Pardus kullanıcısı olarak yazdığım yazılarla sizlerin beğenisini kazanmaya devam ederim. Teşekkürler ve sevgilerimle...

ODF Türkiye Kuruldu

Belgelerde özgür standartları savunan ODF Alliance Grubu, Türkiye’de faaliyetlerine başladı.

Özgürlükçin.com olarak kurucu üyelerinden biri olduğumuz ODF Türkiye’nin kuruluşu ile ilgili basın bültenini aşağıda yayınlıyoruz:

TBD’nin Antalya’da düzenlediği “Bilgi İşlem Merkezi Yöneticileri Semineri” (BİMY) ve “Kamu Bilişim Platformu” (TBD Kamu-BİB) bütünlük etkinliğinde alınan karar ile Türkiye’de kamusal belge ve hizmetlerde özgür standartların kullanımına yönelik kamuoyu oluşturma çalışmalarının hızlanması amaçlanıyor.

Kamunun, yazılım tedarikçisinin formatı desteklemeye devam edip etmemesinden endişe duymaksızın, önemli belgelerine uzun yıllar sonra bile ulaşabileceklerinden kuşku duymaması için [ODF](#) uygulamalarının desteklenmesi gerekiyor.

Tüm kamu kurumlarının, firmaların, yerel yönetimlerin, okulların, hastanelerin ve sıradan insanların gelecek endişesi olmaksızın kullanabileceği, özgür ve açık

bilgi standartlarının kullanılmasını arzuluyoruz. Bizler, bilgi standartlarının uluslararası yazılım tükellerine değil, insanlara hizmet için var olması gerektiğini düşünüyoruz.

Mayıs 2005’te OASIS tarafından onaylanan ve Mayıs 2006’da ISO/IEC tarafından uluslararası bir standart olarak kabul edilen ODF uygulamalarının Türkiye’de kullanımını artırma ve bilinçlendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedefleniyor.

ODF uygulamaları evrak, bilgi ve kayıtlar üzerinde daha fazla kontrol ve doğrudan erişim olanağı sağlıyor. ODF uygulamaları, belgelere doğrudan erişim dışında, belge sahiplerine inovasyon, daha fazla seçenek, birlikte çalışabilirlik, daha düşük maliyet, acil durum yönetimi sağlar ve arşiv dostudur.

ODF Türkiye oluşumu, [IBM](#), [Oracle](#), [ozgurlukicin.com platformu](#), [Pardus](#)’u üreten proje yetkilileri, [Sun Microsystems](#) ve TBD’nin katılımıyla gerçekleştirildi. ODF uygulamalarını destekleyen şirketlerin ve oluşuma destek vermek isteyen bireylere ODF Türkiye’nin kapısı her zaman açıktır.

KDE 4.2.2 Cano Duyuruldu!

KDE Topluluğu’nun 2 Nisan 2009 tarihinde yayınladığı, sayısız hata düzeltmesi, performans iyileştirmesi ve çeviri güncellemesini içeren son kararlı sürümü KDE 4.2.2 yayınlandı. KDE Topluluğu bu son sürümün kod adını “Cano” olarak belirledi.

KDE 4.2’nin aylık güncellemesi olarak yayınlanan “Cano”, bizlere en güçlü, en gelişmiş ve ücretsiz yeni nesil masaüstü çalışma ortamının son halini sunuyor. KDE 4.2.2 sürümü, masaüstü çalışma ortamıyla birlikte ağ araçları, eğitim uygulamaları, program uygulamaları, multimedya yazılımları, oyunlar, sanatsal işler, geliştirme araçları ve daha fazlasını bizlere sunuyor. Bu sürümle birlikte KDE’nin ödüllü araç ve programları 50’den fazla dili destekliyor. Bu servis sürümünde yapılan güncellemeleri daha detaylı olarak [bu adresten](#) inceleyebilirsiniz.

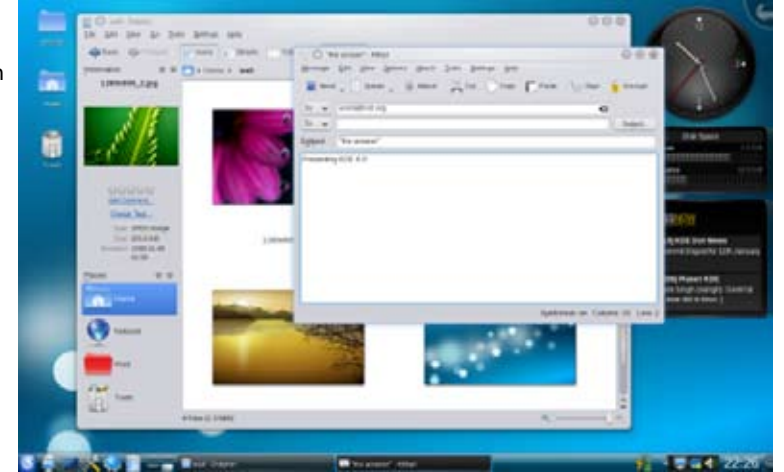
KDE 4.2.2 “Cano”da, kullanıcılar açısından en önemli düzeltmeler şunlar:

- KRunner istikrar düzeltmeleri: Krunner arama sonuçları şimdi olası çıkmazlara karşı daha çok güvenli.
- KMail performans geliştirmeleri: Ön bellekteki IMAP e-posta hesapları ile senkronizasyon şimdi daha hızlı, değişken numaralandırma ile

daha pürüzsüz bir e-posta okuma sağlar.

- Hata çözümleri, performans geliştirmeleri ve XHTML olarak iyileştirme: İyileştirilmiş metin görüntüleme, daha da geliştirilmiş CSS seçici desteği.

Bu son sürümle daha kararlı ve güvenli bir masaüstü ortamı oluşturma yolunda kararlı

adımlar ile yürüyen KDE4, Pardus 2009 yolundaki temel taşlardan birisi olacak. KDE masaüstü ortamında yapılan tüm iyileştirmeler Pardus 2009 yolundaki geliştirici ekibimize de daha kararlı bir Pardus sürümü çıkarmalarını sağlayacak. KDE Topluluğu’na bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Kaynak: [kde.org](#)

PC Labs'tan Pardus'a Destek

PC Labs, birkaç sponsor firmayı bir araya getirerek, çok güzel bir bağış organizasyonu düzenledi. ASUS, AMD ve Kingston firmaları ile birlikte hazırlanan bu çalışmayla 5 adet masaüstü bilgisayarı hazırlanarak, doğuda bilgisayarı olmayan okullara gönderildi.

Bilgisayarların montajı, işletim sistemlerinin kurulması ve paketlenerek gönderilmesi PC Labs ekibi tarafından gerçekleştirilen bu bilgisayarların, bizce önemli olan özelliği ise işletim sistemi olarak Pardus 2008 kullanılmasıydı. Pardus 2008 yüklü bu beş bilgisayar, ilk çalışma ve dağıtımının kolay olması için PC Labs editörlerinden A.R.C.'nin öğretmen olarak görev yaptığı bölgede belirlenen okullara gönderilmiş. Fikrin nereden çıktığı ve nasıl geliştiğini PC Labs ekibi şöyle dile getiriyor:

"Bilgisayarın eğitime olan katkısını başka zaman tartışabiliriz. Bu fikir ASUS ile yaptığımız bir toplantıda ortaya çıktı. Yurt dışından incelenmek üzere firmalara bol miktarda ürünler geliyor ve bu ürünlerin çoğu işleri bittikten sonra atıl olarak kenarda duruyor; bir süre sonra ise değerlerini yitiriyorlar. Bu yüzden ASUS'un incelemeye dönen anakart ve ekran kartlarını değerlendirmek amaçlı olarak bu PC bağışını gündeme getirdik. Her ne kadar ASUS'un anakart ve ekran kartı haricindeki diğer bileşenleri distribütörlerden satın alınmış olsa da, kenarda duran bazı atıl parçaları da değerlendirdiğimiz bir proje oldu. Bazı firmalardan bu projeye cevap alamazken, ASUS, AMD, Kingston gibi firmalar da gözleri kapalı destek oldular. Eksik olan parçaları da PC Labs ekibi tamamladı."

PC'lerin gittiği okullar:

- Aşağı Çeşme İ.Ö.O. - Şırnak / AŞAĞI ÇEŞME KÖYÜ
- Düzova İ.Ö.O. - Şırnak / DÜZOVA KÖYÜ
- Kebeli İ.Ö.O. - Şırnak / KEBELİ KÖYÜ
- Güçlü-Kolgezer İ.Ö.O. - Şırnak GÜÇLÜ-KOLGEZER KÖYÜ
- Şehit Sait Atak İ.Ö.O. - Şırnak / Cizre

Bize ufak çabalarla neler yapılacağını gösteren, küçük kardeşlerimizin gözlerindeki ışığı parlatan ve bu güzel fikre ortak olan herkesi gönülden destekliyor ve tüm PC Labs ailesini gösterdikleri bu duyarlılıktan dolayı

tebrik ediyoruz. Aralık 2008 tarihinde gerçekleşen bu çalışmanın bir örnek olmasını diliyoruz.

Kaynak: [PC Labs](#)

GSoC Sonuçları Belli Oldu

Google'ın, yazılım geliştirmeye uğraşan öğrencilere kod yazmaları için olanak sağlayarak açık kaynak camiasına

katkı kazandırmayı amaçladığı Google Summer of Code'un (GSoC) 2009 yılındaki programına kabul edilen 150 danışman organizasyon arasında Pardus Projesi de yerini aldı. Projeler tamamen organizasyonlar gözetiminde uzaktan geliştiriliyor. 23 Mart 2009 Pazartesi günü itibariyle başlayan başvuru süresi, 3 Nisan 2009 Cuma günü son buldu. Danışman organizasyonların başvuruları değerlendirilmesi sonucunda seçilen öğrenciler ve danışmanları eşleştirildi. Bu yıl GSoC programı dahilinde Pardus

Projesi'ne altı öğrenci kabul edildi. 23 Mayıs'ta GSoC projeleri için resmi olarak çalışmaya başlayacak öğrenciler, bu tarihten ağustos sonuna kadar zorlu ama keyifli olacağını umduğumuz bir kod yazma sürecinin içinde bulunacaklar.

Pardus Projesi'ne seçilen öğrenciler ve proje konuları aşağıdaki gibi:

- Ezgi ÇİÇEK - OpenOffice.org'a Türkçe Dil Bilgisi Denetimi
- Mehmet Ali AKMANALP - Parmak İziyle Giriş Desteği

- Rohan ANIL - Yüz Tanımayla Giriş Desteği
- Sarath LAKSHMAN - Pardus İçin Web Tabanlı CD Oluşturma Aracı
- Marcin KURCZYCH - KDE4 İçin Ses Yöneticisi
- Caio NASCIMENTO - KDE4 İçin Hata Bildirim Aracı

Projeler hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) ulaşabilirsiniz. GSoC programına katılmaya hak kazanan tüm öğrencileri gönülden kutluyoruz.

Linux Vakfı'ndan Moblin'e Destek

Linux Vakfı, Linux temelli özgür bir proje olan Moblin'i destekliyor.

Intel destekli Linux dağıtımı olan Moblin'in, öncelikle Intel Atom temelli netbookları hedefleyen bir açık kaynak projesi olduğunu, geliştirilme aşamasındaki bu projenin alfa sürümünün yayınlandığının haberini geçtiğimiz aylarda Özgürlükçin'de yayınlamıştık. Şimdi Moblin'e büyük bir destek de Linux Vakfı'ndan geldi. Linux'un yaygınlaşması konusunda çalışmalar yapan [Linux Vakfı](#), 2 Nisan günü yaptığı duyuruda, Linux temelli özgür bir proje olan [Moblin](#)'i destekleyeceğini açıkladı.

2007 yılında başlayan Moblin Projesi, bundan sonra Linux Vakfı'nın desteğini alacak. Sektördeki saygıdeğer çekirdek geliştiricilerinin ve diğer firmaların desteğiyle Moblin, en gelişmiş mobil platform olmayı hedefliyor.

Özgür bir yazılım projesi olan Moblin, netbooklarda, taşınabilir İnternet cihazlarında ve çeşitli yerleşik cihazlarda kullanılıyor. Günümüz ekonomik şartlarında hızlı bir şekilde gelişen bu sektörün üreticileri için Linux işletim sistemi, tercih olarak büyük öneme sahip. Moblin Projesi de bu bağlamda, daha fazla pay sahibi olmak ve pazarlara hızlı ulaşım markalaşmak isteyen firmaların tercihi olabilir.

Linux Vakfı altında gerçekleşen ilk geliştirici toplantısı, 8 Nisan 2009'da [Yıllık İşbirliği](#)

[Zirvesi'nde](#) (Linux Foundation's Annual Collaboration) yapıldı.

"Moblin bizlere tamamen açık bir platform sunuyor ve şimdiden sektörün en parlak beyinleri bu projenin mimarisi ve geliştirilmesi üzerinde çalışıyor." diyen Linux Vakfı idari direktörü Jim ZEMLIN, vakfın desteğiyle birlikte Moblin'in baskın bir konuma gelebileceğini belirtiyor. Bu arada projenin arkasındaki önemli güçlerin başında gelen Intel'in yazılım ve servisler grubu yardımcı başkanı, sistem yazılım bölümü genel müdürü Doug FISHER, Linux Vakfı'nın Moblin'i bir üst kademeye taşımak için en iyi ortam olduğunu belirtti. Fisher, açık kaynak sürecinin herhangi bir projeye yenilikler dâhil, çeşitli konularda birçok yarar sağlayacağını da sözlerine ekledi.

15 işletim sistemi dağıtıcısı, Moblin temelli ürünlerin dağıtımı konusunda anlaşta. Bunların arasında [Novell](#), [Canonical](#) gibi firmalar var.

Kaynak: [LinuxFoundation](#)

MSB'de Büyük Tasarruf

Pardus Proje Yöneticisi Erkan TEKMAN, [NTVMSNBC](#) ile yaptığı röportajda Milli Savunma Bakanlığı'nın Pardus'un mevcut en büyük kurumsal kullanıcısı olduğunu belirterek, "Milli Savunma Bakanlığı'nda sahipli yazılım kullanılmaması sonucu sağlanan tasarruf 2 milyon ABD Doları civarındadır." dedi.

TEKMAN, 2009 yılı itibarı ile Pardus Projesi'nin iç destekli bir UEKAE projesi olmaktan çıkıp bir milli yatırım projesi haline geldiğini açıkladı. Resmi Gazete'nin 15 Ocak 2009 tarihli mükerrer sayısında yayımlanan 2009 yılı Yatırım Programı'nda yer alan Pardus Projesi'ne milli bütçeden üç yıllık dönem için 14 milyon 310 bin TL kaynak ayrılmasına karar verildiğini belirten TEKMAN, "Söz konusu kaynak, Pardus projesinin başından bu yana UEKAE tarafından yapılan tüm harcamalardan ve büyük olasılıkla Türkiye'de özgür yazılım üretimi için şimdiye kadar yapılan yatırımdan daha çoğunun her yıl Pardus Projesi'ne aktarılması anlamına geliyor." dedi.

TEKMAN, Pardus Projesi'nin, 2003 yılı başlarında Başbakanlık tarafından bir "ulusal işletim sistemi"nin olurluğunu araştırmak ve projelendirmek ile ilgili görevlendirmesi ardından, 2003 yılı sonbaharında [TÜBİTAK UEKAE](#) tarafından başlatıldığını hatırlattı.

Bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgilere [NTVMSNBC](#) sitesinde yayınlanan [bu haberden](#) ulaşabilirsiniz. Erkan TEKMAN bu konu ile ilgili müjdeli haberi, ilk olarak, Özgürlükçin [e-dergisinin](#) 12. sayısında kaleme aldığı "Pardus'un 'İkinci Üç Yılı'" başlıklı dosyada vermişti.

Kaynak: [NTVMSNBC](#)

Explorer Kullanıcıları Azalıyor

İnternet tarayıcıları arasında giderek şiddetlenen savaş, birbiri ardına çıkan yeni sürümlerle daha da şiddetlendi. Microsoft firması, İnternet tarayıcısındaki kan kaybını durdurmak için tüm dünyada güçlü bir kampanyayla İnternet Explorer'ın 8. sürümünü duyururken, rakipleri de boş durmadı.

Mozilla cephesi Mozilla Firefox 3.5'a hazırlanırken, Norveç merkezli Opera ise 10. sürümünü aynı tarihlere yetiştirmeye çalışıyor. Google'ın yeni nesil Chrome tarayıcısı ise her ay pazar payını biraz daha artırıyor.

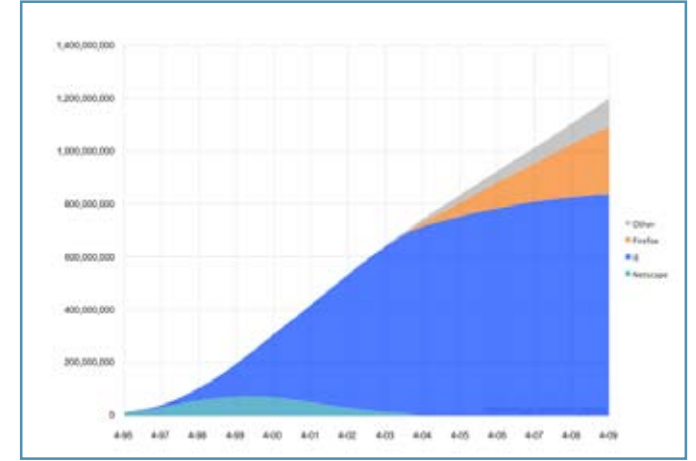
İnternet tarayıcılarına ilişkin son ölçümler, İnternet Explorer 8 rüzgârına rağmen Microsoft'un pazar payını koruyamadığını gösteriyor. Son istatistikler, Microsoft cephesini üzecek ilginç bir gerçeği ortaya çıkardı: Dünya genelinde İnternet kullanıcılarının sayısı hızla artarken,

İnternet Explorer pazar payını korumak bir yana, elindeki kullanıcıyı da kaybetmeye başladı!

İnternet Explorer'ın Önlenemez Düşüşü

Microsoft İnternet Explorer'ın yüzde 97'lerden başlattığı düşüş, yaklaşık dört yıldır hızını kaybetmeden hatta dönem dönem hızlanarak sürüyor. Pazar payı Ocak 2009 itibarıyla yüzde 67'ler civarına düşen İnternet Explorer, Net Applications'un son ölçümlerinde artık kullanıcı sayısında da düşüş yaşandığı haberiyle bir kez daha sarsıldı.

Mozilla Firefox topluluk yöneticisi Asa DOTZLER'in blogunda da paylaştığı son grafik (yanda), İnternet Explorer için ibrenin aşağı döndüğünü gösteriyor. Grafikte mavi renkle gösterilen İnternet Explorer (IE) kullanıcılarının sayısı, 2004 yılından itibaren daha yavaş artmaya, son dönemde ise neredeyse hiç artmamaya başlamıştı. Son bir-iki aylık

dönemde ise IE kullanıcı sayısında küçük de olsa bir düşüş söz konusu.

Peki, siz nasıl yorumluyorsunuz bu büyük değişimi?

Pasifik'in İki Yakasından Üç İş Vakası

Özgür yazılım üzerine kurulu iş modellerine ve iş pratiklerine eğilmeye devam ediyoruz. Bu ay değişik zamanlarda eğildiğimiz açıklık, paylaşımcı geliştirme modelleri, yönetim ve iş modelleri kavramlarının hepsini içinde barındıran özgür yazılım / açık kaynak temelli üç iş vakasını irdeleneceğiz: Google'ın cep telefonu platformu Android, Tayvan'dan özgür ve hayli açık cep telefonu girişimi OpenMoko ve Intel'in taşınabilir cihazlar için geliştirdiği Moblin.

Google, 2005 yılında cep telefonları için yazılımları üreten Android Inc. şirketini satın aldı. Parlak bir kurucular listesine sahip şirket, Google bünyesinde Linux temelli bir mobil platform oluşturmak için hayli kapalı kapılar ardında çalışmalara başladı. "İnorganik inovasyon" denen, firmanın elindeki kaynaklarla değil, satın almalarla yenilik yaratma yöntemine uygun şekilde...

2007 yılı sonlarında, yani satın almadan iki yıldan fazla bir süre sonra, Google çok sayıda cihaz üreticisi, GSM operatörü ve bilişim firması ile birlikte Open Handset Alliance girişimini kurduğunu ilan etti.

2008 yılı sonunda iki önemli gelişme yaşandı: Önce HTC'nin ilk Android temelli cep telefonu G1 piyasaya çıktı, sonra da Android Apache License ile özgür yazılım haline geldi. Ancak hâlâ Android geliştirmesi hayli kontrollü (ve kimilerine göre aslında kapalı) bir şekilde geliştiriliyor. Öte yandan OHA'ya yeni katılımlarla Android'in pazar geleceği hayli parlak görünüyor.

Özgür Yazılım, Özgür Donanım, Özgür Tasarım

OpenMoko kendini şöyle tanımlıyor: "Yaşama, tutkuya, işleve ve sade güzelliğe açık. Asla kapalı, mükemmel ya da bitmiş değil. Fikirlerinizle doldurulmayı bekleyen boş bir tekne..." ya da Laozi'nin dizeleri ile: "Menfaat hep orada olandan gelir / Fayda ise olmayandan."

Biraz idealist, biraz hayalperest bir "sörfçü" olan Sean Moss-Pultz'un projesine Tayvanlı FIC firması finansal destek vermiş. Önce OpenMoko Linux altında özgür bir cep telefonu platformu, sonrasında da Neo 1973 (yalnızca geliştiriciler için) ve Neo FreeRunner adıyla iki cep telefonu çıkmış ortaya. Yalnızca yazılım özgür değil, donanım hatta cihazın CAD çizimleri dahi özgür; isteyen alsın, geliştirsün yaklaşımıyla kamuya açılmış. Teknoloji meraklıları ve özgür yazılımcılar tarafından çok büyük bir ilgiyle karşılanan OpenMoko projesi, ne yazık ki, pazarda manalı bir varlık gösterememiş; yeni telefonları GTA03 geliştirmesinin iptal edildiğine dair bir haber çıktı pek yakınlarda.

Güçlü Firma ve Mantıklı Yönetişim

Intel, 2007 yazında Intel Atom işlemci ailesi ve bu ailenin geleceğinde önemli yer tutmasını beklediği mobil İnternet cihazları (MID - Mobile Internet Devices) için Linux temelli ve özgür yazılım Moblin Projesi'ni duyurdu. Intel'de kalabalık ve güçlü bir ekip tarafından yürütülen geliştirme süreci, Android'den farklı olarak, hayli açık yol aldı. Moblin, özellikle bir geliştirici camiası oluşturmaya önem verdi. Bunun sonucu olarak da başta diğer Linux dağıtımları olmak üzere pek çok özgür yazılım geliştiricisinden destek aldı.

Öyle ki, geçtiğimiz haftalarda Intel, Moblin'in yönetimini Linux Foundation'a devretti. Bu yönetim hamlesiyle Moblin'in özgür yazılım geliştirme geleneklerine uygun bir şekilde açık ve paylaşımcı bir ortamda geliştirilmesi yönünde bir adım daha atılmış oldu. Intel, kontrollü inovasyon yerine açık geliştirme yolunu seçerek önemli bir stratejik karar verdi.

Hemen hemen aynı alanda üç proje, üç farklı yaklaşım... Hepsi özgür yazılım temelli, ama hepsi farklı iş modellerine sahip... Pazarın bu yaklaşımları nasıl değerlendireceğini önümüzdeki aylar ve yıllarda göreceğiz!

Dünden Bugüne KDE

Tüm olumsuz eleştirilere rağmen KDE geliştiricileri yılmadı. Pardus'un öntanımlı masaüstü olan KDE'nin gelişim serüveni sürprizlerle dolu.

Özgürlüğü için e-dergisinin bu ayki sayısının teması KDE 4. Böyle önemli bir uygulamanın şu anki konumuna nasıl geldiğini anlamak ve onun değerini daha iyi bilmek açısından tarihine göz atmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun yanında geliştiricilerin yaşadıkları tecrübelerin bize vereceği dersler, kendi projelerimizi oluşturmamızda ve daha önemlisi onları yönetmemiz konusunda fayda sağlayacaktır.

KDE fikri ilk olarak, 14 Ekim 1996'da Matthias ETTRICH'in Usenet gruplarına yolladığı mesajla ortaya çıktı. Matthias mesajında Unix türevi sistemlerin hızla gelişmekte olmasına rağmen şık görünümlü bir masaüstü uygulamasına sahip olmadığını söyledi. Kısa bir durum analizinin ardından geliştiricileri projesine destek vermeye davet etti ve böylece ilk adım atılmış oldu. Bu sırada kendisine gelen "asla başarılı olamayacaksın, Qt kötü" gibi eleştirilere kulak asmayan Matthias; Martin KONOLD, Sirtaj Singh KANG, Martynas KUNIGELIS, Martin JONES gibi isimlerin katılımıyla ilk e-posta listesini (kde@fiwi02.wiwi.uni-tuebingen.de) oluşturdu. Kısa bir süre sonra Matthias ilk pencere yöneticisini (kwm) ve ilk paneli (kpanel) yazmaya başladı. Kalle ile Martynas ise KDE projesinin ilk sınıfı olan Kconfig'i yazmaya başladılar.

K Desktop Environment

pardus ve kde 4

Torben WEIS ile birlikte beş arkadaşı ilk dosya yöneticilerini (kfm) yazmaya başladılar. En büyük problemleri, sürükle ve bırak işlemini kararlı hale getirmektir.

Projenin çeşitli bölümleri üzerinde çalışmalar sürerken ve ilk versiyonlar ufak ufak ortaya çıktığı sırada Usenet üzerinde KDE üzerine büyük tartışmalar yapılmaktaydı. Yıl 1997 idi ve Qt ilişkisi yüzünden GPL severler ağır eleştiriler getiriyorlardı. Bu eleştiriler karşısında Matthias ve Kalle 1997 şubatında TrollTech'e giderek Oslo kentinde bir anlaşma imzaladı. Böylece KDE-FreeQT Vakfı kurulmuş oldu ve Qt'nin özgür olması garantilendi. Aynı yılın mayıs ayında

Matthias KDE'yi Almanya'nın Würzburg kentindeki Linux kongresinde tanıttı. KDE'nin geldiği yere hayran kalan iki Offix projesi üyesi sunumlarını yapmaktan vazgeçti. Bu kongre çoğu KDE geliştiricisinin ilk kez yüz yüze görüşmesine sebep olduğundan ayrıca önemlidir. Bunun ardından KDE One isimli toplantı ağustos ayında yapılmıştı.

Çeşitli beta sürümlerinin ardından -ki bunlar Alman kasaba isimlerini almışlardı- 1998 yılının 12 Temmuz günü KDE 1.0 yayınlandı. Corel, projeye iki Netwinder bağışlayarak önemli katkıda bulundu. Mart 1999'da 1.1 sürümü yayınlandı.

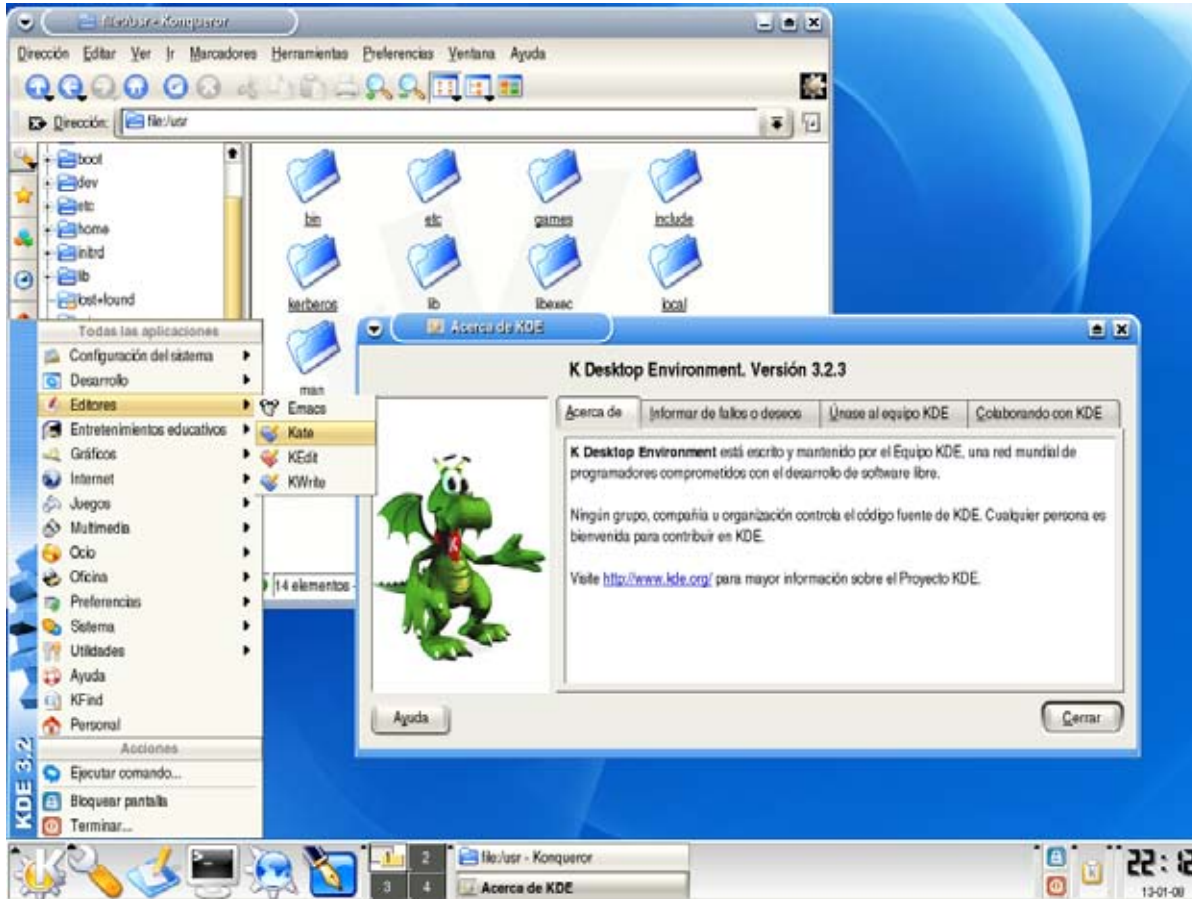
Daha iyi simgeler, PNG desteği gibi özelliklerle güçlenmiş KDE, "Innovation of the Year 98/99" ödülünü aldı.

Bu yılın ileriki dönemlerinde ikinci toplantı yapıldı. KDE ekibi ikinci sürüm için çalışmalarını sürdürdü. 2000 yılında KDE CVS sunucusu Sourceforge'a taşındı. Ağustos ayında yine bir ödül alan KDE, eleştirilere almaya da devam ediyordu. Stallman, Qt'nin GPL'e geçmesine rağmen KDE'nin hâlâ GPL kurallarını çiğnediğini söylüyordu. 23 Ekim 2000 tarihinde KDE 2.0 yayınlandı. Konqueror, Kparts, DCOP gibi yeni teknolojiler eklendi.

2001 yılı bol ödüller ve etkinliklerle geçti. 2002'de üçüncü toplantı yapıldı. Kısa bir süre sonra KDE 3.0 duyuruldu. Daha fazla özellik eklendi. :) Ekip durmadı. Bu dönemden sonra önemli KDE 4 çıkana kadar çıkan çok sayıda güncellemeyle varılan 3.5 sürümü özellikle (2005) büyük bir başarı kazandı. KDE 3.5 sonrasında pek çok dağıtım KDE'yi tercih ederken IBM, Nokia, Novell gibi birçok firmanın da desteğini kazandı.

2008'deyse bu dergininde ana teması olan KDE 4 yayınlandı. Görsellik konusunda başarılı olan KDE'nin bu sürümü Qt4 temelli. Her sürümde olduğu gibi bu sürümde de daha birçok yeni uygulama eklendi. 29 Temmuz KDE 4.1, 27 Ocak ise KDE 4.2'nin çıkış tarihi oldu. Büyük bir topluluk tarafından kullanılan KDE beğenildiği kadar eleştirilmeye de devam ediyor.

Son karar sizin...

KDE 4 Yenilikleri

KDE 4 ile gelen yenilikler, masaüstü kullanımınızı kolaylaştırmanın yanında daha keyifli hale getirecek

pardus ve kde 4

Bu yazıyı e-derginin 11. sayısında yayınlamıştık ama KDE 4 temalı bu sayı için yeniden elden geçirerek sizlere sunuyorum. Evet hepimiz biliyoruz, Pardus 2009 KDE 4 ile gelecek ve bize birçok görsel deneyim yaşatacak. Ben bu yazıda sizlere KDE 4 ile masaüstümüze gelecek ve biz kullanıcıların alışkanlıklarını değiştirecek bazı yeniliklerden kısaca bahsetmek istiyorum.

Plasma Çalışma Alanı

KDE 4'ün tüm teknik yenilikleri ve değişikliklerini bir yana bırakalım, bence biz masaüstü kullanıcıları için en heyecan verici yenilik Plasma Çalışma Alanı'dır. Evet bildiğiniz masaüstü deneyimlerinden çok öte bir şey. Üzerinde birçok programcığın çalışabildiği, birden fazla masaüstü alanına sahip olabileceğiniz bir uygulama, Plasma. Ve emin olun, alışkanlıklarınızı değiştireceksiniz...

Plasma, sizi zengin ve göz alıcı temaları, şaşırtan efektleri, yeni ve farklı çoklu masaüstü deneyimleriyle çok etkileyecek. Tamamen kişisel zevkinize uygun ve esnek bir masaüstünüz olacak. İsterseniz "dizin görünümü" ile klasik bir masaüstü ortamını sağlayacak, isterseniz "masaüstü görünümü" ile daha sık, yenilikçi ve alışılmadık bir çalışma alanınız olacak. Tüm bu uçan, sallanan, dönen pencere

efektleri için Compiz gibi ayrıca bir yazılım kurmayı gerektirmemesi yanında, sistem kaynaklarını az tüketen, hızlı bir masaüstü deneyiminden bahsedebileceğiz.

Plasma Programcıkları

Plasma Çalışma Alanı ile hayatımıza girecek bu küçük ama kullanışlı uygulamalar, bizlere birçok güzellik sunacak. SuperKaramba ve GoogleWidget uygulamaları da KDE 4.2 içinde rahatlıkla kullanılabilir. Programcıklar temanızla kusuruz bir uyum içinde, sizin istediğiniz boyut ve açıyla masaüstünüze yerleşebilecek. Belki de birçok Pardus uygulamasını masaüstü programcıklarıyla her an izleyebileceğiz.

Aygıt Bildiricisi

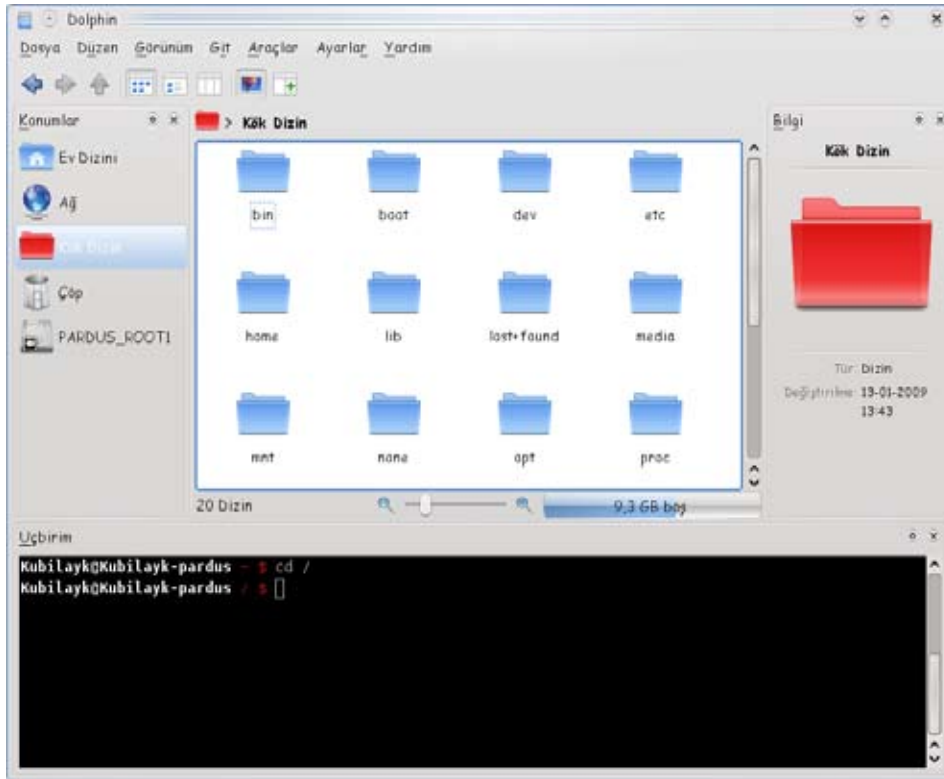
Bilgisayarınıza taktığınız tüm harici aygıtlar artık tek bir yerden yönetilebiliyor.

Sistem Ayarları

Yeni arayüzü sayesinde sistem ayarlarınızı çok daha rahat yapabileceksiniz. Pardus 2009'da "sanırım" bu yeni sistem ayarları arayüzü, bizim Tasma arayüzünün yerini alacak. Eminim bu yeni arayüz ve Plasma programcıkları ile Tasma araçlarına ulaşmak sizin için daha çok keyifli olacak. Sisteminizin birçok ayarını Genel ve Gelişmiş sekmeleri altında bulunan araçlar ile kolayca yapabileceksiniz. Masaüstü efektleri tek tıklamayla çalışır hale getirebilecek, temel davranış ayarları kolayca seçilebileceksiniz. Pencere ve Simge ayarlarınızı yaparken hiçbir zorluk çekmeyeceksiniz, tüm ayar sayfaları

pardus ve kde 4

size çok tanıdık gelecek. Bu yeni Sistem Ayarları arayüzü ile ayarlar içinde arama da yapabileceğiz.

Dolphin (Dosya Yöneticisi)

Artık hızlı ve yetenekli bir dosya yöneticimiz var: Dolphin. Asli görevi dosya yöneticisi olan Dolphin, umarım sizi de beni etkilediği kadar etkileyecektir.

Komut Çalıştır ve Sistem Süreçleri

Program çalıştırmak için sürekli Alt+F2 tuşlarını kullanmayı sevenler için müjde, Komut Çalıştır penceresi artık sizde daha çok yardımcı olacak. Yazmaya başladığınız anda istediğiniz programla ilgili görsel sonuçları size sunuyor ve bir tıkla çalıştırabiliyorsunuz. Sistem Ayarlarından, Nepomuk ve Strigi servislerini aktif eden kullanıcılar, Komut Çalıştır penceresini bir arama penceresi olarak

kullanabilecek ve sistemin bütününde arama yapabilecek. Yenilenen yüzüyle Sistem Süreçleri daha şık ve daha kullanışlı olmuş. Süreçleri izlemek, sistem ya da bellek kullanımına göre listelemek daha kolay ve anlaşılır bir hale gelmiş.

Okular (Belge Okuyucu)

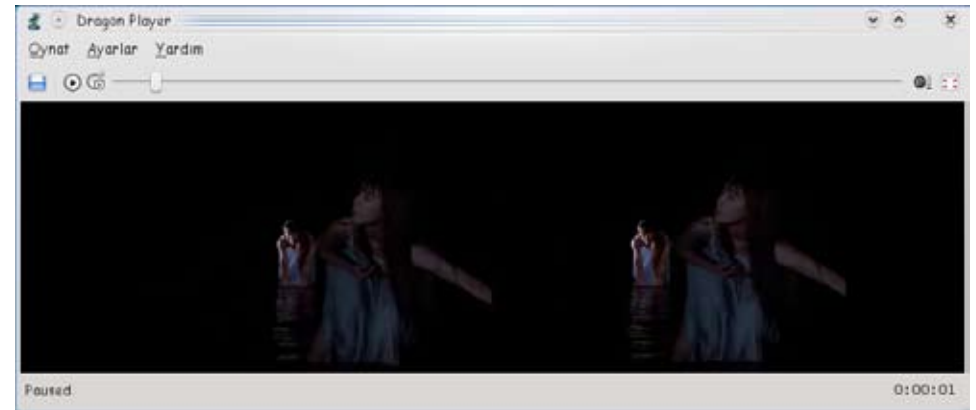
KPDF kodları üzerine inşa edilmiş, görünümü KDE4 için daha şık daha kullanışlı hale getirilmiş, harika bir belge okuyucu.

Lokalize (Çeviri Aracı)

Kbabel tahtına aday, çeviri yardımcınız. Artık çevirilmemiş hiçbir şey kalmayacak.

Dragon Player (Çoklu Ortam Oynatıcısı)

Kaffeine kodlarını referans alan sadeliğiyle ön plana çıkan ve sade olduğu kadar da kullanışlı bir çokluortam oynatıcısı. DVD ve VCD izlemek gerçekten çok kolay.

Amarok 2

Bildiğimiz Amarok ama artık daha yetenekli. Bence kolay kullanımı ve işlevselliği bir araya getirmişler. Şık tasarımı ile ve uyumlu Plasma programcıklarıyla en beğendiğiniz müzikçalar olmaya devam edecek.

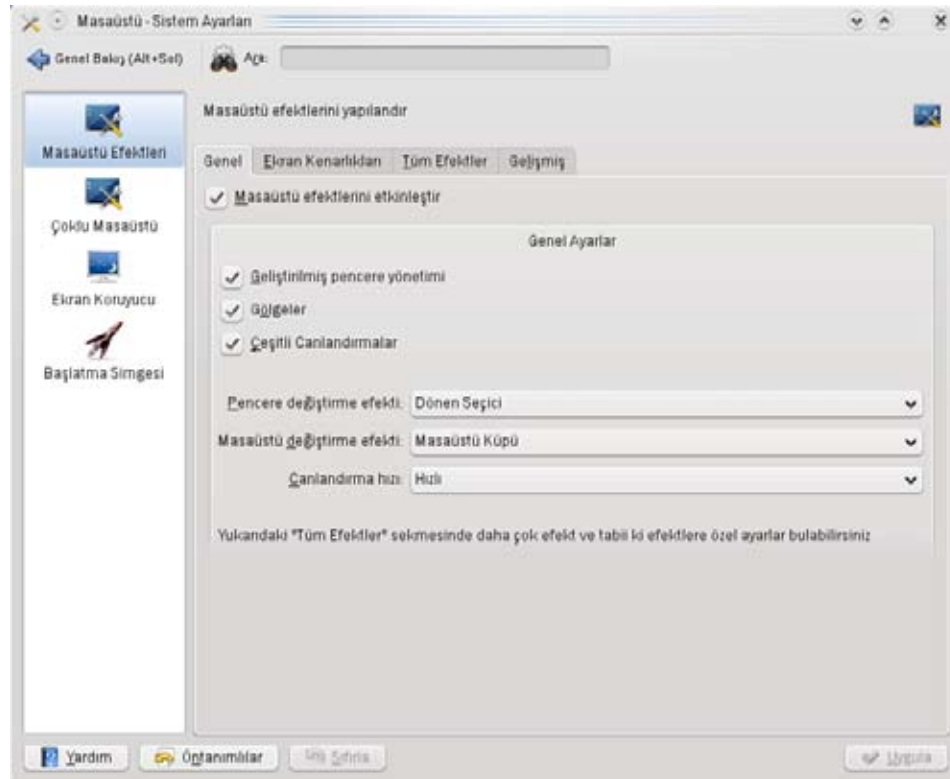
Lancelot Uygulama Başlatıcısı

Sizlere KDE Uygulama Başlatıcısına göre daha özelleştirilebilir bir menü sunuyor. Panel simgesi dâhil birçok özelliğini değiştirebileceksiniz. Ayrıca Kopete ve KMail ile uyumlu kişiler sekmesi de hoşunuza gidecek bir diğer özellik.

pardus ve kde 4

Pardus 2009'un masaüstü ortamı olan KDE 4'ün pencere yöneticisi KWin, artık kendi özel efektleri ile birlikte geliyor. Yeni KWin sayesinde, Compiz ya da benzeri bir yazılımı kurmadan da uçan, sallanan, dönen pencere efektlerine sahip olabileceksiniz.

Ekran kartının 3B özelliği bulunan ve sorunsuz çalışan kullanıcılar için temel efektler, kurulum sonrası açık olarak geliyor. Eğer çalışan 3B özelliklerinde bir sorun meydana gelirse, masaüstü efektleri otomatik olarak kapanıyor. Bu kullanım kolaylığının yanında, kullanıcı Shift+Alt+F12 tuşlarına birlikte basarak, 3B özelliklerini istedikleri zaman kapatıp, açabiliyor. KDE 4.2 sonrasında eklenen bir özelliklikle tam ekran uygulamalar çalışırken, masaüstü efektlerinin pasifleşmesi sağlanıyor. Şimdi temel ayarlardan başlayarak, KDE 4 ile gelecek KWin efektlerini ve masaüstü sistem ayarlarını biraz inceleyelim.

Masaüstü efektleri ayarları için, önce Sistem Ayarları'nı açıp, Genel sekmesinde bulunan Masaüstü simgesine tıklıyoruz ve istediğimiz tüm ayarları buradan gerçekleştiriyoruz.

Masaüstü Efektleri

Genel Sekmesi

KDE 4 Masaüstü efektlerini, detaylarına girmeden buradan etkinleştirebilir ya da kapatabiliriz.

- Geliştirilmiş pencere yönetimi seçeneğiyle, yazının ilerleyen bölümlerinde bulunan Gelişmiş sekmesinde bulunan ayarları yapabileceğiz.
- Gölgeler seçeneğiyle pencere altında bulunan gölgeleri aktif hale getirebiliriz. Gölgeler ayarlarıysa Tüm efektler sekmesinden yapabileceğiz.
- Çeşitli canlandırmalar seçeneğiyle masaüstü canlandırmalarını aktif hale getirebiliriz.

Bu ekranda yapabileceğimiz üç önemli ayarımız daha var.

- **Pencere değiştirme efekti:** Alt tuşuna basılıyken basacağımız her Tab tuşuyla çalışan dört temel pencere değiştirme efektinden hangisini kullanacağımızı bu kısımdan seçiyoruz.

- **Kutu pencere seçici:** Resimden de gördüğümüz üzere masaüstlerinde bulunan

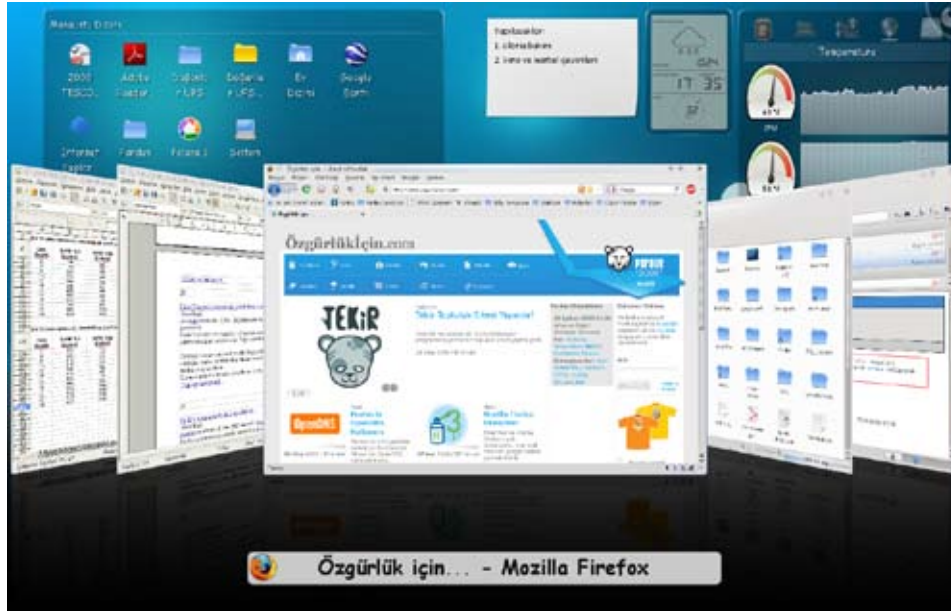

pencereler, bir kutu içerisinde yer alır ve Alt tuşu basılıyken basılan her Tab tuşu ile farklı bir pencere aktif edilir.

- **Şimdiki Pencereler:** Bu efektle tüm pencereler masaüstünü kaplar, Alt tuşuna basılıyken, Tab tuşuna her basışınızda da farklı bir pencere aktif edilir.

pardus ve kde 4

- **Kapak seçici:** Kapak seçici efektiyle resimdeki gibi tüm pencereler arka arkaya sıralanır ve Alt tuşuna basılıyken basacağınız Tab tuşuyla pencereler öne doğru sırasıyla değişirler.
- **Dönen pencereler:** Dönen pencereler efektiyle tüm pencerelerimizi masaüstünde sırayla döndürebiliriz. Alt tuşuna basılı tutuktan sonra basacağımız her tab tuşuyla pencereleri dans ettirebileceğiz.

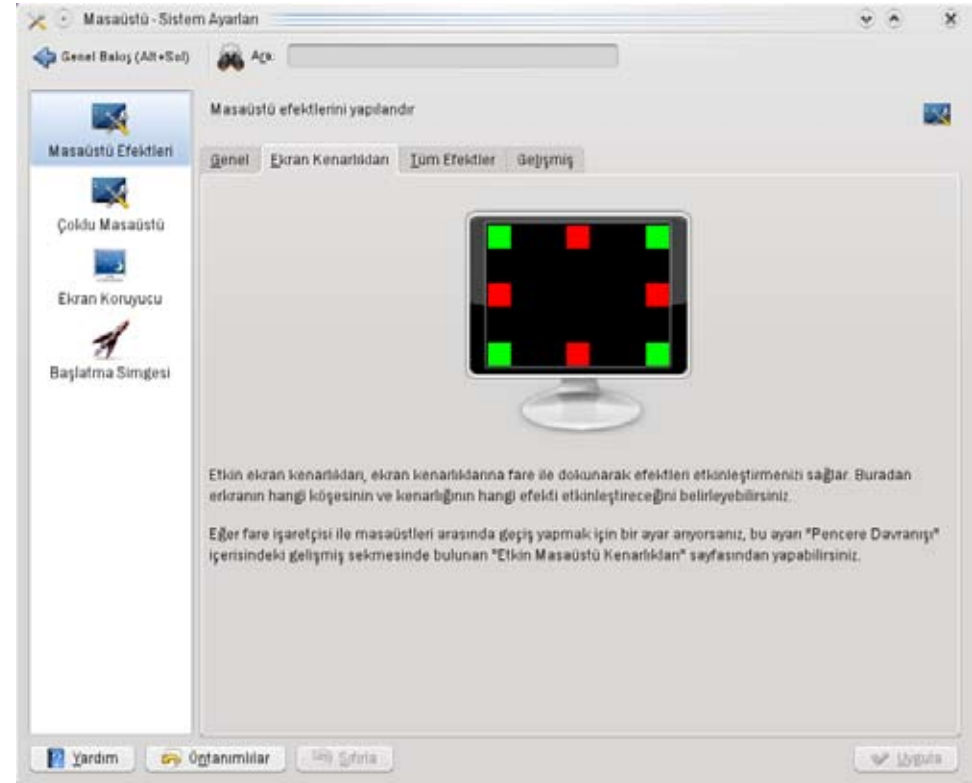

- **Masaüstü değiştirme efekti:** Masaüstleri arasında gezinirken kullanabileceğimiz iki efektimiz var
- **Masaüstü küpü:** Masaüstü küpünü seçerseniz, bir masaüstünden diğerine geçerken küp efekti kullanabilirsiniz.
- **Kaydır:** Bu efekti seçtiğinizde masaüstlerinde gezerken açık pencereler, masaüstünden kayarak hareket ederler. Eğer sağdaki masaüstüne geçiş yapıyorsak masaüstü sağdan sola, soldaki masaüstüne geçiyorsak soldan sağa, aşağıdaki masaüstüne geçiş yapıyorsak aşağıdan yukarı, yukarıdaki masaüstüne geçiyorsak yukarıdan aşağı şekilden bir kayma yapacaktır.

- **Canlandırma hızı:** Bu ayar ile tüm efekt ve canlandırmaların hızını istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Toplam yedi tane hız seçeneği bulunuyor. Normal hız seçeneği en idealidir.

Ekran Kenarlıkları Sekmesi:

Aslında resim her şeyi çok iyi anlatıyor. Masaüstünüzün istediğiniz kenar ya da köşesine doğru yapacağınız fare hareketiyle belirlediğiniz efekt çalışacaktır. Toplam sekiz bölge bulunuyor. Kırmızı bölge, efekt olmadığını; yeşil bölge ise efekt olduğunu belirler. Bir efekt sadece bir bölgede bulunabilir. İki bölgede

bulunamaz. Eğer iki yere eklemeye çalışırsak efekt en son eklediğimiz bölgeye kayar. Efektten çıkmak için istediğimiz masaüstüne gelip sağ tuşuna tıklamamız gerekir.

pardus ve kde 4

Tüm Efektler Sekmesi:

Bu sekmede KDE 4 ile ilgili bütün efektler, açıklamaları ile beraber bulunuyor. Burada bulunan efektleri zevkimize göre seçip kaldırabiliriz. Efektler araçlar, erişilebilirlik, görünüm, güzelleştirme, odaklama ve pencere yönetimi şeklinde altı başlık altında toplanmıştır. Efektlerin sonunda bulunan,

 İşareti efekt hakkında bilgi verir.

 İşareti ise efekt ile ilgili ayarları yapmamızı sağlar.

Araçlar

Araçlar başlığı altında üç efekt bulunuyor.

- **Boyamayı göster:** Bu efektle masaüstünde güncellenen alanlar renklenecek.
- **FPS Göster:** Bu efektle grafik başarımını ekranın sağ üst köşesinden takip edebilirsiniz.
- **Video kaydet:** Bu özellikle masaüstü videonuz, belirleyeceğiniz bir dizin içine .cps uzantılı bir dosya ile kaydediliyor.

Dosyayı çalıştırmak için dosyanın bulunduğu dizinde F4 ile konsol penceresi açılır ve `cpsrecode -i kwin_video.cps -o - | mplayer -` komutu verilir.

1. Erişilebilirlik

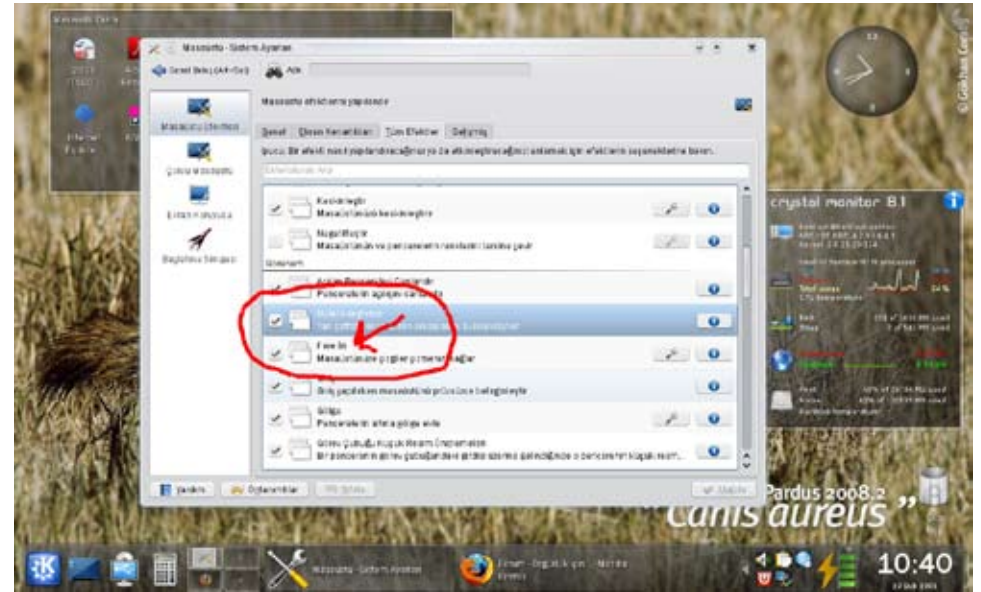
Erişilebilirlik, masaüstüne erişimi daha kolay hale getirmemizi sağlayan altı adet efekt bulunuyor.

- **Büyüt:** Meta (Windows tuşu) tuşu ile * / - tuşlarına basarak, masaüstünü büyütüp / küçülte bilirsiniz.
- **Büyüteç:** Fare altında kalan bölümü büyüten, balık gözü büyüteç.
- **Fareyi izle:** Etkinleştirdiğinizde farenin yerini belli edeceğiniz bir efekt.
- **Keskinleştir:** Masaüstünüzü keskinleştirir.
- **Negatifleştir:** Masaüstleri ve pencerelerin renklerini tersine çeviren bir efekt.

2. Görünüm

Görünüm bölümü ise görsel efektlerin bol olduğu KDE 4 efektlerinin en eğlenceli kısmıdır. Burada pencerelerimize değişik efektler vererek masaüstü kullanımımızı eğlenceli hale getirebileceğimiz 16 adet efekt bulunuyor.

- **Açılan Pencereleri Canlandır:** Yeni pencere açılışlarını canlandıran efekt.
- **Bulanıklaştır:** Yarı şeffaf pencerelerin arka planını bulanıklaştıran bir efekt.
- **Fare izi:** Fareyle masaüstünde çizgiler çizmenizi sağlayan bir efekt.

- **Giriş:** Giriş yaparken masaüstünüzü pürüzsüzce belirginleştiren bir efekt.
- **Gölge:** Pencerelerin altlarına belirlediğiniz renkte bir gölge ekler.
- **Görev Çubuğu Küçük Resim Ön izlemeleri:** Masaüstünde yer alan pencerelerin küçük bir önizleme resmini görev çubuğu üzerinde görmeyi sağlayan efekt.
- **Kaybolma:** Pencereleri gösterirken pürüzsüz bir şekilde belirginleştirir.

pardus ve kde 4

- **Kaydır:** Sana masaüstleri arasında geç kaparken, pencereleri kaydıran bir efekt.
- **Küçültme Canlandırması:** Pencerelerin küçülüşünü canlandırır.
- **Parçalara Böl:** Kapatılan pencereleri küçük parçalara bölerek kapatan bir efekt.
- **Patlama:** Kapatılan pencereleri patlama efekti ile kapatır.
- **Sallanan Pencereler:** Pencereleri taşırken şekillerini bozan efekt.

- **Sihirli Lamba:** Kapatılan pencereleri küçülüşünü ve yükselişini bir sihirli lambaya çeviren efekt.
- **Yan Küçük Resimcik:** Ekranın bir kenarında pencerenin küçük bir resmini gösteren efekt.

- **Çıkış:** Çıkış penceresi gösterilirse ekranı solduran efekt.
- **Şeffaflık:** Farklı durumlar için pencerelere şeffaflık özelliği sağlayan efekt.

3.Güzelleştirme

Güzelleştirme seçeneğinde sadece masaüstüne kar yağdırma efekti bulunuyor. Şimdilik...

- **Kar:** Sıcak yaz günlerinde masaüstlerinize kar yağdıran bir efekt.

4.Odaklama

Odaklama seçeneği, pencereleri belirli koşullarda koyulaştırmamızı sağlar.

- **Pasifleri Koyulaştır:** Etkin olmayan pencereleri koyulaştıran bir efekt.
- **Yönetici Kipinde Ekranı Dondur:** Yönetici hakları istendiğinde bulunduğunuz ekranı koyulaştıran bir efekt.
- **İletişim Kutusu Sahibi:** Etkin iletim kutularının sahibi olan pencereyi koyulaştıran bir efekt.

5.Pencere Yönetimi:

Pencere Yönetimi, pencereleri yönetirken kullandığımız efektleri aktif veya pasif hale getirmemizi sağlar.

- **Dönen Seçici:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri çevirerek seçer.
- **Kapak Pencere Seçicisi:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri kapak akışı ile seçer.
- **Kutu Pencere Seçicisi:** Alt-Tab tuşlarıyla pencereleri küçük resimler içinden seçer.
- **Masaüstü Izgarası:** Tüm masaüstlerini bir ızgara şeklinde yan yana dizerek seçmenize yardımcı olur.
- **Masaüstü Küpü:** Sanal masaüstlerini bir küpün yanları olarak gösteren efekt.
- **Masaüstü Silindiri:** Sanal masaüstlerini bir silindirin yanı olarak gösteren efekt.

- **Şimdiki Pencereler:** Tüm açık pencereler yan yana gösterilene kadar küçültür.

Gelişmiş:

Masaüstü efektlerinin gelişmiş ayarlarını yapabileceğiniz bu sekmede, gerekli tüm ayarlar öntanımlı olarak gelmekte.

Fonksiyonellik denetimlerini pasifleştir seçeneği ile 3B özelliklerinde bir sorun ya da yavaşlama olduğunda, efektlerinin otomatik devre dışı kalmasını engelleyebilirsiniz.

Şimdi gelelim Masaüstü ince ayarlarına. Arka plan ayarlarında çoklu masaüstü kullanıma kadar kullandığımız masaüstü ortamında, KDE 4 ile çok fazla değişiklik yapılmış.

Çoklu Masaüstü

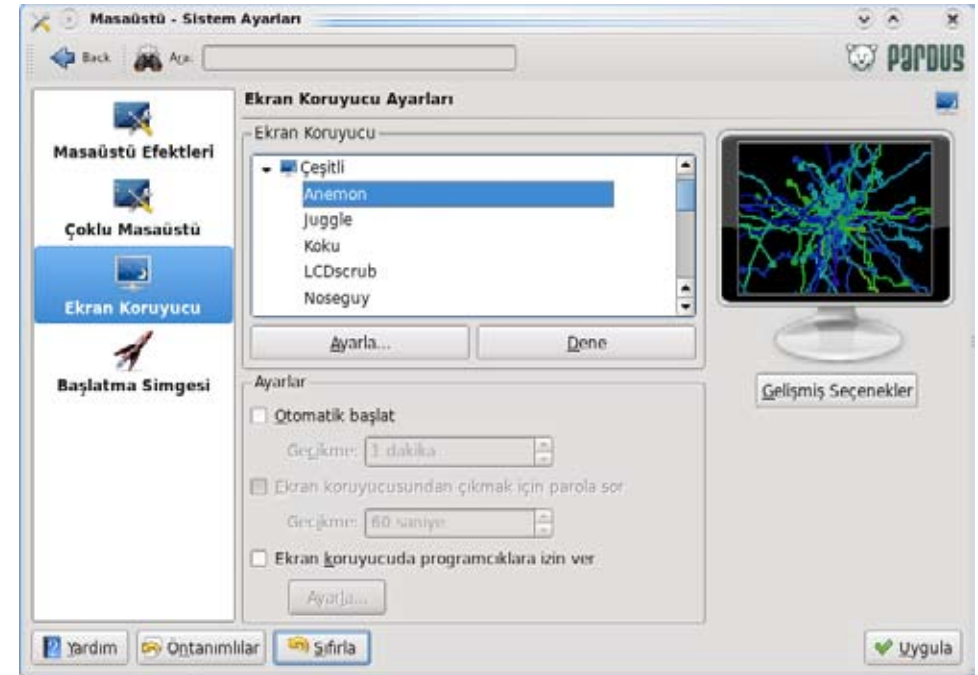
Bu menüden kaç tane masaüstü ile çalışacağımızı belirler ve masaüstlerine isim verebiliriz. Masaüstü sayısını klavye yardımıyla girebileceğimiz gibi sağındaki yukarı aşağı okları kullanarak fare yardımı ile de girebiliriz.

Ekran Koruyucuları

Ekran koruyucularının esas amacı eskiden monitörlerin sabit renklerden etkinleşmesini önlemektir. Artık teknolojinin gelişmesiyle ekranlarda bu sorun kalmadı. Ekran koruyucularının şu andaki amacı, hem eğlence hem de bilgisayar başında olmadığımız zaman ekran görüntülerini başkasından korumaktır. KDE 4'de bunun için çeşitli ekran koruyucuları bulunuyor. Bunların birkaç örneğini resimde görebiliriz.

Seçtiğimiz ekran korucu ayarlarını alttaki Ayarla... simgesinden ayarlayabiliriz. Hemen yanındaki simgeden ise ekran koruyucunun denemesini yapabiliriz. Ekran koruyucuyu etkinleştirmek için otomatik başlat seçeneğini etkinleştirmemiz gerekir. Etkinleştirdikten sonra gecikme zamanı aktif hale gelecek ve gecikme zamanını en az bir dakika olarak ayarlayabiliriz.

Ekran koruyucudan çıkmak için parola isteyebiliriz. Böylece bilgisayar başından olmadığımızda ekran korucu belirlediğimiz sürede devreye girecek fakat çıkmak

için bizden parola isteyecektir. Bu da biz yokken bilgisayarımızın ekranını başkalarının görmesini engellemiş olur.

Ekran koruyucu çalışırken bazı masaüstü programcıklarının çalışmasını isteyebiliriz. Bunun için Ekran koruyucuda programcıklara izin ver seçeneğini aktif hale getirip ayarla ikonuna tıklayarak istediğimiz programcıkları seçmemiz yeterli olacaktır.

Başlatma Simgesi

Bu menü meşgul imlecini ve görev çubuğu bildirimlerini ayarlarını yapabilmemize yardımcı olur. Meşgul imleci, açılan kutudan imleç hareketlerini pasif meşgul imleci, titreyen imleç ve hareketli imleç olmak üzere 3 farklı şekilde belirleyebiliriz. Aynı

zamanda gecikme zamanını belirleyerek meşgul olmanın zamanını belirleriz. Görev çubuğu bildirimleri seçeneği ise görev çubuğunda meydana gelen olayları bize bildiren bir bildirim sistemini aktif hale getirmemizi sağlıyor. Zaman aşımı süresinde bize olayları görev çubuğu bildirir. Zaman aşım süresini kendimiz belirleriz.

Evet KDE 4 ile masaüstleri eskisinden daha canlı ve eğlenceli bir hale geliyor. Pardus 2009 ile öntanımlı kullanılacak olan KDE 4 henüz gelişim evresinin çok başında olmasına rağmen şimdiden sergilediği görsel şölen ile pek çok kullanıcıyı etkilemeyi başarmış görünüyor.

Hoşçakalın...

Masaüstü Teması Ayrıntıları

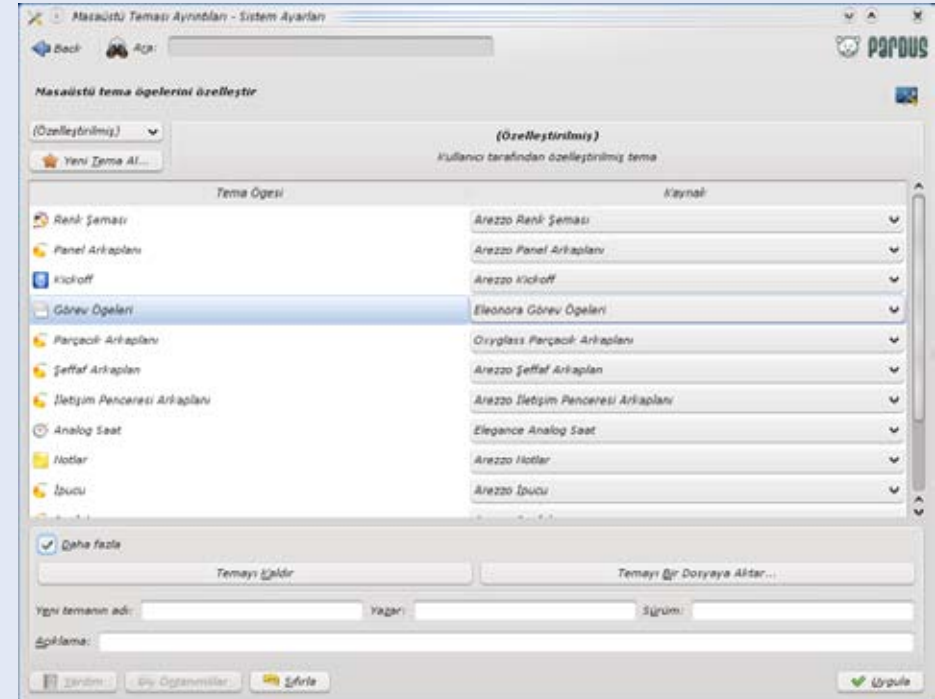
KDE 4 için hazırlanmış pek çok masaüstü teması var

Kubilay KOCABALKAN
kubilay@kocabalkan.net

E-Dergimizin temasına uygun, nasıl bir yazı yazayım diye düşünürken, aklıma herkesin görüp beğendiği "masaüstü temaları" geldi. KDE4'ün bu yeni masaüstü temalarını nasıl daha fazla özelleştirebiliriz? Bu sorunun cevabı için yapmanız gerekenleri aşağıda bulacaksınız.

KDE 4 Sistem Ayarları'nı açtıktan sonra, Gelişmiş sekmesinde bulunan, Masaüstü Teması Ayrıntıları uygulamasını seçiyoruz. Açılan bu basit ve kullanışlı pencereyle kullanacağınız Tema'yı, birkaç adımda size özel hale getireceğiz. Sol üst kısımdaki kutucuğun kenarında bulunan okla açılan pencereden, özelleştirilmiş tema seçin. Burada yapmanız gereken tek şey, yüklü olan temalar içinden, zevkinize uygun olarak seçeceğiniz kaynaklar ile özelleştirilmiş temanızı düzenlemek olacak.

Kurulumda gelen temalar size yeterli gelmediyse, Yeni Tema Al... düğmesiyle Sistem Ayarları Eklenti Yükleyicisi'ni açmak ve beğendiğiniz temaları Pardus'a kurmak son derece basit. Pencerenin sol alt bölümünde bulunan "Daha Fazla" kutucuğunu işaretleyerek, temanızı kaydedebilirsiniz. İndirdiğiniz temayı kullanmak için masaüstü ayarlarınızda Özelleştirilmiş temayı seçmeniz yeterli.

KDE 4'te Görünüm Ayarları

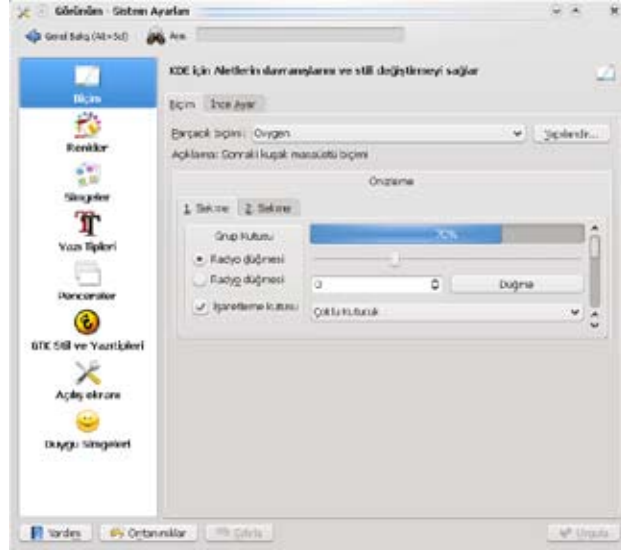
Yeni KDE'nin görünüm ayarları aracı, tam hayalinizdeki masaüstü yöneticisine kavuşmamızı sağlıyor.

Pardus 2009 ile tanışacağımız KDE 4, diğer masaüstü yöneticilerine nazaran bizlere daha hoş ve esnek bir arayüz sunuyor. Gerek temaları gerek efektleriyle bizi büyüleyen yeni KDE'nin görünüm ayarları aracı, tam hayalinizdeki masaüstü yöneticisine kavuşmamızı sağlıyor.

"Sistem Ayarları > Görünüm" yolunu takip ederek ulaştığımız görünüm ayarları, kullanıcıyı Pardus 2008'den alışık olduğumuz bir düzenle karşılıyor. Sol taraftan düzenleme yapacağımız bölüme erişebiliyoruz. İsterseniz bu bölümleri tek tek inceleyelim.

pardus ve kde 4

Biçim: KDE programlarının arayüzüyle oynayabileceğiniz bu bölümde, kurmuş olduğumuz parçacıkları seçebiliyor, onların ince ayarlarını yapabiliyoruz. Yaptığımız değişikliklerin önizlemesi de resimde görebileceğiniz gibi bizlere sunuluyor.

Renkler: Programlarımızın renklerini kolayca ayarlayabilmemizi sağlayan bu bölüme, görüntü ayarlarının en detaylı bölümü de diyebiliriz. Renkler bölümü sayesinde, aklınıza gelebilecek çoğu bileşenin rengini istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz veya sizler için hazırlanmış renk şemalarından yararlanabilirsiniz. Hatta yeni şemaları sağ taraftaki "Yeni Şemalar Yükle" düğmesi sayesinde, üstelik, üstteki sekmelere göz

atarak ve programların durumlarına göre renk almasını sağlayabilirsiniz. Mesela programlarımızdaki aktif bölümleri mavi, pasifleştirilmiş bölümleri ise kırmızı ağırlıklı renklere sahip olacak şekilde ayarlamak sizin elinizde.

Oxygen şeması ve Wonton Soup şeması arasındaki farkı görünce KDE 4'ün gerçekten esnek bir masaüstü yöneticisi olduğunu anlayacağınıza eminim.

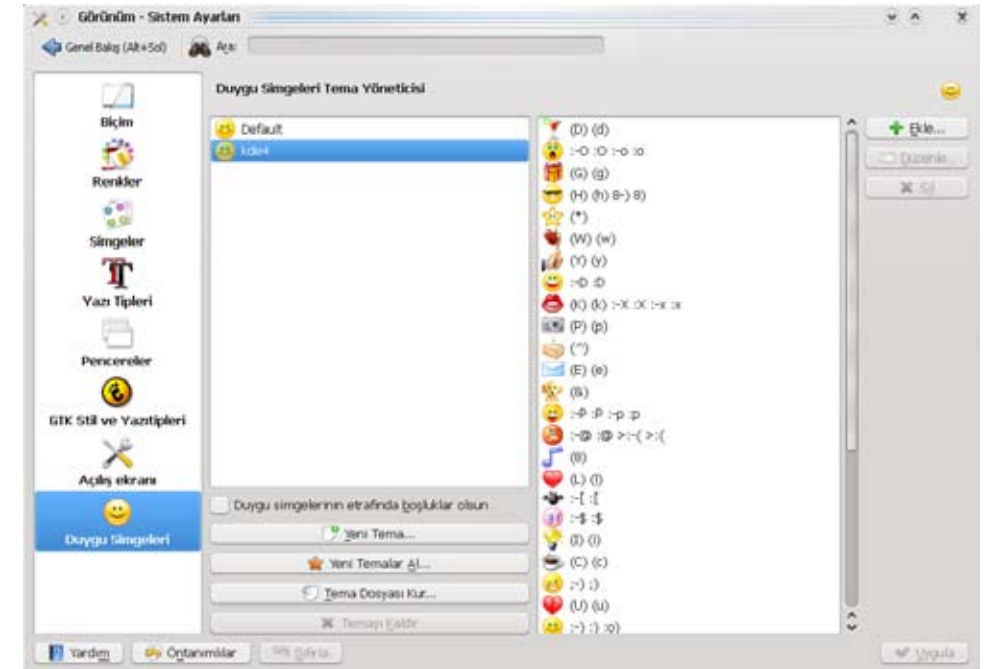
Simgeler: Simgeler bölümü sayesinde masaüstünüzdeki dizinlerin simgelerini, metin dosyalarınızın simgelerini, müzik dosyalarınızın simgelerini kısaca aklınıza gelebilecek her türlü simgeyi kolayca değiştirebilirsiniz. Ya da yeni simge paketleri indirebilirsiniz ya da mevcut paketleri kaldırabilirsiniz.

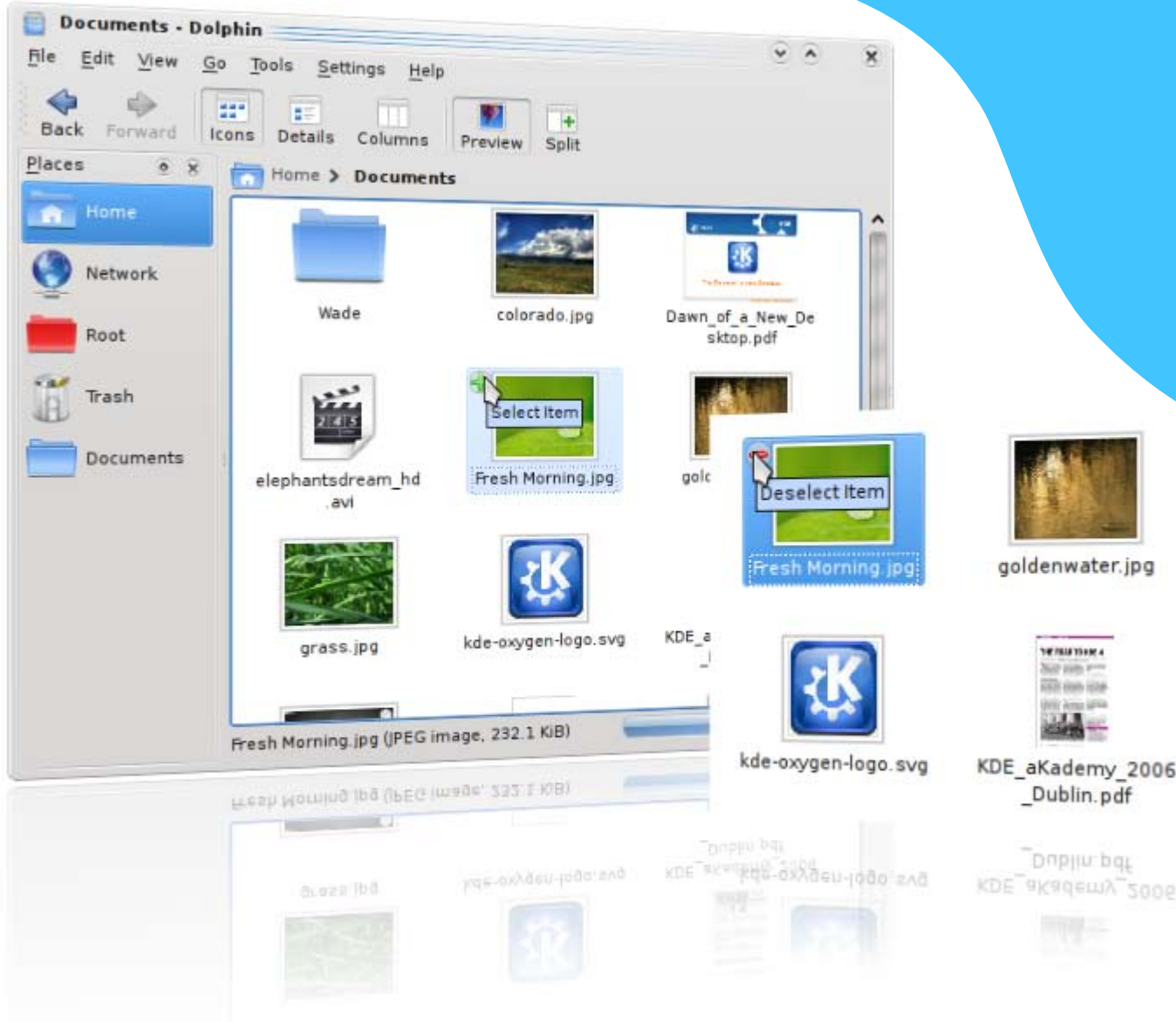
Yazı Tipleri: Bu bölüm sayesinde araç çubuğundaki, menülerdeki, pencere başlıklarındaki, görev çubuğundaki ve sistemin diğer yerlerinde kullanılan yazı tiplerini değiştirebilirsiniz. Ek olarak yazı tiplerinde yumuşatma kullanıp kullanmayacağınıza da karar verebilirsiniz.

GTK stil ve yazı tipleri: Eğer "gtk-qt-engine" adında bir paket kurduysanız, bu bölümden GTK arayüz kütüphanelerini kullanan programların temalarını, yazı tiplerini ve diğer görsel özelliklerini değiştirebilirsiniz.

Açılış ekranı: Pardus'umuzu her açışımızda bizi karşılayan, kullanıcı adımızı ve parolamızı sorarak sisteme giriş yapmamızı sağlayan KDM'nin görünümünü buradan değiştirebilirsiniz. Diğer bölümlerde de olduğu gibi, buradan da yeni temalar indirebilir, bilgisayarınızda bulunan temaları yükleyebilir, mevcut temaları kaldırabilirsiniz.

Duygu simgeleri: Bilgisayarımızı kullanırken kendimizi en iyi şekilde ifade edebilmemizi sağlayan duygu simgelerini bu bölümden düzenleyebilirsiniz. Kendi belirlediğiniz resimleri bir klavye tuşuna atayarak duygu ifadesi olarak kullanılmasını sağlayabilir, ayrıca kendi temanızı oluşturabilir, yeni temalar indirebilir / kurabilir, mevcut temalarınızı silebilir ya da önizlemesini görebilirsiniz.

Dosya Yöneticiniz: DOLPHİN

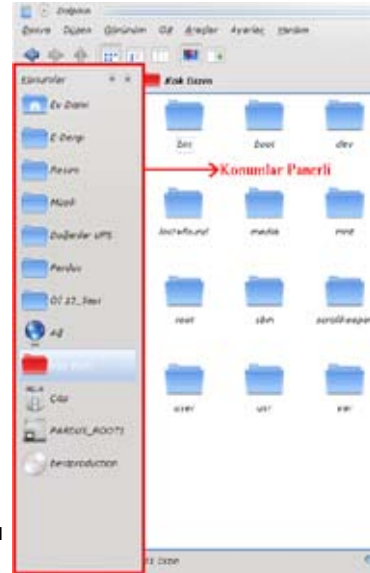
KDE 4'ün öntanımlı dosya yöneticisi olan Dolphin ile dosya ve dizinlerinizin arasında kaybolmayacaksınız.

Siz hiç yunus gördünüz mü? Sizi bilmem ama ben gördüm; hem de iki defa. İlki Ege denizinde, tekne turundaydık. Ege'nin maviliklerinde, dalgalar ile oynasırken gördüm onu, teknemizle yarışıyor, bizim onu gördüğümüzü bilerek maviliklere dalıyordu. İkincisi ise Pardus'un dalgalı mavi ekranında, KDE 4'ün engin derinliklerinde. İşte Pardus'un yeni Dosya Yöneticisi Dolphin...

KDE 4 Projesi'ni ilk duyduğumda, öntanımlı dosya yöneticisinin de Dolphin olacağını öğrenmiş, KDE 3.5 ile birkaç kez Dolphin kullanmaya çalışmış ve beğenmediğim için de üzülmişim. Ama şimdi KDE4 ile kullanmaya başladığımda, ne kadar erken bir karar vermiş olduğumu daha iyi anladım. Evet şimdi bu yazıda sizlere KDE 4'ün yeni dosya yöneticisi Dolphin'i

anlatmaya çalışacağım ve Dolphin'i KDE 4 ile birlikte yeniden keşfedeceğiz.

Öncelikle Dolphin beklentilerimin üzerinde bir dosya yöneticisi. Kullanıcı ile uyumlu, onun ihtiyaçlarını anlayan ve işini kolaylaştırmak için olanaklar sunan bir yardımcı. KDE 4'ün yeni Dolphin'ini başlattığımda dikkatimi çeken ilk özelliği bütünleşik panelleri oldu.

Konular paneli: Pencerenin sol tarafındaki bu panel ile istediğiniz dizin ve aygıtta çok rahat ulaşabiliyorsunuz. Sık kullandığınız dizinleri bu panele sadece sürükleyip bırakarak ekleyebilirsiniz. Bağlanmış cihazlarınızı sadece iki tık ile ayırabiliyor ve çıkartabiliyorsunuz. (Konular kısayol tuşu F9)

Bilgi paneli: Pencerenin sağ tarafında bulunan bu panelle dizin ve dosyalarınız ile ilgili bilgilere ulaşabiliyor, onlara açıklama ve etiket ekleyebiliyor, verdiğiniz yıldızlarla beğeninizi belirliyorsunuz. (Bilgi kısayol tuşu F11)

Uçbirim (Konsol) paneli: Pencerenin alt tarafındaki bu panel sayesinde de içinde bulunduğunuz dizinde, kullanmanız gereken komutları çalıştırabiliyorsunuz. Uçbirimin Dolphin ile bütünleşik olması size çok büyük bir kolaylık da getiriyor ve Dolphin uçbirim paneli, sizin dizinler arasında fareyle yaptığınız gezintiyi takip ediyor. (Uçbirim kısayol tuşu F4)

Dizinler paneli: Pencerenin sol tarafında Konuların altında açılan bu panel ile tüm dizinler arasında rahatlıkla gezinebilirsiniz. (Dizin kısayol tuşu F7)

Eminim siz de, benim gibi panelleri kullandıkça çok seveceksiniz. Aradığınız ve ihtiyacınız olan her şeyin karşınızda olduğunu bilerek daha rahat çalışacaksınız. Yukarıda bahsettiğim panelleri, isterseniz ana pencereden ayrılabilir ya da pencerenin farklı bir yerine taşıyabilirsiniz.

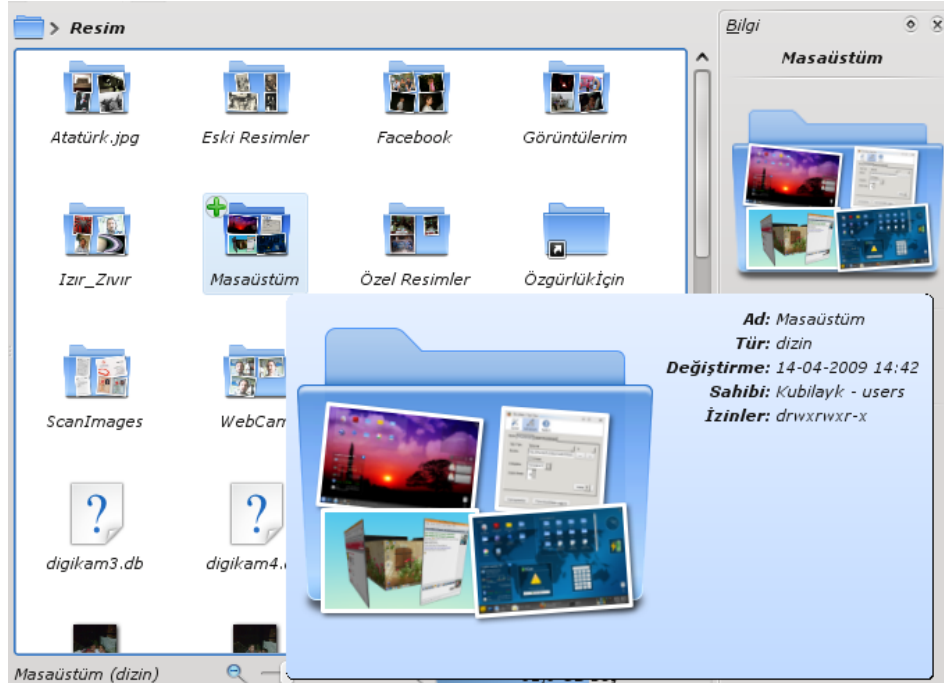
pardus ve kde 4

Benim dikkatimi çeken diğer bir özellikse ikiye bölünebilen ana pencere oldu. F3 kısa yol tuşu veya araç çubuğunda bulunan simgesine tıkladığınızda ana pencereniz iki ayrı parçaya bölünecek ve farklı dizinler arasında yapacağınız karşılaştırma ve taşıma işleri için size yardım edecek. Yenilenen Dolphin ile Dosya ve dizinleri kolayca seçebileceğiniz, seçimi kaldırabileceğiniz ve taşıyabileceksiniz.

Dolphin'in yeni gezinme araç çubuğu sayesinde üst dizindeki, farklı bir dizin içine gitmek tek tık uzağınızda olacak ve gruplama özelliğiyle de Dosya ve Dizinleriniz

arasında kaybolmayacaksınız. Yenilenen Dolphin ile Resim ve PDF belge içeren dizinleriniz üzerinde ve bilgi pencerelerindeki küçük önizlemelerle dizin içeriği hakkında daha çok bilgi sahibi olacaksınız.

İsterseniz size Dolphin'in ayarlarından biraz bahsedeyim. Yeni Dosya Yöneticimizin ayar bölümü de kullanıcıyı düşünen ve onun alışkanlıklarını hatırlayan bir yapıyı destekliyor. Dolphin'in öntanımlı başlangıç konumu, Kullanıcı Ev dizini ama isterseniz siz başka bir dizinden başlamasını sağlayabilirsiniz. Başlangıç ayar sekmesi ile Dolphin'in ilk açılış şeklini kolaylıkla değiştirebilirsiniz. Görünüm kipini böl seçilerek, ikiye ayrılmış görünüm kipiyle çalışabilirsiniz. Düzenlenebilir konum çubuğu ile dizin ve dosya adreslerini klavyeyle girebilirsiniz. Konum çubuğunda tam adresin ve Filtre çubuğunun görüntülenmesini tek bir tıkla sağlayabilirsiniz. Filtre çubuğu sayesinde, sadece yazdığınız kelimeyi içeren dosya veya dizinler gösterilir ve bulunduğunuz dizin içinde aradığınızı bulmanız kolaylaşır.

Görünüm Kipleri bölümü ve alt sekmeleri ile Dolphin'in görünüşünü değiştirebilirsiniz. Genel sekmesindeki istediğiniz ayarları seçerek, Dolphin'i farklılaştırabilirsiniz.

Genel bölümünden yapacağınız ayarlamalarla sağ tuş menüsünde Sil, Buraya Kopyala ve Buraya Yapıştır komutlarını kullanabileceğiniz, sürükleme sırasında dizinleri otomatik açabileceksiniz.

Evet, benden bu kadar, artık bundan sonrası sizin kâşif ruhunuza kalmış. Dolphin ile geçireceğiniz güzel günlere... Sevgiyle kalın, Pardus ile kalın.

art

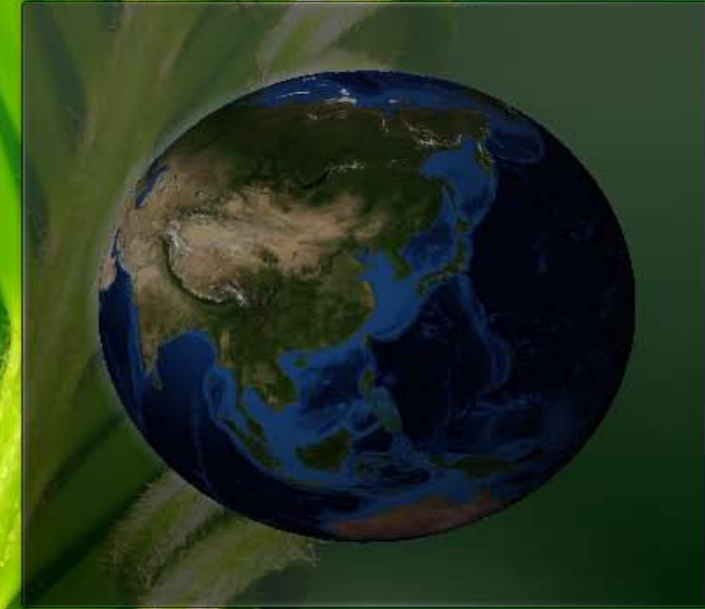
1

pardus ve kde 4

Gökmen GÖKSEL
gokmen@pardus.org.tr

Pardus 2009 ile Yenilenen Araçlar

Pardus geliştiricilerinden Gökmen GÖKSEL, Özgürlükçin'e yazdığı bu yazısında Pardus 2009'a ilişkin bazı güzel ipuçları veriyor!

Bir not bırakın:
Pardus 2009 süper!

Gönder

pardus ve kde 4

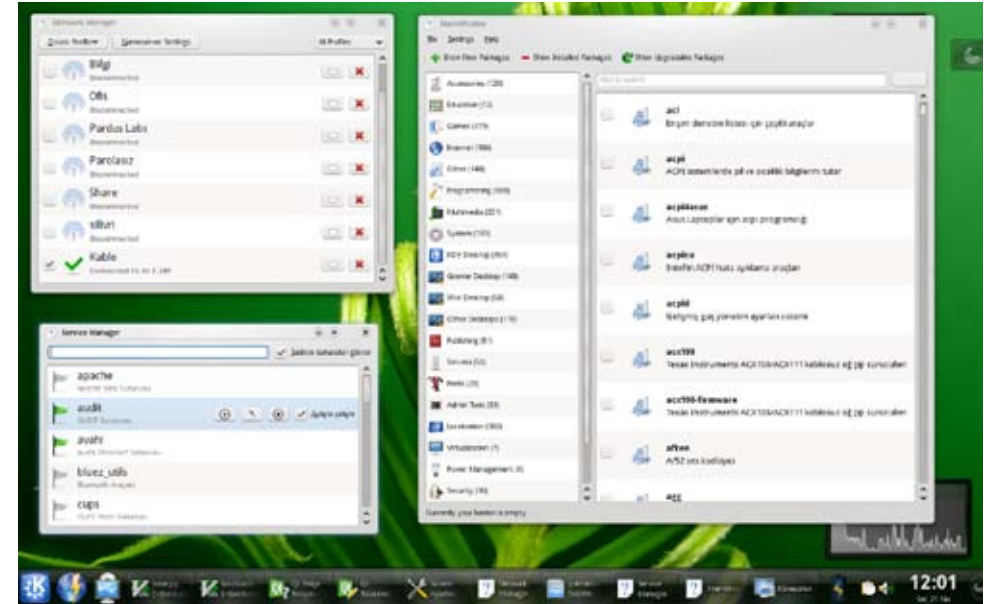
Pardus 2008'de değişikliklerin çoğu altyapıda olmasına karşın Pardus 2009'daki değişikliklerin önemli bir kısmı kullanıcıya görünen tarafta gerçekleştiriliyor. Bu değişikliğin en göze çarpan detayı yeni masaüstü ortamı KDE 4'e geçiş. Hal böyle olunca mevcut araçların da KDE 4 uyumlu hale gelmesi, masaüstünün sağladığı yeni teknolojileri kullanabilmesi için bütün arabirimleri yeniden yapıyoruz.

Pardus 2009 ile arabirimlerde işimizi kolaylaştıracak birçok değişiklik göze çarpıyor. Pardus 2009 daha kolay, hızlı ve masaüstü ile entegre çalışan bir sistem sunuyor.

Pardus 2008'de kullandığınız tüm araçlar Pardus 2009'da da özellik kümesi genişletilmiş bir şekilde hazır olacaklar. Ayrıca masaüstü kavramındaki önemli değişiklikleri içeren KDE 4 ile kullanılacak birçok plasmoid de(plasma programcığı) kullanıcıların günlük işlerini daha hızlı ve güvenli bir şekilde yapabilmeleri için mevcut araçlarla birlikte gelecek.

Test aşamasında kullanılacak yeni araçlar Servis Yöneticisi, Ağ Yöneticisi ve Paket Yöneticisi. Her biri eskiden sağladığı işlevselliğe sahip oldukları gibi, daha hızlı, masaüstü ile entegre ve kolay kullanılabilir hale getirildiler.

Servis Yöneticisi:

Arabirimde eskisinden farklı olarak herhangi bir servis ile ilgili bir işlem yapmak istediğinizde fare ile gerçekleştirmeniz gereken minimum tıklama sayısı 2'den 1'e düştü. Herhangi bir servisin üzerine geldiğinizde, o servis ile ilgili yapabileceğiniz işlemler gözüküyor ve size sadece tıklamak kalıyor. Bu arabirim tasarımı genel olarak KDE 4'ün her yerinde mevcut. Değişik filtreleme seçenekleri ve hızlı arama seçeneği diğer özellikler arasında.

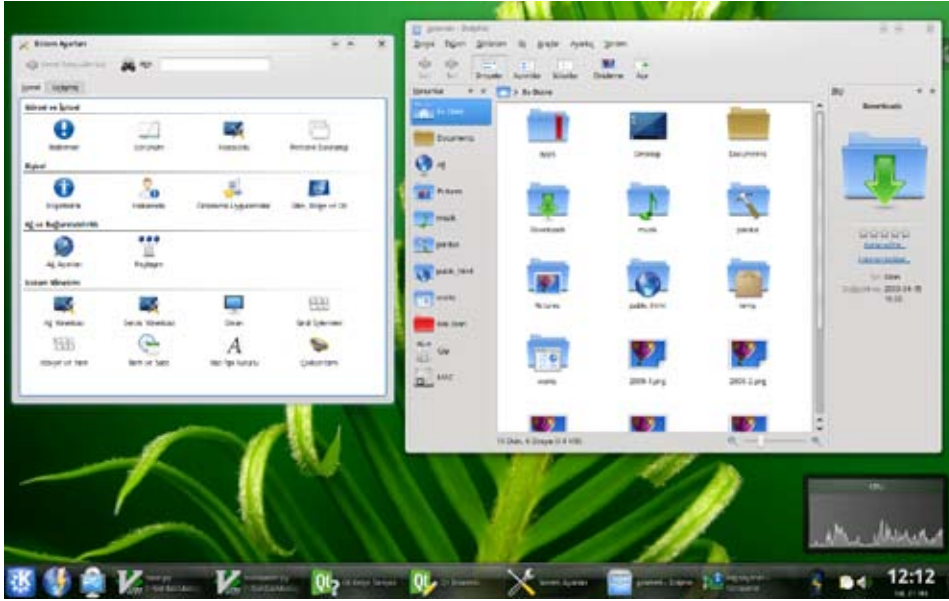
Servis Yöneticisi Plasmoidi:

Bu plasmoid ile masaüstünüzden yine sadece bir tıkla sık kullandığınız servislerin durumunu değiştirebilmeniz mümkün oluyor. KDE geliştiricilerinin ilgisini çeken bu

Plasma

KDE 4'ün temelini oluşturan alt projenin adı Plasma ve tüm masaüstü ortamını temsil ediyor. Plasma üzerinde çalışan küçük programcılara ise Plasmoid diyoruz.

plasmoidin, özellikle sistem servisleri ile ilgili sık işlem yapan kullanıcıların çok işine yarayacağını düşünüyorum.

Ağ Yöneticisi:

Servis yöneticisinde olduğu gibi her profil için yapılabilecek işlemler profil bilgisinin yanında yer alıyor. Kullanımın daha kolay, hızlı ve anlaşılabilir olması için hem görünür kısımda hem de geliştirici tarafında önemli değişiklikler içeriyor. Profil düzenleme, ekleme ya da isim sunucusu bilgilerini düzenlemek için yeni bir pencere açmak yerine ana pencereyi gerekli işleme göre güncelliyor. Küçük çözünürlükteki ekranlarda da kullanılmak üzere gerek görüldüğü takdirde kaydırma çubukları ile pencere içinde dolaşmak mümkün oluyor.

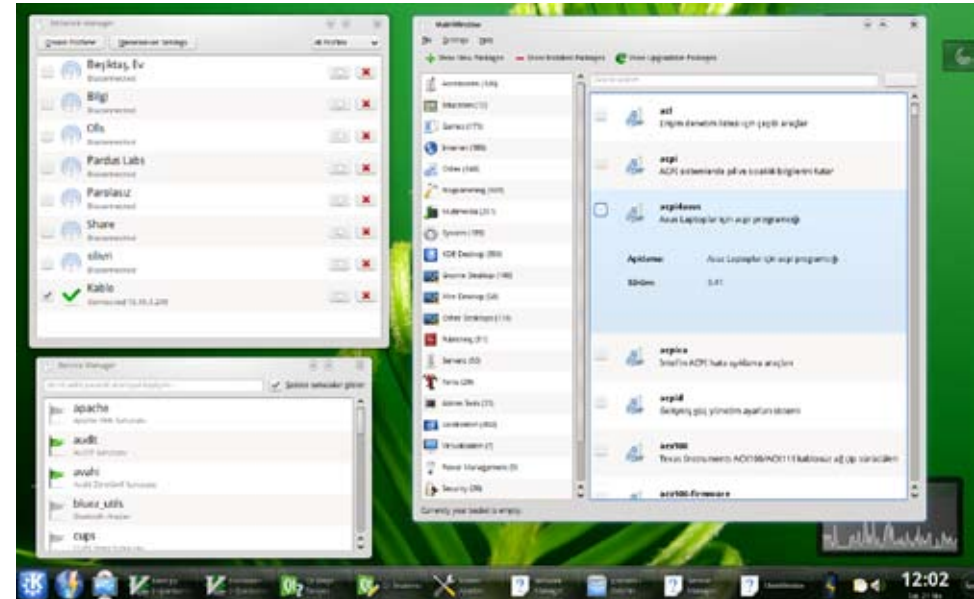
Görsel kısmının dışında yeni Ağ Yöneticisi ile birlikte gelen bir başka özellikte profilinizde olan ve bulunduğunuz konumdan bağlanabileceğiniz ağları gösterebilen filtreleme desteği. Bu yenilik sayesinde birden fazla ağı olduğu ortamlarda daha önceden bağlandığınız ağları görmek ve hızlıca onlara bağlanabilmek mümkün oluyor. Çomar'da yapılacak değişikliklerle profil yaratmadan hızlıca bir ağa bağlanmak yeni Ağ Yöneticisi ile mümkün olacak.

Ağ Yöneticisi Plasmoidi:

Plasma'nın teknik özelliklerinden biri olan duruma göre değişik reaksiyon gösterme desteği, bir plasmoidin panelde ya da masaüstünde farklı davranabilmesine, şeklini bulunduğu konuma göre güncelleyebilmesine olanak sağlıyor. Bu noktada örneğin panelinizin üstüne bıraktığınız Ağ Yöneticisi Plasmoidi, 2008'de kullandığınız Ağ Yöneticisi Programcığı gibi çalışarak size profillerinizin listesini sunan küçük bir simge sağlıyor.

Söz konusu plasmoidi masaüstünüze taşıdığınızda listenin kendisini masaüstünüzde gösterebiliyor. Buna benzer birçok KDE teknolojisiyle ilgili yeniliğin yanında, Ağ Yöneticisi Plasmoid'i mevcut profillerinizin yanında isteğinize bağlı olarak ortamdaki mevcut ağları ya da sadece sizin seçtiğiniz profilleri gösterecek şekilde ayarlanabiliyor.

Çomar'ın sunduğu merkezi yapı sayesinde yeni Ağ Yöneticisi'nde yaptığınız herhangi bir değişiklik sonucu plasmoid kendisini yeni duruma göre güncelleyerek bütünsel bir yapı sağlıyor. Yeni Ağ Yöneticisi Plasmoidi ile ağ üzerinden giden/gelen trafiği görmek de mümkün olacak.

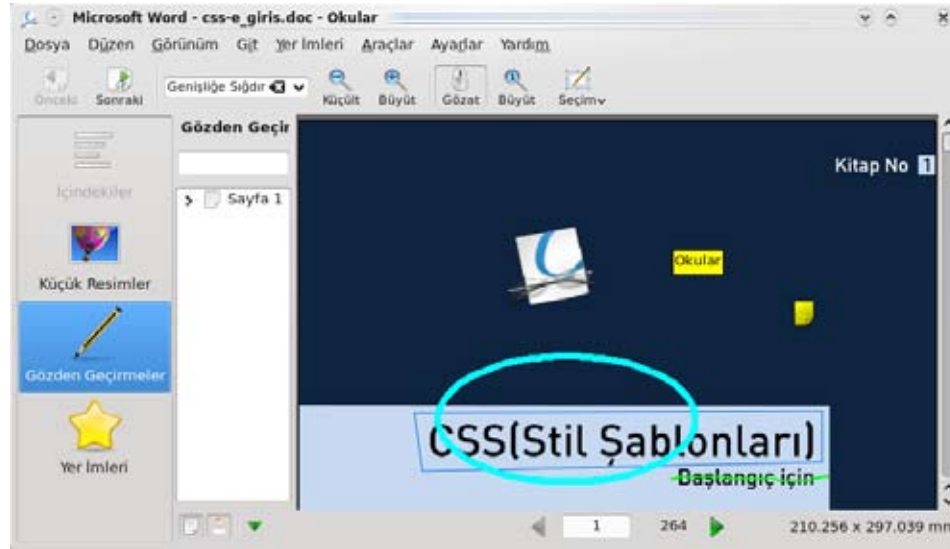
Evrensel Belge Okuyucu: Okular

KDE 4'ün yeni nesil aracı Okular, sadece PDF'leri açan bir görüntüleyici değil, evrensel bir belge okuyucusu...

pardus ve kde 4

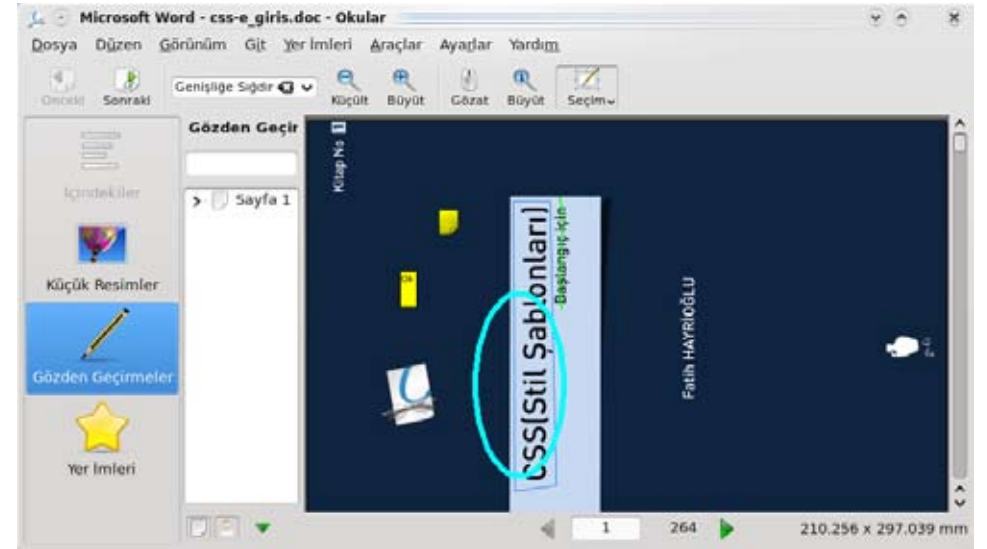

Pardus'ta PostScript ya da PDF dosyası açıtıysanız biliyorsunuz ki KPDF isimli bir program mevcut. İşte Okular da KPDF'nin varisi. KPDF sadece bir PostScript ve PDF okuyucusu iken KDE 4 masaüstünün bir parçası olan Okular ise PDF, PostScript, TIFF, G3, DVI, DjVu gibi neredeyse her çeşit biçimi hatta ComicBook, Plucker gibi yaygın e-yayın türlerini de destekleyen evrensel bir belge okuyucusu.

Okular size metin düzeltmeleri, dipnotlar ve yer imleri ekleme olanağını da sunuyor. Bu açıdan da harika bir gözden geçirme programı. Okular ile gözden geçirme yapmak için F6'ya basmanız yeterli oluyor. Karşınıza düzenleme paneli geliyor ve bu panelle kolayca düzenleme yapabiliyorsunuz (vurgu, dipnot, çizgi, damga gibi).

Paket: kdegraphics4
Sistem Gereksinimi: KDE 4
Lisans: GPLv3
Çalıştırma Yolu: Uygulamalar >
Grafik Programları > Okular
Sitesi: <http://www.kde.org>

Okular ile yaptığınız gözden geçirmeler sayfalara ayrılıyor. Bu sayede hangi sayfayı düzenlediğinizi görebiliyorsunuz. Okular ile bir sayfayı Görünüm > Yön menüsünü kullanarak sağa veya sola doğru 90 derece döndürebiliyorsunuz. Okular ile arama yapmak için de [Ctrl+F] tuşlarını kullanabiliyorsunuz.

Okular kullanırken [Ctrl+Shift+P] tuşlarına aynı anda basarak sunum moduna geçebiliyorsunuz. E-dergimizi bu modda okumanızı tavsiye ederim. Sunum modunda çizim yapabiliyorsunuz ki bu da Okular'ı güzel bir sunum aracı yapıyor. Okular'ın seçeneklerinde sunum modunda slayt geçişi gibi özelliklerin ayarlanabilmesi de Okular'ın ayrı bir güzelliği.

Kısacası, Okular gerçekten işlevsel bir belge okuyucu. KDE 4 ile gelmesi de ayrı bir güzellik. Şu an KDE 4 kullanıyorsanız büyük ihtimalle Okular sisteminizde bulunuyordur. Umarım sonraki e-dergileri Okular'da okursunuz.

Pardus'un İkinci "Üç Yıl"ı Pardus'un Açıklığı ve Özgürlüğü

Pardus Projesi Yöneticisi Erkan TEKMAN, projenin "taş devri zamanları"ndan bu yana geçirdiği evrimi anlatıyor...

Pardus Projesi'nin taş devri zamanlarında, yani 2003 sonu-2004 sonbaharı arasında, geliştirmeden çok araştırma ve değerlendirme söz konusuydu. Mevcut Linux dağıtımlarının zaten bilindik sorunları ("paket sistemleri düzgün çalışmıyor", "yapılandırma başa bela", "kurulum yazılımları genelde kötü ve kullanışsız", "insan kullanacak bu sistemi!", vb) teknik ve sistemli bir şekilde belirlenmeye, bu sorunlara akılcı ve daha önemlisi bir dağıtım çerçevesinde tümleşik çözümler bulunmaya, buradan çıkan bulgular sürekli tartışmaya, sınanmaya, kıyaslanmaya çalışılıyordu. Evet, çok iyiydi ekibimiz, ama iş çıkaramıyorduk. Çeşitli mecralarda vaaz ettiğimiz "2004 sonunda ilk ürünü çıkaracağız" vaadi gittikçe gerçekleştirilemez görünüyordu.

Projenin miladını tarihlediğim Eylül 2004'ten itibaren biraz daha sonuca odaklı, biraz daha derli toplu çalışmaya başlayabildik. Tabii bunda en büyük katkı hızlı bir şekilde büyüyen ekibimizdi, bunu her paragrafta vurgulasam az. Bu noktada projenin kritik seçimlerinden biri yapıldı ve yazılan tüm kodlar açık bir ortamda tutulmaya başlandı. Oluşturulan SVN sürüm kontrol sisteminde ilk ciddi kayıtlar Ekim-Kasım 2004 tarihlerini gösteriyor. Dikkatinizi çekerim: Henüz TÜBİTAK UEKAE tarafından yazılan kodların GNU GPL lisansı

ile özgürce dağıtılmasına karar verilmemiş, hatta bu kodların açık olacağı dahi teyit edilmemiş. E-posta listelerimizin tarihi ise daha gerilere gidiyor, ta 2004'ün başlarında -trafiği hayli düşük olsa da- Uludag isimli bir listemiz mevcut. LiDOR (ÇOMAR'ın ilk adı) kavram tanımı, projenin hedefi ve yöntemi gibi konuların duyurusu ve -yine az da olsa- tartışması bu kamuya açık listede yürütülmüş.

Pardus Projesi daha ilk andan itibaren işlerini olabildiğince açık yürütme yolunda bir seçim yaptı. Evet, örneğin, Debian Toplumsal Sözleşmesi kadar şeffaf ve açık bir yapıda sürdüremedik tüm çalışmaları -ki, bu da UEKAE'nin temel destekçisi ve uzun süre tek geliştiricisi olduğu bir projede çok ters değil- fakat olası kullanıcılarımız ve geliştiricilerimiz ile açık ve eşit iletişim kanalları oluşturmak için hayli çaba sarfettik.

Projeye özgü kodların lisanslanma şekillerinin belirlenmesi hikayesi de hayli ilginç: TÜBİTAK ya da UEKAE, bilebildiğimiz kadarı ile, daha önce açık ve özgür bir yazılım geliştirmemiş. Tam tersine UEKAE, gizli ve kapalı olmasının gerekliliği değil neredeyse zorunluluğu vurgulanan yazılımlar üreten bir enstitü. Oysa Pardus'un geliştirilmesi için Başbakanlık tarafından TÜBİTAK'a verilen görev açık: Ulusal güvenlik açısından gerekli görülen açık kaynak kodlu bir işletim sisteminin geliştirilmesi. Bu görevi iki şekilde algılamak mümkündür: Birincisi, Linux gibi özgür yazılım bir temel kullanmak fakat üzerine eklenen UEKAE ürünü yazılımları mümkün olduğunda kapalı ve sahipli tutmak. İkincisi ise tüm ürünü açık kaynak kodlu ve özgür bırakarak farkı bir iş modeli kurgulamak.

Özellikle Pardus çekirdek ekibinin özgür yazılım dünyasından ve UEKAE dışından geliyor olmaları sayesinde seçim ikinci algı şeklinden yana oldu. Pardus Çalışan CD yayımlanmadan yalnızca günler önce, UEKAE yönetimi de GNU GPL'in getiri ve götürüleri konusunda aydınlatıldı ve sorun çözüldü: Pardus tümüyle özgür olacak!

Bir Geliştirici Camiası Doğuyor...

Pardus'un ilk zamanlardan başlayarak açık ve yazılım lisanslama konusunda özgürlükten yana tavır belirlemeleri Türkiye'de özgür yazılım camiasının projeye daha sıcak bakmasına neden oldu. Bilinen simalar projeyi daha yakından takip etmeye, kimi zaman katkıda bulunmaya başladılar. Daha da önemlisi Pardus'un zaman zaman pek eleştirilen ve pek çok zaman da bağlam dışında algılanan "ulusal işletim sistemi" ibaresi çok sayıda kullanıcı ile meraklı ve yetenekli genci Pardus'a cezbetti.

Bu sayede, yalnızca ürün ile ilgili geri besleme olarak değil, ürünün oluşumu sırasında da dışarıdan destek alabildik. Bu destek yalnızca kodlar, paketler gibi bilindik yazılım geliştirme çerçevesi ile sınırlı kalmadı. Örneğin, Pardus 1.0 için hazırlanan kullanıcı kılavuzu camiadan 10 kadar katkıcımızın gönüllü çabalarıyla ortaya çıkabilirdi. O tarihten itibaren de belirgin bir geliştirici desteği oldu Pardus Projesi arkasında.

Bu konuda önemli bir ölçüt, özgür yazılım projelerinin kaynak ağaçlarını otomatik olarak analiz eden ve değerlendiren ohloh.net sitesinden elde ettiğimiz bilgiler oldu. ohloh.net sitesinden alınan bilgilere göre Pardus Projesi'ne özgü olarak geliştirilen yazılımların kod ve belirtim satır sayısı 1.839.649'ye ulaşmış durumda. Bu yazılım büyüklüğü sahipli yazılım geliştirme yöntemleri ile gerçekleştirilse idi 521 kişi-yıllık bir işgücü gerektirecekti. Bu da Pardus Projesi'nin teknik çalışmalarının başladığı 2004 Ekim ayından bu yana sürekli olarak 110 kişilik bir geliştirme ekibi istihdam edilmesi anlamına geliyor. Ortalama işgücü maliyetleri kullanıldığında bu ekibin maliyeti de 28.635.716 ABD Doları (yaklaşık 47 milyon TL) olarak hesaplanmış.

Daha da önemlisi, ohloh.net sitesinden alınan bilgiye göre Pardus projesine şimdiye kadar 120 kişi katkıda bulunmuş. Bunların yalnızca 28'i halen ya da eskiden TÜBİTAK UEKAE çalışanı. Yani, TÜBİTAK UEKAE'nin istihdam ettiği her kişi için TÜBİTAK UEKAE dışından üç geliştirici projeye katkı vermiş. Bunun verimlilik açısından önemi büyük, ama ben camia açısından önemine vurgu yapmak istiyorum: Pardus, uzun zamandır ve bugün de, Türkiye'nin en büyük özgür yazılım projesi. Bunu ohloh.net sitesi de söylüyor, Pardus'un çok büyük ve etkin bir geliştirici topluluğu olduğunu yazıyor.

Buna karşın ilk üç yılda geliştiricilerimiz, deyim yerindeyse, “bize rağmen” bizimle birlikte çalıştılar. Yeterince belge sunamadık geliştirici adaylarına, düzgün bir usta-çırak ilişkisi tanımlayamadık, sorun yaratacak noktalarda düzgün arabuluculuk mekanizmalarını hayata geçiremedik, geliştiricilerin nabzını tutarak camiyayı hoş tutamadık. Bunun için çeşitli mazeretler sıralayabilirim, ama sıralamayacağım...

İkinci Üç Yılda Geliştirici Camiası

Önümüzdeki yıllar için geliştirici adaylarımıza ve geliştiricilerimize bir takım müjdelerimiz, daha doğrusu taahhütlerimiz, olacak:

- Geliştiricilerimize ve özellikle geliştirici adaylarımıza hitap edecek özel bir web sitesi hazırlıyoruz. gelistirici.pardus.org.tr adresinden erişilebilecek bu site geliştiricilerin temel bilgi, başvuru, haber ve iletişim kaynağı olacak.
- Mevcut teknik belgelendirme gözden geçirilecek, güncellenecek ve genişletilecek. Geliştiricilerimiz yanında Pardus teknolojileriyle geliştirme yapmak isteyen çözüm ortaklarımızın teknik ekiplerine de hitap etmesini beklediğimiz bu bilgi bankası, özellikle Pardus hakkında genel teknik bilgiye ihtiyaç duyanlar için tasarlanacak.
- Tüm Pardus projeleri için birer web sitesi açılacak. Bu sitelerde projenin amacı ile hedefi yanında, yol haritası, yapılacaklar listesi, mevcut hataları, son kod değişiklikleri, vb güncel bilgiler de yer alacak. Bu sitelere giren geliştirici adayları proje hakkında ayrıntılı teknik bilgi edinebilecekler.
- TÜBİTAK UEKAE’de görevli her Pardus geliştiricisinin bir web günlüğü olacak. Bu günlüklerden geliştiricilerimizin çalıştıkları projelerle ilgili son gelişmeleri, kişisel birer dokunuş da içerecek şekilde, öğrenmek mümkün olacak. İşbirliğinin hemen tümüyle sanal ortamda sürdüğü özgür yazılım geliştirme dünyasında tanışıklıkların daha insani bir hal almasında da önemli etkisi olacak bu günlüklerin.
- Geliştirici adayları için bir usta-çırak (mentoring) süreci tanımlanacak. “Ben Pardus geliştiricisi olmak istiyorum” diyen gençler deneyimli bir geliştirici ile çalışmaya başlayacaklar ve performansları ile bağlantılı olarak yükselecekler. Amacımız Pardus geliştirici camiasının tam bir meritokrasi haline gelmesi.
- “Pardus Geliştiricisi” haline gelmenin yol ve yordamı yeniden tanımlanacak. Kimin geliştirici sayılacağı başta olmak üzere pek çok soru karanlıkta, ya da gri

alandan kalmaktan kurtulacak. Bu tanımlamalar yapılırken olabildiğince ortak karar alma mekanizmaları işletilecek, camianın talepleri temel kabul edilecek.

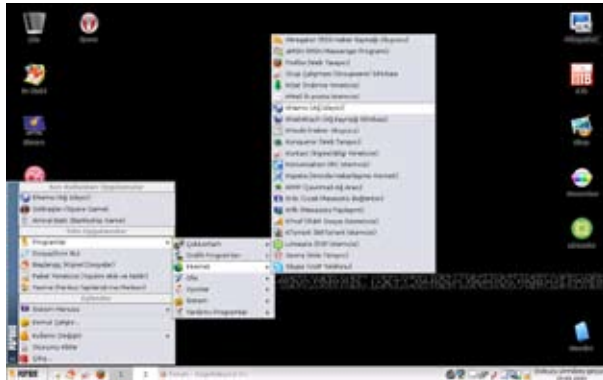
- Geliştiriciler ile ilişkileri düzenlemek amacıyla TÜBİTAK UEKAE çalışanları arasından bir Camia Yöneticisi atanacak. Bu arkadaşımız geliştiricilerimizin isteklerini proje yönetimi düzeyinde, TÜBİTAK UEKAE’nin endişelerini de geliştiriciler arasında dile getirmekten, geliştiriciler ile proje yönetimi ya da geliştiriciler arasında oluşan sıkıntılı sosyal durumları hızla ve düzgün bir şekilde çözüme kavuşturmaktan sorumlu olacak.
 - Geliştiricilerimize özel @developer.pardus.org.tr e-posta adresi, dosya saklama ve paylaşım ortamı, derleme ve test amaçlı sanal makine gibi teknik olanaklar sağlanacak. Gönüllü geliştiricilerimizin bu çabalarına doğru şekilde destek olabilmek için gerekli altyapı çalışmaları tamamlanacak.
 - Pardus Geliştirici Sözleşmesi hazırlanarak TÜBİTAK UEKAE çalışanı olmayan geliştiriciler ile TÜBİTAK UEKAE arasındaki ilişkilerin hukuki boyutu da düzenlenecek. Bu sözleşme ile geliştiriciler kendilerine sağlanan olanaklarla ilgili “sorumlu kullanım” yükümlülüklerini alırken TÜBİTAK UEKAE özgür yazılıma duyduğu inancı ve bu yöndeki taahhütlerini ortaya koyacak.
 - Geçen ay bahsi geçen DPT destekli projenin İzleme Komitesi’nde bir Pardus Geliştiricisi temsilci olacak. Bu sayede, karar alma yetkisinde olmasa da, projenin gidişatının paydaşlarca izlendiği ve tavsiyelerde bulunduğu masada geliştiricilerin de yeri olacak.
- Bu vaatler için “olabildiğince erken” dışında bir zaman sözü veremiyoruz ne yazık ki. Ama Pardus 2009’dan Pardus 2010’a giden yol üzerinde bunları teker teker hayata geçireceğimize emin olabilirsiniz.

Geliştirici camiamızın Pardus’un ikinci üç yılında geleceği de böyle...

KNemo ile Trafik Akışını İzleyin!

İnternet'teki trafiğinizi merak mı ediyorsunuz? Gelen ve giden verilerinizi izlemek için KNemo var.

Uzunca bir süredir Pardus kullanıyorum ve yavaş yavaş tanımaya başlıyorum. Tabii bu işi hızlandırmak için bir kullanım kılavuzu olmadığından çoğu şey el yordamıyla oldu. Geçenlerde Pisi'yi kurcalarken KNemo diye bir paket gördüm. Küçükken okuduğum bir romanda Kaptan Nemo diye bir karakter vardı, sanırım Denizler Altında 20.000 Fersah adlı bir çocuk romanıydı, birden sempatimi uyandırdı.

Kuralım bakalım neymiş? Ağ yöneticisi diyor, sanırım İnternet'le ilgili. İndirince Programlar menüsünde İnternet sekmesine yerleşmiş, demek doğru düşünmüşüm. Çalıştırınca karşımıza

yapılandırma modülü çıkıyor, demek ayarları buradan yapıyoruz.

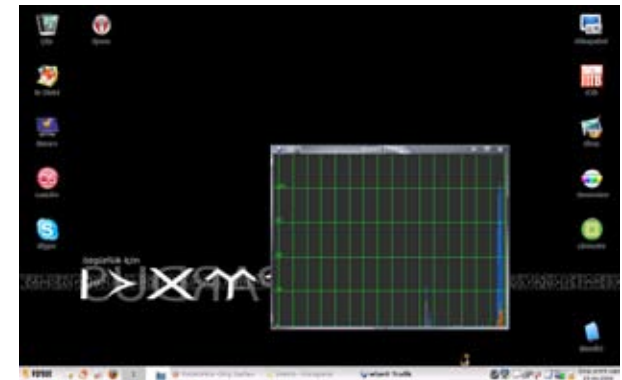
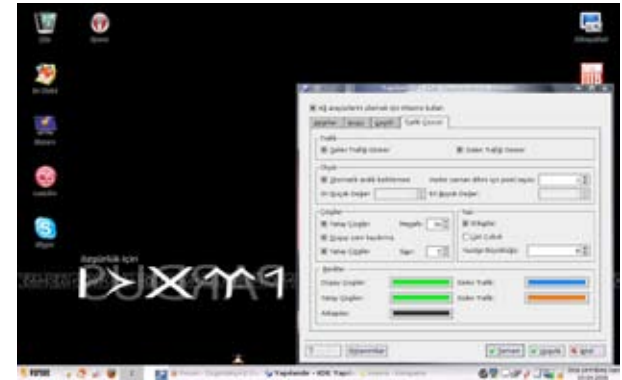
En üstteki Ağ arayüzlerini izlemek için KNemo kullan kutusunu tıklayınca masaüstünün alt sağ tarafında üç işaret ilave oldu. Aygıtlar sekmesini görüyoruz hemen, solda alt alta dört isim ağ araçlarımızı gösteriyor. Bunların davranış biçimleri ve simgelerini tek tek ayarlayabiliyoruz. Burada wlan0 kablosuz ağlar için kullanılıyor, üstteki boşluğa istediğimiz takma adı yazabiliriz, burada kablosuz yazmışım ben, ayrıca alttaki simge setlerinden de uygun olanı seçiyoruz, böylece atamalarımızı yaptık.

Yukarıdaki takma isim ne işe yarıyor? Sağ alttaki simgenin üzerine imlecimizi getirince takma isim beliriyor, isim yazmamışsak boş bir kutucuk çıkıyor, karışıklığı önlemekte fayda var değil mi?

İpucu sekmesinde sol sütundakilerden lazım olanı sağ sütuna taşırsak alt sağdaki simgelerin yanına bu bilgilerde ilave olur, artık keyfinize kalmış, vazgeçerseniz sağdan sola taşırsınız, kaybolur.

Çeşitli sekmesinde ses ayarları yapılıyor, tuşa basınca bir sürü ses arasında bildirim seslerini deneyerek bulabilirsiniz, eğlenceli bir şey! Ha, bu arada, bu uygulama ağa bağlı olup olmadığınızı görsel ve işitsel olarak size bildirmeye yarıyor, onu söylemeyi unuttuk!

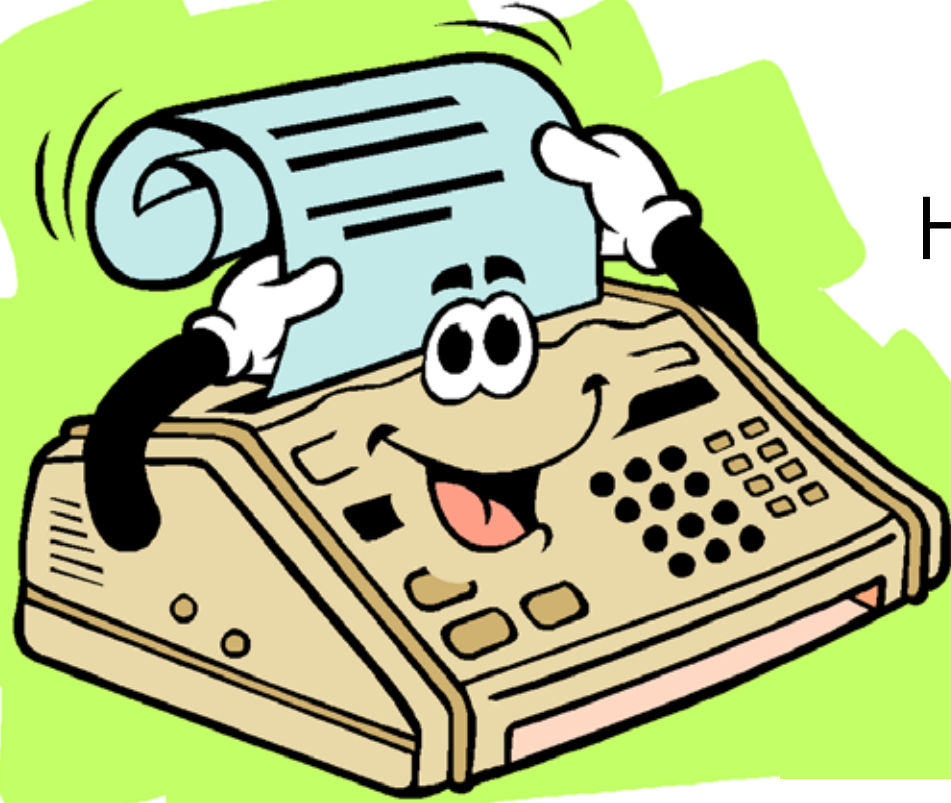
Trafik Çizicisi dediği şey ağdan aldığımız ve gönderdiğimiz verilerin grafik olarak gösterilmesini sağlıyor, buradan sütunların rengini ayarlamak mümkün.

İşte bazı ayarlarını yaptık. Bunları kaydedip çıkıyoruz ve masaüstündeyiz. Sağ altta ikonlarımız işlerini yapmaya başladı. Bunların üzerine sağ tıklayınca iki önemli komut hazır, isterseniz ayarları değiştirebilir ya da Trafik İzleyicisi'ni başlatabiliriz. Bakalım trafik nasılmış?

Trafik İzleyici böyle bir pencere işte. Renklerden biri gelen, biri de giden trafiği izliyor. Pencereyi kenarlarından çektişirerek büyütüp küçültebiliriz, sadece üstünde isim olarak gerçek adı çıkıyor, takma adı burada çıkmıyor.

Eh, yeterince karıştırdım, benden bu kadar. Daha fazlasını isteyen dostlar biraz da kendileri karıştırsın, haydi kolay gelsin, sağlıcakla...

Fax Sunucusu: "HylaFAX" ve HylaFAX İstemcisi: "JHylaFAX"

Yaşadığımız çağ İnternet çağı olsa da tüm haberleşmelerimizi elektronik postayla yapmıyor işlerimiz gereğince yoğun bir şekilde faks kullanmaya devam ediyoruz. Evde ihtiyaç duymasak da iş yerlerinin vazgeçilmez ofis makineleridir faks cihazları.

HylaFAX

Büyük kurumlar çoğunlukla birden fazla faks hattına sahip oluyorlar. Bu durumda da kağıt, toner gibi sarf malzemelerin masrafları da işletme giderlerinde önemli bir yere sahip oluyor. Bunun önüne geçebilmek için yazılımsal faks sunucuları en çok tercih edilen çözümlerdendir.

Piyasada birçok faks sunucusu bulunmakta fakat açık kaynak olanlar içerisinde en çok güvenilir ve sağlam olanı HylaFAX'tır. İstedığınız sayıda faks hattını HylaFAX üzerinde tanımlayıp, istediğiniz numarayı istediğiniz kullanıcıya tanımlayabilir,

istemci yazılımlarıyla tek tıkla faks gönderip almalarını sağlayabilirsiniz.

HylaFAX ve üzerine kurulduğu sistemler açık kod ve ücretsiz olduklarından kurumların bütçeleri için oldukça iyi çözümlerdir.

HylaFAX birden fazla kullanıcının bir ya da daha çok çevirmeli modem üzerinden faks gönderip almasını sağlayan bir faks sunucusudur. Kurumsal seviyede servis vermek için tasarlanmış olan bu yazılım, sunucu-istemci mimarisinde tasarlandığından ağ üzerindeki tüm istemcilerden ulaşmak mümkündür.

paket tanıtımı

Faks sunucusunu platform bağımsız olarak sisteminize bağlı bir yazıcı gibi ya da e-posta gönderir gibi kullanabilirsiniz. Faks alıp gönderirken bir faks makinesine ve kağıda ihtiyacınız olmadığından yatırım ve giderlere oldukça katkınız olacaktır. Sunucu tarafı Unix tabanlı olmasına rağmen istemcileri tüm platformlar için bulunduğundan bu hizmeti platform bağımsız olarak yorumlamak yanlış olmayacaktır.

Kurulum

• Paket Yöneticisinden HylaFAX paketini yükleyin.

Paker Boyutu: 803 K

Kurulu Boyutu: 3,2 MB

Web Sitesi: www.hylafax.org

Menüdeki Yeri: Tasma->Sistem Seçenekleri->Servis Yöneticisi

• Sunucunun ayarlanması için konsoldan bazı işlemler yapmak gerekiyor, aşağıdaki yönergeleri takip ederek kurulumu tamamlayabilirsiniz.

Yetkili kullanıcı haklarını alın, parola kısmında yazdıklarınız ekranda görünmeyecektir.

```
fdonmez@fdonmez-pardus ~ $ su
```

Programın ihtiyaç duyduğu bir bağı oluşturuyoruz.

```
fdonmez-pardus fdonmez # ln -s /usr/bin/mkfifo /bin/
```

faxsetup komutuyla HylaFAX'ın ayarlarını değiştirmeye başlayabiliriz.

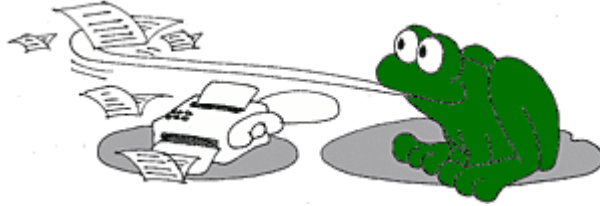
```
fdonmez-pardus fdonmez # faxsetup
```

Program çalışmaya başlayınca önce HylaFAX'ın sürüm numarasını bize bildirecek, daha sonra çalışması için gerekli pek çok işlemi otomatik olarak yapacaktır. Bu sırada ekrana yapılan işlemlerle ilgili mesajlar yazılacaktır, bu mesajları takip etmenize gerek yok.

Setup program for HylaFAX (tm) 4.4.4.

Program bizden bazı bilgiler isteyecek bunları aşağıdaki gibi giriyoruz:

HylaFAX configuration parameters are:


```
[1] Init script starts faxq:      yes
[2] Init script starts hfaxd:    yes
[3] Start old protocol:         no
[4] Start paging protocol:      no
```

Are these ok [yes]? (Enter ile [Yes] değerini kabul edin)
No scheduler config file exists, creating one from scratch.

Country code [1]? 90 (Ülke uluslar arası telefon kodu)

Area code []? 282 (Şehirler arası telefon kodu)

Long distance dialing prefix [1]? 0 (Bunun değeri 0 olacak)

International dialing prefix [011]? 00 (Bunun değeri 00 olacak)

Dial string rules file (relative to /var/spool/fax) ["etc/dialrules"]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Tracing during normal server operation [1]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Default tracing during send and receive sessions [Oxfffffff]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Continuation cover page (relative to /var/spool/fax) []? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Timeout when converting PostScript documents (secs) [180]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Maximum number of concurrent jobs to a destination [1]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Define a group of modems []? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Time of day restrictions for outbound jobs ["Any"]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Pathname of destination controls file (relative to /var/spool/fax) []? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Timeout before purging a stale UUCP lock file (secs) [30]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Max number of pages to permit in an outbound job [Oxfffffff]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

Syslog facility name for ServerTracing messages [daemon]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin)

The non-default scheduler parameters are:

CountryCode: 90

AreaCode: 282

paket tanıtımı

LongDistancePrefix: 0
InternationalPrefix: 00

Are these ok [yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabuledin ve servis ayarlarını onaylayın.)

Creating new configuration file /var/spool/fax/etc/config...

Restarting HylaFAX server processes.

Should I restart the HylaFAX server processes [yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin ve faks sunucusu yeni ayarlara göre yeniden başlatılacak)

HylaFAX Sunucusu başladığında sisteminize bağlı olan faks ara birimini arayacaktır. Faks'ı ayarlamak için aşağıdaki yönergeleri izleyin:

Do you want to run faxaddmodem to configure a modem [yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Serial port that modem is connected to []? **ttyS0** (Çevirmeli modeminizin bağlı olduğu portu seçin. Ben modem olarak harici U.S.Robotics kullandım Com1 portunda bağlı olduğundan ttyS0 portunu kullandım, diğer seçenekler şöyle; (ttyS0=Com1, ttyS1=Com2, ttyS2=Com3.vs)) Bkz:adım 14

Country code [1]? **90** (Modeminizin arama ayarları için ülke kodunuzu girin)

Area code [415]? **282** (Şehirler arası telefon kodu)

Phone number of fax modem [+1.999.555.1212]?
+90.282.685.xxxx (Faksı gönderecek olan telefon hattının numarasını girin)

Local identification string (for TSI/CIG) ["NothingSetup"]?

Falanca Filanca Ltd.Şti. (Faks sunucusundan faks gönderen kurumun ünvanını girin)

Long distance dialing prefix [1]? **0** (0 değerini girin)

International dialing prefix [011]? **00** (00 değerini giriniz)

Dial string rules file (relative to /var/spool/fax) [etc/dialrules]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Tracing during normal server operation [1]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Tracing during send and receive sessions [11]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Protection mode for received facsimile [0600]?

0644 (0644 değerini girin)

Protection mode for session logs [0600]? **0644** (0644 değerini girin)

Protection mode for ttyS0 [0600]? **0666** (0666 değerini girin)

Rings to wait before answering [1]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Modem speaker volume [off]? **Low** (Faks alıp gönderirken çevirmeli modemin çıkardığı sesin seviyesini off,low,medium ve high'ten birini seçin)

Command line arguments to getty program ["-h %l dx_%s"]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Pathname of TSI access control list file (relative to /var/spool/fax) [""]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Pathname of Caller-ID access control list file (relative to /var/spool/fax) [""]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Tag line font file (relative to /var/spool/fax) [etc/lutRS18.pcf]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Tag line format string ["From %%l%c|Page %%P of %%T"]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Time before purging a stale UUCP lock file (secs) [30]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Hold UUCP lockfile during inbound data calls [Yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Hold UUCP lockfile during inbound voice calls [Yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Percent good lines to accept during copy quality checking [95]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Max consecutive bad lines to accept during copy quality checking [5]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Max number of pages to accept in a received facsimile [25]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Syslog facility name for ServerTracing messages [daemon]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Set UID to 0 to manipulate CLOCAL [""]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)

Use available priority job scheduling mechanism [""]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin) Şimdi ekranda ayarlarınızın bir özeti göreceksiniz.

paket tanıtımı

Are these ok [yes]? (Enter ile modeminizin ayarlarını da onaylayın)

HylaFax verdiği ayarlar doğrultusunda modeminiz ile iletişime geçmeye çalışacak ve fonksiyonlarını sınavacaktır. Bu sırada modemden aldığı bazı bilgileri ekrana yazacaktır, daha sonra sizden bu sonuçları onaylamanızı isteyecek:

Hmm, this looks like a Class 1 modem.

Are these ok [yes]? (Enter ile modeminizin sınavma sonuçlarını onaylayın)

Son olarak bir onaylama daha yapıyoruz:

```
CountryCode:      90
AreaCode:         282
LongDistancePrefix: 0
InternationalPrefix: 00
DialStringRules:  etc/dialrules
Are these ok [yes]? (Enter ile varsayılan değeri kabul edin)
```

Bundan sonra aşağıdaki gibi bir bilgi ekrana gelecektir. Modemin bağlı olduğu yeri bir yere not etmeniz iyi olur, örneğimizde ttyS0.

Don't forget to run faxmodem(8C) (if you have a send-only environment) or configure init to run faxgetty on **ttyS0**.

Sisteminizde kullanmak istediğiniz başka bir modem varsa Enter ile onu da ayarlamaya başlayabilirsiniz, yoksa bu soruya da No diyerek geçiyoruz.

Do you want to run faxaddmodem to configure another modem [yes]? No

Şu anda sunucumuz neredeyse hazır, ancak sunucuyu kullanacak kullanıcıları eklememiz gerekiyor. Aşağıdaki komut ile sunucuyu kullanacak IP grubunu ya da tek tek ip adreslerini ekleyin. Tabi burada sizin ağınızdaki IP adresleri farklı olacaktır.

kwrite /var/spool/fax/etc/hosts.hfaxd (Açılan pencereye aşağıdaki gibi ekleme yaparak kaydettikten sonra kapatın)

192.168.1 (192.168.1.0/24 şeklinde tüm ağı)

192.168.1.44 (tek bir IP de tanıtabilirsiniz.)

Aşağıdaki komut ile istemcilerde kullanılacak kullanıcıları ekleyin.
faxadduser fdonmez

Son olarak aşağıdaki komut ile sunucuyu sınavabilirsiniz.

Faxstat

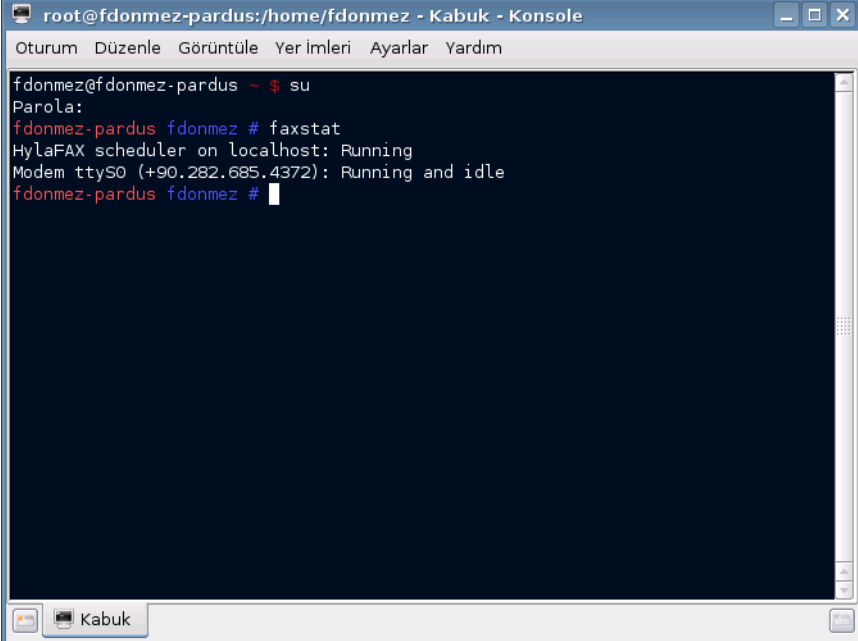
Eğer herşey yolundaysa aşağıdaki komut ile sistem başlangıç betiğini açın.

kwrite /etc/conf.d/local.start (Açılan pencereye aşağıdaki gibi ekleme yaparak kaydettikten sonra kapatın.)

Faxmodem ttyS0 (ttyS0 benim modemim Com1 portuna bağlı olduğu için yazdım. Sizler kendi portunuza göre yazacaksınız. Bkz: adım 9)

faxgetty -D ttyS0

Sisteminizi yeniden başlattığınızda faks sunucunuz istemcilerin tüm isteklerine cevap vermeye hazır durumda olacaktır.

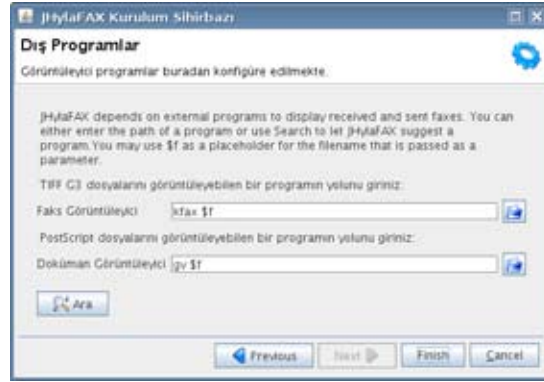


```
root@fdonmez-pardus:/home/fdonmez - Kabuk - Konsole
Oturum Düzenle Görüntüle Yer İmleri Ayarlar Yardım
fdonmez@fdonmez-pardus ~ $ su
Parola:
fdonmez-pardus fdonmez # faxstat
HylaFAX scheduler on localhost: Running
Modem ttyS0 (+90,282,685,4372): Running and idle
fdonmez-pardus fdonmez #
```

paket tanıtımı

JHylaFAX

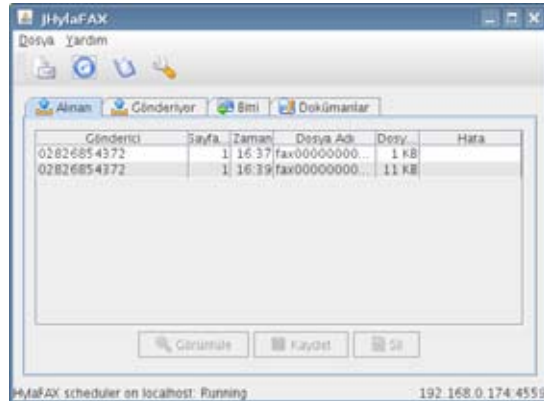
Sadece gelen/giden faks durumunu takip edip, geçmişe dönük fakslara bakarsanız JHylaFAX basit ama işlevsel bir yazılım. HylaFAX'ı kurduktan sonra gelen ve giden faksları yönetmek için bir yazılıma ihtiyacımız olacak. JHylaFAX, HylaFAX sunucusu için hazırlanmış zarif arayüzlü ve hızlı bir istemci. Gönderilen ve alınan faksları saklayarak biriktirir ve .tiff biçiminde görüntülemenize izin verir. Programı ilk açtığınızda ayarlarını yapabilmemiz için kurulum Sihirbazıyla başlar. Kurulum Sihirbazında sırasıyla HylaFAX sunucusunun adresini ve tanımlı kullanıcı bilgilerinizi girmeniz gerekir.

Daha sonraki adımda kullanıcının görünür adı soyadı ve e-posta bilgilerini girdikten sonra son olarak faksları görüntülemek için kullanılacak yazılımları seçeceğimiz görüntüleyici ayarlarını girerek ayarları bitiriyoruz.

JHylaFAX'ın basit ve kolay anlaşılabilir bir arayüzü vardır. Sekmeli pencereler sayesinde kullanımı da oldukça kolaydır.

Gelen faksların listesi Alınan sekmesinde, gönderilmekte olan faksların listesi Gönderiyor sekmesinde, gönderilmiş faksların listesi Bitti sekmesinde bulunur.

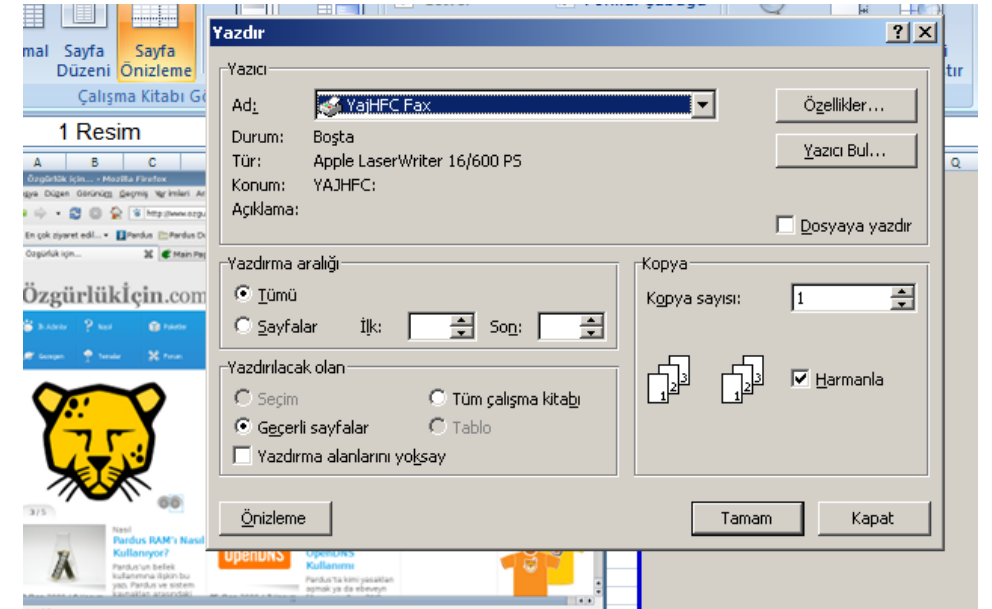
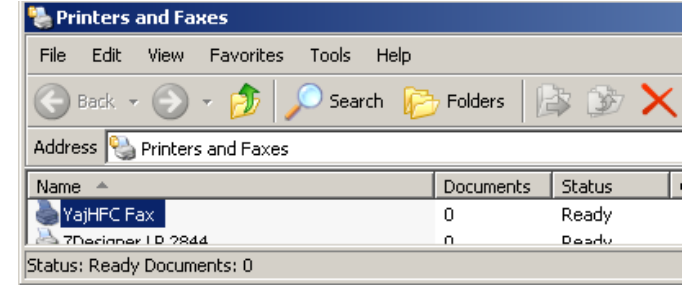
Faks göndermek için araç çubuğundan faks gönder düğmesine basarak faks gönderilecek numarayı ve dokümanı seçmeniz yeterlidir.

Gönderiyor sekmesindeyse gönderilen faksların gönderildiği, kaç arama yapıldığı, dokümanın kaç sayfa olduğu gibi bilgilerini izleyebilirsiniz. Listelerdeki

fakslardan birinin üzerine çift tıklayarak .tiff biçimindeki faksları görüntüleyebilirsiniz.

HylaFAX sunucunuzu ağınızdaki Windows istemcilerden kullanmak için de Türkçe desteği olan YajHFC istemcisini kullanabilirsiniz.

YajHFC'yi kurduğunuzda sizden HylaFAX sunucusunun IP adresini ve yetkili kullanıcı bilgisini istiyor. Sonra JHylaFAX istemcisine benzer bir arayüzü kullanarak fakslarınızı yönetebiliyorsunuz. Ayrıca YajHFC bir yazıcı olarak sisteme ekleniyor, yani bilgisayarınızdaki bir belgeyi faks çekmek istediğinizde tıpkı yazıcıya gönderir gibi YajHFC'nin sanal faks yazıcısına yazdırma yapabiliyorsunuz. YajHFC bunu HylaFAX sunucusuna faks olarak gönderiyor.

Pardus'a Katkıda Bulunmak İçin

Beyin Fırtınası Yapalım!

Özgürlüğü için'deki
beyin bölümüne
fikirlerinizi girerek
Pardus 2009'un
gelişimine katkıda
bulunabilirsiniz!

Özgür yazılımı özgür yazılım yapan, çevresinde yer alan topluluktur. Geliştiricilerinden katkılarına, kullanıcılarına ve hatta izleyicilerine kadar herkesin bir söz hakkının olduğu canlı ve devingen bir topluluğun desteği olmadan bir özgür yazılımın başarılı olması düşünülemez bile. O halde, biz Pardus kullanıcılarını buluşturan adres, hatta Pardus topluluğunun çekim merkezi olarak tanımlayabileceğimiz Özgürlükçin.com portalının önemini ne kadar vurgulasak azdır.

Özgürlükçin.com, tercih ettiğimiz işletim sistemiyle ilgili önde gelen haber, yardım ve iletişim kaynağı olmanın yanı sıra kullanıcıların Pardus'un gelişim sürecine aktif katılımlarını sağlamayı da hedefleyen önemli bir platform. Özgürlükçin'in bu amacını gerçekleştirmedeki önemli araçlarından biri de siteye geçtiğimiz Eylül ayında eklenmiş olan Beyin Fırtınası ya da kısaca "Beyin" bölümü.

Beyin bölümü, kullanıcıların Pardus ile ilgili istek ve önerilerini geliştiricilere kolayca iletebilmelerini ve var olan önerileri oylamalarını sağlayan basit ama etkili bir araç. Sayfanın sağ tarafında yer alan bağlantıları izleyerek yeni bir fikir eklemek ya da daha önce önerilmiş olan fikirleri popülerlik, tarihsel sıra, çokça

tartışılma ve konu başlığı gibi ölçütlere göre listelemek veya fikirler içerisinden arama yapmak mümkün. Dilediğimiz fikre yorum ekleyebiliyor ve olumlu ya da olumsuz yönde oy da kullanabiliyoruz. Her fikir için her kullanıcının yalnız bir oy hakkı var ve geçerli sayılan öneriler genellikle aldığı oy sayısına göre geliştiriciler tarafından dikkate alınıyor. Bölüm, Pardus'a katkıda bulunmak isteyip de nereden başlayacağını bilemeyenler için de önemli bir kaynak. "Gönüllü Aranıyor" listesi içindeki fikirlere göz atıp beğendiğimiz bir fikri uygulamak, Pardus geliştiricisi olmak yönünde güzel bir ilk adım olabilir.

7 Ayda 600 Fikir

Beyin bölümüne göz attığımızda, yedi aylık süre içerisinde 600'den fazla fikir eklenmiş olduğunu görüyoruz. Bu, topluluk üyelerinin Pardus'a katkıda bulunma isteğini gösteren olumlu bir işaret. Öte yandan, girdilerin önemli bir bölümünü önceden girilmiş bir fikrin tekrarı olan ya da doğrudan geçersiz fikirlerin oluşturduğu da bir gerçek. O halde, Pardus'a katkıda bulunacağını düşündüğümüz bir fikir varsa bunu iletmek için Beyin bölümünü doğru, etkili ve geliştiricilerin dikkate alacakları bir şekilde kullanmamız gerektiği ortada. Eğer Pardus'a katkıda bulunmak istiyorsak, bunu başta dikkatli ve özenli

davranarak başarabiliriz. Aklımıza gelen ilk fikri hemen yeni bir fikir olarak listeye eklemek yerine önce dikkatlice düşünmeli ve önerimizi uygulamanın artılarının yanı sıra olası eksilerini de kestirmeye çalışmalıyız. Beyin bölümüne fikir eklemek için başta konuyla ilgili bilgi sahibi olmak ve biraz araştırma yapmak şart. Hiç Linux bilgisi olmadan ve basit bir araştırma yapmaya dahi zahmet etmeden girilen "Pardus'u kullanırken hep root kalalım" gibi girdiler hiç hoş olmuyor. Ayrıca, eklenecek fikrin geliştiricilere yönelik ve uygulanabilecek bir özellikte olması gerekli. Örneğin, "Pardus'u daha fazla kişi kullansın." "Herkes Pardus programı yazsın." veya "Falanca açık kaynaklı olmayan programın pisi paketi yazılsın." gibi fikirler geçersiz sayılıyor. Yararlılığı açık olsa bile önerimizin geçerli şartlar ve elde olan kaynaklar bakımından ne kadar gerçekçi olduğunu da dikkate almalıyız. Örneğin, KDE'nin yanı sıra Gnome masaüstü ortamını desteklemenin yararlı olduğuna çoğu kişi katılsa da bunu şu anki kısıtlı geliştirici sayısı ile etkin bir şekilde yapabilmek zor. Son olarak, yeni pisi paketi isteği türünden önerilerin Beyin bölümü yolu ile iletilmemesi yönünde bir görüş birliği olduğunu da belirtmeliyiz. Şu an bunun için yeğlenen yöntem Pardus [Bugzilla](#) sayfasıdır.

Önerimizin geçerli, yararlı ve uygulanabilir olduğuna karar verdikten sonra, Beyin bölümüne eklemeyen önce bunların daha önceden girilmiş bir fikrin tekrarı olmadığını da denetlememiz gerekiyor. Bu şekilde tekrarlanan çok sayıda öneri var ve bunlar zaman zaman gözden kaçarak karışıklığa yol açabiliyorlar. Böyle fikir girdileri ayrı ayrı oylanacakları için bunların değerlendirilmeleri yavaş ve desteklenmeleri de yetersiz olabiliyor. Fikir tekrarlarını tespit etmenin kolay ve etkili bir yolu, Özgürlükçin sayfasında sağdaki arama satırını kullanmak.

Yukarıda sözü edilen tüm noktalara dikkat ettikten sonra önerimizi Beyin bölümüne fikir olarak eklemeye karar verirsek, bunu yapmak için bir tıklama yeterli. Zor olan, fikir metnini girerken düşüncelerimizi etraflıca tartışabilmek, buna neden gereksinim olduğu, nasıl gerçekleştirilebileceği ve ne gibi faydalar sağlayacağı gibi konuları açık bir şekilde dile getirebilmek. Fikir girdilerimizin kısa sürede çok sayıda olumlu oy aldığını görmek tatmin verici bir deneyim. Bunun için girdinin iyi düşünülmüş olduğu kadar iyi yazılmış ve anlaşılabilir olması da gerekiyor.

Beğendiğiniz Fikirleri Destekleyin!

Yeni bir fikir ortaya atmak kadar, var olan fikirleri takip etmek ve bunlar için oy kullanmanın da son derece önemli olduğunu hatırlatmakta yarar var. Özgürlükçin kayıtlı kullanıcıları, herhangi bir fikir başlığının hemen solunda yer alan daire içindeki yukarı veya aşağı oklara tıklayarak çeşitli fikirleri oylayabiliyorlar. Bir

fikrin hayata geçirilebilmesi için topluluk desteği önemli. Beğendiğimiz fikirlerin Pardus 2009 ya da sonrasında uygulandığını görmek istiyorsak oy kullanmalıyız. Hatta, fikir ile ilgili düşüncelerimizi ve varsa ek bilgi, öneri veya düşüncelerimizi de fikrin altındaki yorum bölümüne ekleyerek önemli katkılarda bulunabiliriz.

Umarız burada tartıştığımız Özgürlükçin Beyin Fırtınası bölümü ve bu aracı etkin bir şekilde kullanabilmek için nelere dikkat etmemiz gerektiği konusu, Pardus 2009 sürecinde Beyin bölümünün biraz daha hareketlenmesine yardımcı olabilir. Bu süreç herkese açık ve demokratik olduğu için, kuşkusuz isteyen istediğini önerebilir. Ancak, bir şeyler söylemek bunun diğerleri tarafından dinleneceği anlamına da gelmez. Gerçekçilikten uzak, düşünmeden ve araştırmadan ortaya atılmış ve hatta çalakalem yazılmış bir fikir girdisi dikkate alınmayacağı gibi topluluk tarafından alay konusu olmanıza dahi neden olabilir. Diğer taraftan, akıllıca düşünülmüş, iyice araştırılmış ve dikkatlice dile getirilmiş güzel fikirler de daha fazla kişinin önerilerinize kulak asması ve desteklemesi sonucunu getirir. Onlarca kişinin desteklemesi sonrası geliştiriciler tarafından gündeme alınan ve uygulanan bir fikri ortaya atmanızda yardımcı olabilirse, Beyin bölümü de amacına ulaşmış olacaktır.

Pardus'ta Fpc/Lazarus ile Pascal Programları Yazmak

Vazgeçemediğiniz Pascal kodlarınızı Linux'a geçtiğinizde kaybetmekten korkmayın.

programlama

Hemen hemen tüm üniversite öğrencilerinin programlama denince ilk akıllarına gelen dillerden birisi Pascal'dır. Ülkemizdeki birçok üniversitede algoritma kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için örnekler genellikle Pascal diliyle yapılır. Buradan da anlaşılacağı üzere Pascal'ın anlaşılabilir ve algoritmaya çok benzer bir dil yapısı vardır. İşte bu makalemizde sizlerle birlikte Pardus'ta Pascal/Delphi programlarını nasıl yazacağımızı göreceğiz.

İlk iş olarak toplamda 25 Megabayt civarında olan Fpc/Lazarus ikilisini sistemimize kurmamız gerekiyor. Bunun için her zaman olduğu gibi iki farklı yol kullanılabilir;

1. Komut satırından kurulum

- Pardus -> Programlar -> Sistem -> Konsole (Terminal Programı) çalıştırıp aşağıdaki komutu yazın.
- sudo pisi it lazarus

2. Paket Yöneticisini kullanarak kurulum

- Pardus -> Paket Yöneticisi (Yazılım Ekle ve Kaldır) çalıştırın.
- Bileşenler bölümünden Programlama'yı seçin.
- Listeden lazarus'u işaretleyin.
- Paket(ler)i Kur düğmesine basın.

Yeni başlayanlar için tavsiyem her zaman 2. yolu kullanarak Paket Yöneticisi aracılığıyla kurmaktır. Paket yöneticisi bağımlı tüm paketleri de otomatik olarak kuracaktır.

Fpc (Free Pascal Compiler) ve Lazarus paketlerini kurduğumuza göre şimdi sıra geldi nasıl kullanılacaklarına. İlk olarak Fpc kullanımını ele alacağız ve eskiden Turbo Pascal ile Dos işletim sisteminde yazdığımız programlara benzer programları nasıl yazacağımızı anlatacağım.

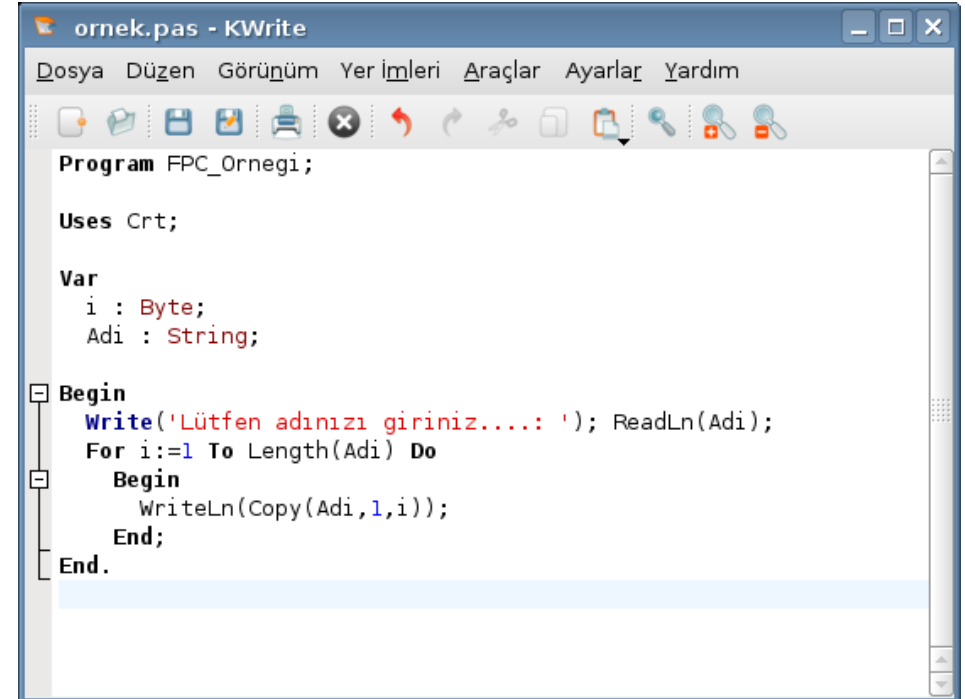
Dos işletim sisteminde Borland firmasının ürettiği Turbo Pascal programlama dili zamanının efsanelerinden birisiydi, günümüzde ise ne DOS işletim sistemi kaldı ne de Turbo Pascal programlama dili.

Linux'u DOS ile kıyaslamak çok doğru olmamakla beraber, Pascal programlarının yazım ve kullanım teknikleri benzerlik gösterdiğinden bu örneği veriyorum. DOS işletim sisteminden hatırlarsanız C:\> gibi bir prompt ve hemen devamında

bir imleç vardı ve tüm işlemler burada verilen komutlarla yapılırdı. Linux'ta da benzer bir kullanıcı etkileşimi mevcuttur, hakan@hamurcu ~\$ gibi bir prompt ve devamında yine bir imleç bulunan metin tabanlı kullanıcı ekranından bahsediyoruz. Tek fark belki de Linux'un komut satırındaki muhteşem gücü ve güvenilirliği.

Halen günümüzde birçok program öncelikli olarak komut satırı (Konsol) için geliştirilir ve sonrasında ona bir grafik ara birim (GUI) yazılarak son kullanıcının karşısına çıkar. Biz de şimdi sizlerle Fpc kullanarak komut satırında çalışacak basit bir program yazacağız.

Fpc ile Turbo Pascal'ı kıyasladığımızda, Turbo Pascal'ın kendisine ait bir editörü olduğunu söyleyebilirim. Fpc ise sadece bir derleyici. Bir başka deyişle, siz dilediğiniz ve rahat ettiğiniz herhangi bir metin editörünü kullanabilirsiniz. Ben vereceğim örnekte KWrite kullanacağım.


```
Program FPC_Ornegi;

Uses Crt;

Var
  i : Byte;
  Adi : String;

Begin
  Write('Lütfen adınızı giriniz....: '); ReadLn(Adi);
  For i:=1 To Length(Adi) Do
    Begin
      WriteLn(Copy(Adi,1,i));
    End;
End.
```

programlama

Örneğin, adınızı girdiğinizde ekrana ilk satıra adınızın ilk harfi ve diğer satırlara bir fazla karakter yazacak bir program yapalım ve ornek.pas olarak kaydedelim. Şimdi yazdığımız bu küçük programı Fpc kullanarak derleyelim ve çalıştırabilir hale getirelim. Bunun için ornek.pas dosyasını kaydettiğiniz klasörü açın ve pencere içerisindeyken F4 tuşuna basarak o klasörde konsol penceresini çalıştırın.

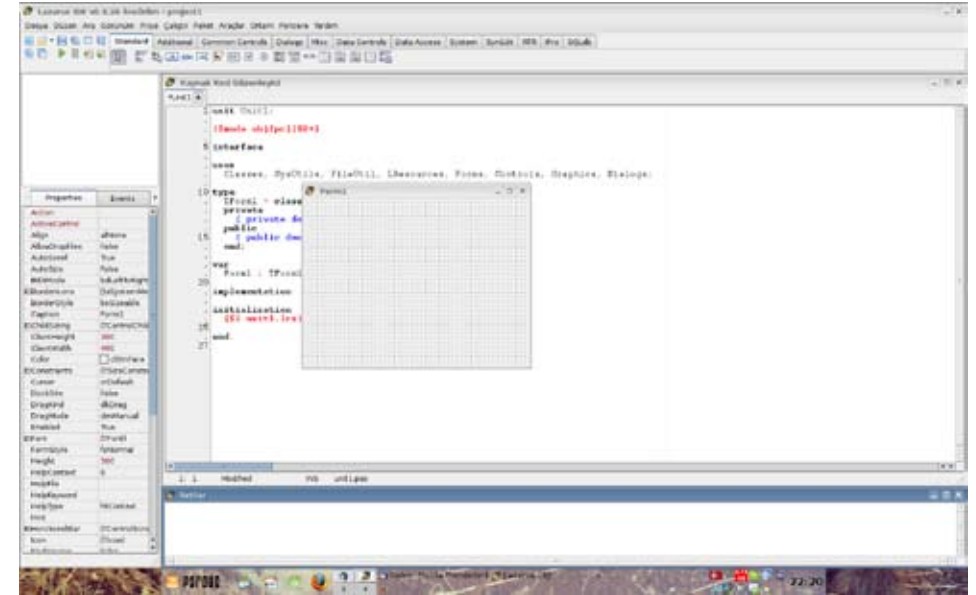
Programı derlemek için fpc ornek.pas komutunu girin. Eğer programı yazarken bir hata yapmadıysanız programınız artık çalışabilir hale gelmiştir. Çalıştırmak için programın adını konsola ./ornek şeklinde yazabilirsiniz.

```
hakan@hamurcu ~ $ fpc ornek.pas
Free Pascal Compiler version 2.2.2 [2008/11/27] for i386
Copyright (c) 1993-2008 by Florian Klaempfl
Target OS: Linux for i386
Compiling ornek.pas
Linking ornek
14 lines compiled, 0.0 sec
hakan@hamurcu ~ $ ./ornek
Lütfen adınızı giriniz....: Hakan
H
Ha
Hak
Haka
Hakan
hakan@hamurcu ~ $
```

Gördüğümüz gibi programımız çalıştı ve isim girdiğimizde her satıra bir fazla harf gelecek şekilde ekrana yazdı.

Dos işletim sisteminde kullandığınız Turbo Pascal derleyicisi ile Free Pascal Compiler'ın %100'e yakın bir uyumluluğu vardır. Bu sebeple eskiden yazmış olduğunuz ve halen vazgeçemediğiniz programlarınız varsa onları artık Linux'a kolaylıkla taşıyabilirsiniz.

Şimdi gelelim Turbo Pascal/Dos geliştirme ortamından Delphi/Windows ortamına. Bildiğiniz gibi temel olarak Pascal dilini alan ve tamamen görsel tasarım yapmaya imkân veren Delphi programlama dili halen aktif olarak

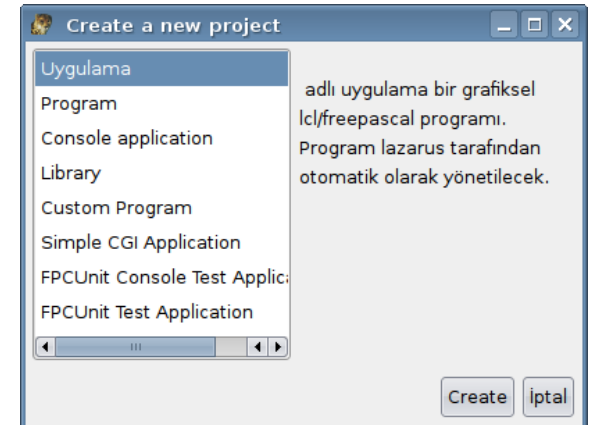

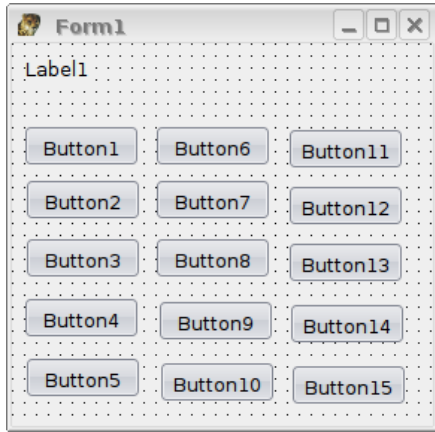
kullanılıyor. Tıpkı Pascal'da olduğu gibi daha önce yazdığınız Delphi programlarınızı Pardus'a nasıl taşıyacağınızı merak ediyorsanız, cevabım Lazarus.

Sizinde gördüğümüz gibi Lazarus eski dostumuz Delphi'ye oldukça benzemektedir. Şimdi gelin bir örnekte Lazarus ile yapalım. Bunun için;

1.Pardus -> Programlar -> Geliştirme -> Lazarus (Pascal için tümleşik geliştirme ortamı) yolunu takip ederek Lazarus'u çalıştırın.

2.Proje -> Yeni Proje seçerek ekrana gelen diyalog kutusundan Uygulama'yı seçin ve Create düğmesine basın.

Şimdi ekranımızda boş bir form var ve program yazmamız için her şey hazır. Ben örnek olarak çok basit bir hesap makinesi yapacağım. Zaten Delphi bilen arkadaşlar için bu makale sadece Pardus'ta Delphi benzeri bir IDE ortamını tanıtmak olduğundan, Pascal diliyle ilgili komut bilgisi verilmeyecektir.

Örnek hesap makinemiz için ekrandaki boş forma 15 adet düğme ve 1 adet Label yerleştirelim.

Ekranımızı biraz daha hesap makinesine benzetmek için öncelikle formumuzun Caption özelliğini "Özgürlük için Hesap Makinesi" olarak ayarlayalım. Sonrasında tüm düğmelerimize hesap makinesine benzer Caption'lar verelim ve Label'ımızın da yazı karakteri ile biraz oynayalım.

Artık form tasarımı bittiğine göre kod yazmaya başlayabiliriz. Sırasıyla tüm rakam düğmelerine çift tıklayarak aşağıdakine benzer kodlarımızı yazalım. Bu kodlardaki '...' içerisinde yer alan rakamları bağlı olduğu düğmenin ifade ettiği rakamla değiştirerek tüm düğmeler için tekrarlayalım.

```
procedure TForm1.Button1Click(Sender : TObject);
begin
  If ilksayi Then Begin
    If Length(Sayi1)>=12 Then Begin
      Beep;
      Exit;
    End;
    Sayi1:=Sayi1+'1';
```

```
Label1.Caption:=Sayi1;
End
Else Begin
  If Length(Sayi2)>=12 Then Begin
    Beep;
    Exit;
  End;
  Sayi2:=Sayi2+'1';
  Label1.Caption:=Sayi2;
End;
end;
```

Burada unutulmaması gereken bir düğme "0" düğmesidir. Sebebine gelince eğer herhangi bir rakam girilmeden doğrudan "0" düğmesine basılırsa herhangi bir değer ifade etmeyeceği için "0" düğmesinin kodunu aşağıdaki şekilde düzenlememiz gerekir.

```
procedure TForm1.Button10Click(Sender : TObject);
begin
  If ilksayi Then Begin
    If Length(Sayi1)>=12 Then Begin
      Beep;
      Exit;
    End;
    If Sayi1<>" Then
      Begin
        Sayi1:=Sayi1+'0';
        Label1.Caption:=Sayi1;
      End;
    End;
  End
Else Begin
  If Length(Sayi2)>=12 Then Begin
    Beep;
    Exit;
  End;
  If Sayi2<>" Then
    Begin
      Sayi2:=Sayi2+'0';
```

```
Label1.Caption:=Sayi2;
End;
End;
end;
```

Ayrıca "+", "-", "*" ve "/" gibi fonksiyonları ifade eden düğmelere basıldığında gireceğimiz kodlar aşağıdaki gibi olmalıdır.

```
procedure TForm1.Button11Click(Sender : TObject);
begin
ilksayi:=False;
islem:='+';
end;
```

```
procedure TForm1.Button12Click(Sender : TObject);
begin
ilksayi:=False;
islem:='-';
end;
```

```
procedure TForm1.Button13Click(Sender : TObject);
begin
ilksayi:=False;
islem:='*';
end;
```

```
procedure TForm1.Button14Click(Sender : TObject);
begin
ilksayi:=False;
islem:='/';
end;
```

Son olarak = düğmesine bastığımızda işlenecek kodu ve başlangıçta atanması gereken değerleride verdiğimizde programımız tamamlanmış olacaktır.

```
procedure TForm1.Button15Click(Sender : TObject);
begin
Case islem Of
```

```
'+' : Begin
Sonuc:=IntToStr(StrToInt(Sayi1)+StrToInt(Sayi2));
Label1.Caption:=Sonuc;
Sayi1:=""; Sayi2:=""; Sonuc:=""; ilksayi:=True; islem:='=';
End;
'-': Begin
Sonuc:=IntToStr(StrToInt(Sayi1)-StrToInt(Sayi2));
Label1.Caption:=Sonuc;
Sayi1:=""; Sayi2:=""; Sonuc:=""; ilksayi:=True; islem:='=';
End;
'*': Begin
Sonuc:=IntToStr(StrToInt(Sayi1)*StrToInt(Sayi2));
Label1.Caption:=Sonuc;
Sayi1:=""; Sayi2:=""; Sonuc:=""; ilksayi:=True; islem:='=';
End;
'/': Begin
Sonuc:=FormatFloat('0.0',(StrToInt(Sayi1)/StrToInt(Sayi2)));
Label1.Caption:=Sonuc;
Sayi1:=""; Sayi2:=""; Sonuc:=""; ilksayi:=True; islem:='=';
End;
End;
end;
```

Programda kullandığımız değişkenlerin Var bölümünde tanımlanması gerektiğini zaten bildiğinizi var sayıyorum. Tüm düğmeler için gerekli procedure'leri yazdığınızda program tamamlanacaktır.

Artık projemizi derleyerek Lazarus'tan bağımsız çalışabilir hale getirmemiz gerekiyor. Bunun için ilk yapmanız gereken projenizi bir isim vererek kaydetmek olacak. Dosya→Kaydet ile kayıt yaptıktan sonra Çalıştır→Tümünü oluştur ile projenizin çalıştırılabilir dosyasını oluşturabilirsiniz. Artık Lazarus'u kapatarak, projenizi kaydettiğiniz klasöre geçip, projenizin çalışabilir dosyasına çift tıklayarak çalıştırabilirsiniz.

Fpc/Lazarus hakkında merak ettiğiniz her konuyu forumlarımızda dile getirebilirsiniz.

Bol Pardus'lu günler...

Urban Terror Haritası Yapmak için ZeroRadiant

Özgürlüklü oyun sunucusunda dönen UrbanTerror oyunu için işyerinizin ya da okulunuzun haritasını modelleyebileceğinizi biliyor musunuz?

urban terror

Bu ay ilginizi çekeceğine inandığım bir yazıyla karşınızdayım. Pardus dünyasıyla tanışana kadar neredeyse oyun oynamadım desem yalan olur. Ama Pardus ile tanıştıktan sonra işler biraz değişti. Önceleri Enemy Territory oynadım. Bir süre sonra bir yerlerde bağlantılarına rastladığım UrbanTerror'e geçtim.

Bir topluluk (klan) kurdum, daha sonra da bir sunucu açtım ve yöneticiliğine devam ediyorum. Linux kullanmanın bizlere kattığı en büyük özelliğin "araştırma ruhu" olduğuna inanıyorum.

Bu araştırmalarıma devam ederken haritaların beta testlerini yapmaya başladım. Ve haritalar hakkında yapılan teknik tartışmaları izledim. Dışarıdan bakıldığı zaman çok teknik bilgiye ihtiyaç varmış gibi görünen ve üç boyut tasarımın ilkelerini iyi kavramayı gerektiren bir iş olduğu için hiç bulaşmak istememişim.

Urban Terror sunucumuz üzerinde Bursa'da oynayan arkadaşlarla artık geleneksel hale gelen Salı Buluşmaları'nda konu tekrar ortaya atılınca, "bir yerden başlamak lazım" dedim.

Öncelikle bu iş için hangi programlar lazım, harita çizme teknikleri neler gibi makaleler okudum bol bol. İşte şimdi sizlere daha yolun başlangıcı olan harita çizim programı ZeroRadiant (aka GTK Radiant 1.6)'nın Pardus üzerine nasıl kurulacağını anlatacağım.

ZeroRadiant Kurulumu

Şunu belirtmem gerekiyor ki, ZeroRadiant'ı kurmak için biraz zamana, geniş bant İnternet bağlantısına ve 2.6 GB kadar bir disk alanına ihtiyaç var. İlk ve en önemli şey, asla şu andaki UrbanTerror klasörünüzü kullanmayın, bu adresten Linux için sıkıştırılmış kurulum dosyasını indirin.

Bağımlılıkları göz önünde bulundurmak için konsola aşağıdaki komutları yazmamız gerekiyor:

```
$ sudo pisi it -c system.devel
$ sudo pisi it gtk+extra scons subversion
```

Gerekli ön hazırlıkları yaptıktan sonra ev dizinimiz içerisinde utharita adında bir klasör açıyoruz ve UrbanTerror'den oyunun sıkıştırılmış halini (İnternet'ten indirerek) bu klasörün içerisine indiriyor ve açıyoruz.

```
$ cd ~
$ mkdir utharita
$ cd utharita
$ wget ftp://ftp.snt.utwente.nl/pub/games/urbanterror/UrbanTerror_41_FULLL.zip
$ unzip UrbanTerror_41_FULLL.zip
```

Harita yapımı için mevcut haritaların içerisindeki model ve kaplamaları kullanmamız gerekiyor. Bu işlem için UrbanTerror içerisindeki zpak dosyalarını açmamız gerekiyor.

```
$ cd UrbanTerror/q3ut4/
$ unzip zpak000_assets.pk3
$ unzip zpak000.pk3
```

Bu işlemden sonra "maps" klasörünün içeriğini temizliyoruz. Çünkü yapacağımız haritaları bu klasör içerisinden çalıştıracacağız. Bunun için:

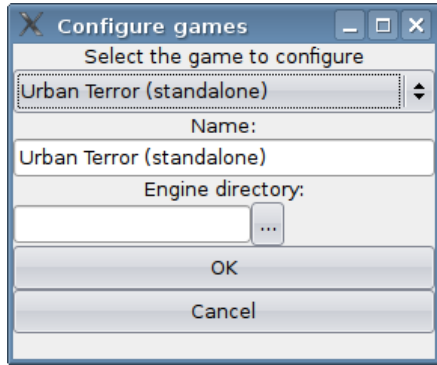
```
$ rm ./maps/*
```

Şimdi gelelim ZeroRadiant'ı subversiondan almaya.

```
$ cd ../..
$ svn checkout https://
zerowing.idsoftware.com/svn/
radiant/GtkRadiant/trunk ./
ZeroRadiant
```

Bu işlem biraz uzun sürüyor açıkçası. İşte tam da burada bol bol sabır gerekiyor. İndirme işlemi o kadar uzun sürebiliyor ki insan hiç bitmeyecek sanıyor. İndirme işlemi bittikten sonra scons ile editörde kullanacağınız oyun

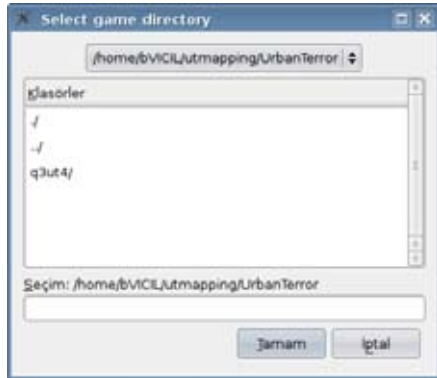

paketlerinin kurulumu için aşağıdaki komutu veriyoruz:

```
$ scons target=setup
```

Bu komut öntanımlı oyun paketlerini install/installs klasörünün içerisine kuruyor. Bu indirme işlemleri de bittikten sonra aşağıdaki komutla derleme yapıyoruz:

```
$ scons target=radiant,q3map2 config=debug
```


Derleme işleminden sonra ise kurulum programımızı çalıştırıyoruz:

```
$ cd install && ./radiant.bin
```

Şimdi sıra geldi UrbanTerror için ayarlamaları yapmaya. Oyunu ilk açtığımızda açılan kutu içerisinde "UrbanTerror (standalone)" seçeneği olacaktır.

Hemen yanındaki "Engine Directory"

düğmesine tıklayarak UrbanTerror'ü çalıştıracak klasörü (/home/kullanıcıadı/utharita/UrbanTerror) belirliyoruz, "OK" düğmesini tıkladıktan sonra ZeroRadiant bizim için çalışmaya başlıyor. Ama hâlâ yapacaklarımız bitmiş değil.

Eğer bu şekilde harita derlemeye çalışırsak "shader"lar hata vereceğinden dolayı bir ayarlama daha yapmamız gerekiyor. UrbanTerror/q3ut4/scripts/urbanterror_ui.shader dosyası içerisindeki 29 ile 55. satırlarda /* ile */ arasındaki ifadeleri siliyor ve dosyayı kaydediyoruz. Son olarak aşağıdaki komut ile çalıştırılma özelliği ekliyoruz. Artık ZeroRadiant çalışmaya hazır.

```
$ chmod +x ./UrbanTerror/ioUrbanTerror.i386
```

Haritaları Çalıştırmak

Haritamızı hazırladıktan sonra nasıl çalıştıracamız peki? Üstteki BSP menüsünden

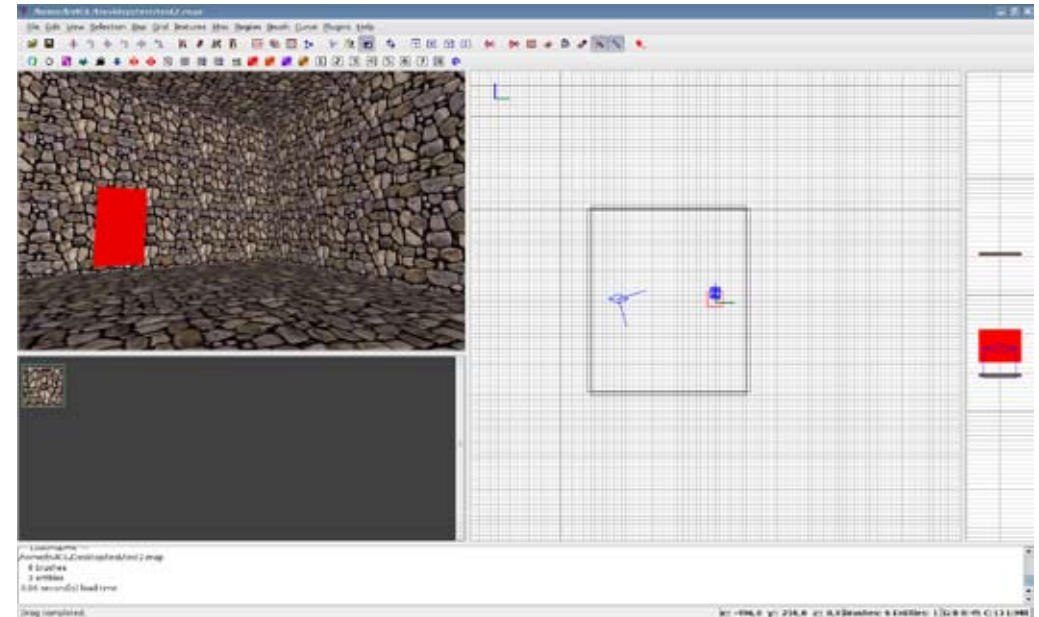
"Q3Map2: (final) BSP -meta, -vis, -light -fast -filter -super 2 -bounce 8" komutu ile derleme işlemi yapıyoruz.

Derleme sonrası çalıştırma klasörünün içerisine haritaadi.bsp uzantılı bir dosya oluşuyor. Bu dosyayı "~/.utharita/UrbanTerror/q3ut4/maps" klasörüne kopyaladıktan sonra UrbanTerror klasörü içerisinden şu komutu veriyoruz.

```
$ ./ioUrbanTerror.i386 +set fs_game iourmap +set sv_pure 0 +map haritaadi
```

Bu yazı sadece bir başlangıç, umarım sonraki sayılarda harita yapımı üzerine benim ya da birlikte çizim yaptığımız arkadaşlarımızın yazıları olacak. Harita yapmak çok kolay ve kısa süreli bir uğraş değil. Bu nedenle pek çok kimse için belki oyunu oynamak kadar eğlenceli olmayabilir. Teknik olarak bir harita çizebilmeniz bile asıl iş oynanabilirliği yüksek keyifli bir harita çizebilmekte, bunun için her şeyden önce iyi bir oyuncu olmak, mevcut haritaları iyi incelemek ve oyunu iyi tanımak gerekiyor.

Bakalım sizlerden neler çıkacak arkadaşlar? Hepinize zevkli çalışmalar.

Gimp Filtrelerini Tanıyalım - 8

Filtre zengini Gimp'i anlattığımız dizimizin sekizinci yazısında bu kez tarama filtrelerini anlatıyoruz.

Web siteniz, duvar kâğıdınız ya da görsel çalışmalarınız için birkaç basit ayarla doku, desen üretmek istiyorsanız tarama filtreleri tam size göre demektir. İnanılmaz şekilde gerçekçi şekiller, yapraklar, çiçekler, dallar hatta ağaçlar bile oluşturabileceğiniz IFS Fractal filtresi de bu başlık altında yer alıyor. Yeni kullanıcıların en çok merak ettikleri konulardan biri olan geometrik şekillerin Gimp ile nasıl çizileceği meselesine ise Gfig filtresi içerdiği çizim araçlarıyla önemli bir çözüm sunuyor. Bütün bu konular ve daha fazlasını yazı içinde bulabilirsiniz.

BÖLÜM 13: TARAMA FİLTRELERİ

13.1. Plasma

Filtre tamamen doymuş renklerden bir görünüm oluşturur. Kuvvetli renkler bazen rahatsız edici olsa da renksizleştirdiğinizde çok ilginç yüzeyler elde edebilirsiniz.

- **Random Seed:** Rastgele sıralama öğelerini kontrol eder.

- **Turbulence:** Oluşacak plazmanın karmaşıklığını kontrol eder. Büyük değerler soyut yağlı boya çalışmalarındaki gibi sert bulut görünümü verirken küçük değerler sis, sigara dumanı,... gibi daha yumuşak bir bulut görünümü üretir.

13.2. Fog

Yeni bir katman oluşturarak çalışmanıza sis görünümü katar.

- **Layer name:** Sis katmanına vermek istediğiniz isim.

- **Fog color:** Oluşturmak istediğiniz sisin rengini yandaki renk paletinden seçiyorsunuz.

- **Turbulence:** Sis yoğunluğunu ve dağılım miktarını belirler.

- **Opacity:** Sis katmanının saydamsızlık miktarını ayarlar.

13.3. Solid Noise

Solid noise filtresi harika bir doku oluşturucudur. Gri ölçeklidir, renkli bir resme uygulasanız dahi var olan arka plan katmanının üstüne yeniden yazar. Warp, Bump Map gibi harita filtreleri için yer değiştirme haritaları oluşturabilirsiniz. "Turbulence" ayarı ile çok gerçekçi bulut görüntüleri elde edebilirsiniz.

- **Random Seed:** Filtrenin rastgele davranışını kontrol eder. Değeri elle klavyeden girebileceğiniz gibi "New seed" düğmesine basarak rastgele bir değer üretilmesini de sağlayabilirsiniz. "Randomize" ifadesi seçiliyse klavyeden değer girişine izin verilmez ve filtre kendi bir değer oluşturur.

- **Turbulent:** Eğer seçerseniz, bulut, sigara dumanı, su üstünde yüzen yağ gibi çok ilginç görüntüler elde edebilirsiniz.

- **Detail:** Gürültü dokusundaki detay miktarını belirler. Büyük değerler detayı artırır ve gürültüyü küçük parçalar şeklinde göstererek katı bir görünüm sunar. Küçük değerlerse daha yumuşak ve bulutsu görüntüler oluşturur.

- **Tileable:** Eğer seçiliyse döşeme olarak kullanabileceğiniz bir gürültü elde edersiniz. Örneğin web sayfanızın döşemesi olarak kullandığınızda kesişim yerleri belli olmayan dikişsiz bir görünüm oluşturur.

- **X / Y Size:** Gürültünün x (yatay) ve y (dikey) doğrultusundaki görünüm miktarı ve boyutunu ayarlar.

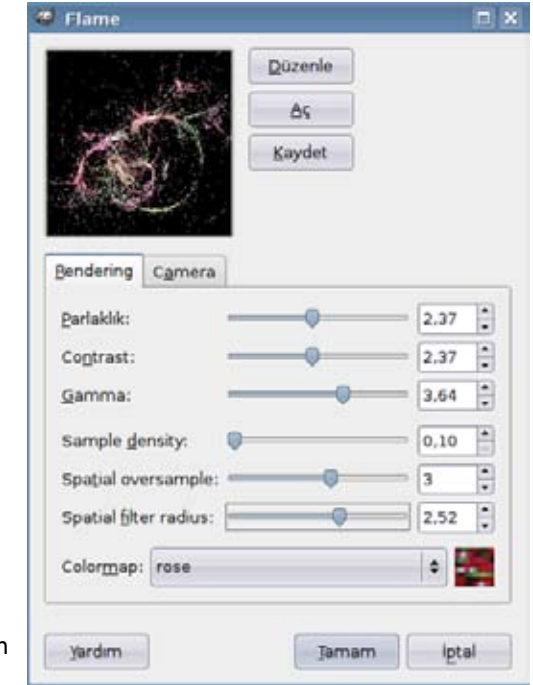
13.4. Difference Clouds

Solid noise filtresi ile aynı ayar ve özelliklere sahiptir. Bu filtreden ayrıldığı nokta, uygulama olarak Fark katman kipini kullanmasıdır.

13.5. Flame

Değişik fraktal modelleri üretebilen bir filtredir. Filtre penceresinde rendering ve kamera değerlerini düzenleyebilirsiniz. Bu filtre 1024x768 resimlerde çalışırken maalesef daha büyük resimlerde düzgün neticeler vermez.

- **Düzenle:** Dokuz farklı önizlemenin bulunduğu yeni bir pencere açar. Merkezde seçili desen ve çevresinde bu desenden türetilmiş sekiz farklı görünüm yer alır. Merkezdeki desene fareyle tıklayarak farklı değişkenler elde etmek mümkündür. Çeşitlenmelerin farklı görüntüleri için variation menüsünde yer alan listeden değişik temalar seçebilirsiniz.

- **Aç:** Önceden kaydedilmiş Flame ayar dosyasını açmanızı sağlar.
- **Kaydet:** Sonraki çalışmalarınızda kullanmak üzere mevcut filtre ayarlarınızı kaydetmenize olanak sağlar.

Rendering ayarları:

- **Parlaklık:** Flame nesnesinin parlaklığını ayarlar.
- **Kontrast:** Parlak ve karanlık bölgeler arasındaki karşıtlığı ayarlar.
- **Gamma:** Orta parlaklıktaki bölgelerde gama düzenlemesi yapar.
- **Sample Density:** İşlenmiş desenlerin çözünürlüğünü ayarlar. Ön izlemede bir değişiklik olmaz. Büyük değerler düz ve yumuşak işleme yaparken küçük değerler sprey ya da parçalı bulutlu bir görünüm katar.
- **Color map:** Flame deseninin renk harmanını ayarlamak için farklı seçenekler sunar. Açılır listeden gradyen (geçiş efekti) seçilir ve seçili gradyen araç kutusunda görünür.

Kamera ayarları:

- **Zoom:** Oluşturulan desene zoom (yakınlaştırma) yapmanızı sağlar.
- **X/Y:** Oluşturulan Flame efektinin resim üstünde istediğiniz bölgeye taşımanıza yardımcı olur.

13.6. IFS Fractal

Fraktal tabanlı üstün yetenekli filtrelerden biridir. İnanılmaz şekilde gerçekçi şekiller, yapraklar, çiçekler, dallar hatta ağaçlar bile oluşturabilirsiniz. Dikkat etmeniz gereken nokta pencerede yer alan üçgenlere çok küçük değişiklikler yapmanız gerektirir. Aksi halde ekrandan taşan kontrolü zor desenler oluşabilir.

Alışıp mantığını kavradıktan sonra gerçekçi bir yaprak ya da ağaç yapmak size çok kolay gelecektir. Bu filtrenin kullanımıyla ilgili örnek uygulamalara [GimpTr](#) sitesinden ulaşabilirsiniz.

Filtre penceresinde solda fraktala ait bileşen penceresi, sağda ön izleme ekranı, üstte çeşitli araçlar ve altta seçenek düğmeleri yer alıyor.

Fraktalla ilgili bilgi verir ve koordinat, açı, döndürme açısı gibi değerlerin elle girilmesine izin verir.

- **Simple color transformation:** Seçili fraktal bileşeninin rengini değiştirir.
- **Full color transformation:** Her bir renk kanalı ve alfa kanalı için renk belirlemenizi sağlar.
- **Scale Hue/Value:** Farklı renklerde çok sayıda fraktalınız varsa renkler her biri için harmanlanır. Kısaca fraktalın renklendirmeden ne derece etkileyeceğini belirler.

13.7. Checkerboard

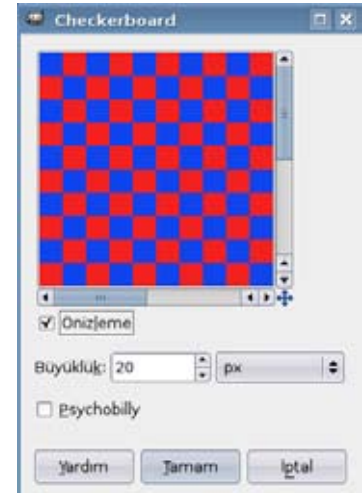
Katman içeriğini değiştirerek dama tahtası görünümlü bir desen oluşturur. Desen renkleri araç kutusunda ön ve arka plan renklerinden alınır.

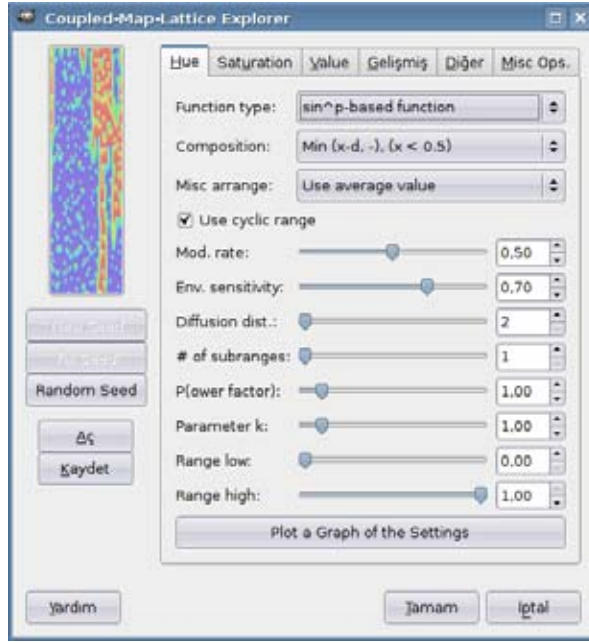
- **Psychobilly:** Dama tahtasına kuş tüyü yorgan görünümü verir.
- **Size:** Dama tahtasında yer alan karelerin boyutunu belirler.

13.8. CML Explorer

Doku oluşturma filtresidir. Çok beceriklidir ama bir o kadar da karmaşık bir yapıya sahiptir. Cellular Automata isimli bir matematik yöntem kullanır. Hue, Saturation, Value, Gelişmiş, Diğer ve Misc. ops sekmeleri altında çok sayıda ayar bulunuyor.

- **New seed, Fix seed, Random seed :** Filtrenin rastgele değerler üretmesini sağlar. "New Seed"

yazmaya kalksak kalın bir kitap elde etmiş oluruz. En doğrusu deneyerek tecrübe kazanmaktır.

- **Saturation sekmesi:** HSV renk modelinin doygunluk bileşenlerinin ayarlarının yapıldığı sekmedir. Seçenekler Hue sekmesinin benzeridir.
- **Value Sekmesi:** HSV renk modelinin parlaklık bileşenlerinin ayarlarının yapıldığı sekmedir. Seçenekler Hue sekmesinin benzeridir.
- **Gelişmiş sekmesi:** Üç HSV kanalının (renk tonu, doygunluk ve parlaklık) ayarlarını yapar.
- **Others sekmesi:** Resim görünümü ve rastgelelikle ilgili farklı değişkenlerin bulunduğu sekmedir.
- **Miscellaneous options sekmesi:** Kopyalama ve yükleme ile ilgili farklı seçeneklerin bulunduğu sekmedir. Kopyalama ayarları bir HSV kanalındaki

düğmesine bastığınızda filtrenin değişik bir rastgele kaynağı kullanılır. Yapılan değişiklik önizleme penceresinde görülür. "Fix seed" düğmesi, filtre öğelerini koruyup aynı efektin yeniden üretilmesinde kullanılır. "Random seed" rastgele değerler üretir.

- **Aç, Kaydet:** Bu düğmeler doku ayarlarını sonradan kullanılmak üzere bir dosya olarak kaydeder.

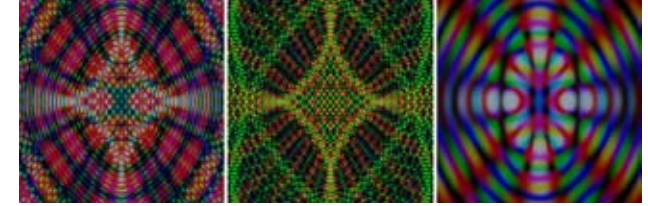
- **Hue sekmesi:** HSV renk modelinde çalışır. Hue (renk tonu) ayarlarını bu sekme altında yapabilirsiniz.

Ayarların içeriğini

bilginin bir başka kanala aktarılmasını sağlar. Yükleme ayarlarıyla önceden kullanılan ayarları yükleyebilirsiniz. Bütün ayarların yüklenmesini istemiyorsanız, kaynak ve bir de hedef kanalı seçebilirsiniz.

13.9. Diffraction Patterns

Kırınım ve dalga girişim dokuları oluşturur. Frekans, dış hatlar ve kenar keskinliği değerlerini ayarlamanıza izin verir. Burada

dokunun parlaklık, saçılma ve polarizasyon değerlerini de belirleyebilirsiniz. Önizlemesi otomatik olmadığı için her seferinde güncelle düğmesine basmanız gerekir. Karmaşık, rengarenk dokular oluşturmak için çok ideal bir filtredir.

13.10. Grid

Resminize ızgara ekler. Kullanılacak kılavuz çizgilerin genişlik, boşluk, renk,.. gibi değerleri kullanıcı tarafından ayarlanabilir. Izzaranın yatay ve düşey çizgileriyle kesişim yerleri için ayrı ayrı ayarlar vardır.

Öntanımlı olarak yatay ve düşey değerler birlikte simetrik olarak uygulanır. Sadece birini değiştirmek istediğinizde pencerede görünen simgeye tıklayarak zinciri ayırmanız gerekir.

- **Width:** Yatay, düşey ızgara çizgilerinin ve kesişim (Intersection) yerlerinin kalınlığını ayarlar.

- **Spacing:** Izzgara çizgileri arasındaki mesafeyi ayarlar. Intersection değişkeni kesişim noktaları arasındaki boşluğu temizler.

- **Offset:** Sol üst köşeye göre ızgara çizgilerinin konumunu belirler.

- **Color Selectors:** Izzgara çizgileri ve kesişim yerlerinin renklerini belirlememize izin verir.

İçindekiler Dizini Oluşturma ve Düzenleme

Bir kelime işlemci belgesinde “İçindekiler Dizini” oluşturmak için nasıl başlamak, neler yapmak gerekir, sonrasında bu dizin nasıl güncellenir?

OpenOffice.org Kelime İşlemci’de veya herhangi bir kelime işlemci programında bir belge oluşturduğumuzda ve belge büyümeye başladığında ilk ihtiyaç duyacağımız araç “İçindekiler Dizini” olacaktır. Normalde “İçindekiler Dizini” oluşturmak için Ekle->Dizinler ve Tablolar-menüsünü tıkladığımızda açılacak olan ekranda “Tamam”ı tıklamak yeterlidir.

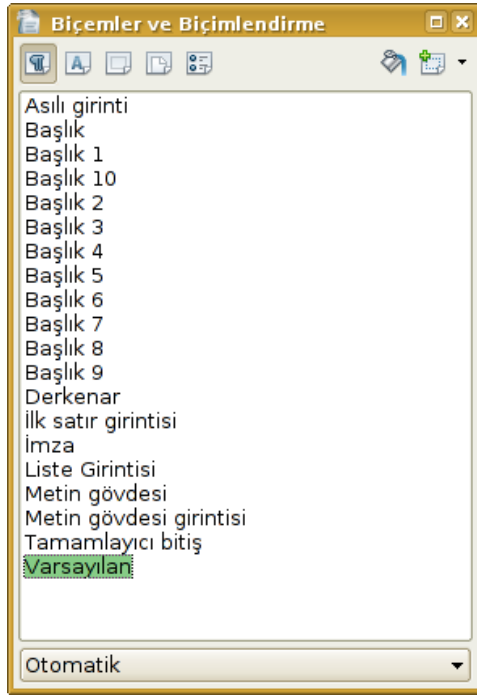
Bunları yaptığımızda imlecin olduğu yerde “İçindekiler Dizini” oluşturulur ve belgedeki mevcut başlıklar da dizine eklenmiş halde gelir. Ancak şunu belirtelim ki, “İçindekiler Dizini” oluşturmak için gereken ilk şey, belge üzerinde başlıkları tanımlanmış olmasıdır. Başlıkları

işaretlemeden dizini oluşturursak, dizin boş olarak oluşacağından çok anlamlı olmayacaktır. Bunun için önce başlıkları Başlık 1, Başlık 2 şeklinde hiyerarşi gözeterek oluşturmak, daha sonra “İçindekiler Dizini”ni oluşturmak olmalıdır.

Başlık Oluşturma

Kelime İşlemci’de bir satırı başlık yapmak çok kolaydır. Başlık yapmak istediğiniz satırda, herhangi bir yerde “Biçimlendirme” araç çubuğu üzerinde yer alan tanım alanında “Başlık 1” seçildiğinde bu satır ana başlık olarak ayarlanmış olur. Bunun altında alt başlıklar tanımlamak isteniyorsa, aynı şekilde “Başlık 2” olarak tanımlanmalıdır.

Kelime İşlemci'de "Biçimlendirme" araç çubuğunda başlık tanımlama alanına tıkladığınızda soldaki gibi bir görüntü gelecek. Buradan istenen başlık tipi seçilmelidir. Belge içinde kullanılan farklı biçimler varsa bu menü onları da kapsayacak şekilde güncellenecektir. Bir belge ilk oluşturulduğunda bu menü burada görüldüğü gibi gelir. Eğer bu seçenekler yetersiz geliyorsa daha fazla seçeneğe ulaşmak istiyorsanız, örneğin "Başlık 4" tanımlamak istiyorsanız, bu menünün en altında yer alan "Daha fazla..." seçeneğini tıklamanız, F11 tuşuna basmanız veya "Biçimlendir" araç çubuğundaki simgesine tıklamanız yeterlidir. Menüde her türlü biçimlendirme seçeneğine ulaşabilirsiniz. Seçenekler imlecin o an üzerinde olduğu nesneye göre değişebilir.

Burada örnek olması için belge şablonu gibi bir yapı hazırlayarak başlıklarını belirleyelim, daha sonra da "İçindekiler Dizini" oluşturalım.

Birinci Ana Başlığım

Ana başlık altındaki içerik, ana başlık altındaki içerik, ana başlık altındaki içerik.

Alt Başlığım

Alt başlık altındaki içeriğim, alt başlık altındaki içeriğim, alt başlık altındaki içeriğim.

Daha Alt Başlığım

Bu başlık altındaki içeriğim.

İkinci Ana Başlığım

Ana başlık altındaki içerik, ana başlık altındaki içerik, ana başlık altındaki içerik.

Yukarıdaki tanımlamada;

- Ana Başlığım'ı Başlık 1
- Alt Başlığım'ı Başlık 2
- Daha Alt Başlığımı Başlık 3 olarak belirledim.

Buna göre **Ekle > Dizinler ve Tablolar > Dizinler ve Tablolar** menüsünü açıp hiç bir şeyi değiştirmeden "Tamam" düğmesini tıkladığımda, aşağıdaki gibi dizini oluşturdu ve mevcut başlıkları da ekledi.

İçindekiler Dizini	
OpenOffice.org Türkiye.....	1
İçindekiler Dizini Oluşturma ve Düzenleme.....	1
Başlık Oluşturma.....	1
Birinci Ana Başlığım.....	2
Alt Başlığım.....	2
Daha Alt Başlığım.....	2
İkinci Ana Başlığım.....	2
İçindekiler Dizini Düzenleme.....	2
İçindekiler Dizini Silmek ve Güncellemek.....	3

İçindekiler Dizini Düzenleme

Dizini eklerken açılan menüde hiçbir değişiklik yapmazsanız, dizin öntanımlı olarak ayarlanmış şekliyle gelir. Çıkan dizinde değişiklikler yapmak, biçimini değiştirmek istiyorsanız yine dizinin üzerinde herhangi bir alanda sağ tık yaptığınızda açılan menüde "Dizin/tablo Düzenle" menüsüne tıklarsanız, ilk ekleme esnasında açılan menü açılacaktır. Burada istediğiniz değişiklikleri yaptıktan sonra dizin üzerinde sağ tıklayıp, "Dizin/Tablo Güncelle" dediğinizde yeni ayarlarınız güncellenir.

İçindekiler Dizini Silmek ve Güncellemek

Bu dizini silmek için, dizin üzerinde herhangi bir yerde sağ tık yaptıktan sonra çıkan menüde "Dizin/Tablo Sil" seçeneğini işaretlemeniz yeterlidir. Başlıklar üzerinde yaptığınız değişikliklerin dizinde **güncellemesi** için, yine dizin üzerinde sağ tıkladığınızda çıkan soldaki menüden "Dizin/Tablo Güncelle" seçeneğini tıklamanız gerekiyor. Burada dizinin her türlü özelliğini değiştirebilirsiniz. Dizinin adını, elle yapılacak değişikliklere karşı olan koruma ayarlarını, başlıkların gösterim şeklini (başına sonuna harf, rakam eklenebilir), hangi başlık satırının ne kadar içeriden başlayacağını, hangi başlık düzeyine kadar dizinde göstermek istediğinizi ayarlayabilirsiniz. Hatta dizini sütunlara bölebilir, arka planı renklendirebilir ya da bir grafik koyabilirsiniz.

OpenOffice.org Hesap Tablosu: Metni Sütunlara Bölmek

Başka bir programdan kopyalayıp,
OpenOffice.org Hesap Tablosu'na
yapıştırdığınız tablolarınız sorun mu çıkarıyor?
Nasil çözüleceğine bir bakalım...

Hesap Tablosu programındaki çalışma sayfalarının sütunlardan ve satırlardan oluştuğunu, sütun ve satırın kesiştiği bölgelere hücre adı verildiğini biliyorsunuz. Bu sebeple Hesap Tablosu programına girilecek veriler de bu yapıya uygun şekilde ayrı hücrelerde olmak zorundadır. Ancak kimi zaman farklı programlardan kopyalanarak Hesap Tablosu'na yapıştırılan verileri hücrelere uygun şekilde dağıtmak problem olabiliyor. Bu sebeple makalemizde sizlerle beraber bu tip problemlerin OpenOffice.org'ta nasıl çözüldüğünü göreceğiz.

Nasıl Yapılır?

Konuyu daha kolay anlatabilmek için örnek bir tablo üzerinden gideceğiz. Tablomuz aşağıdaki gibi olsun.

	A
1	Hakan, HAMURCU, Federal Aydınlatma, 40
2	Ali, İŞİNGÖR, ArtistanbulPr, 34
3	Dursun, BALKAYA, Atatürk Üniversitesi, 45
4	Osman, ÖZTÜRK, Federal Elektrik, 30
5	
6	
7	

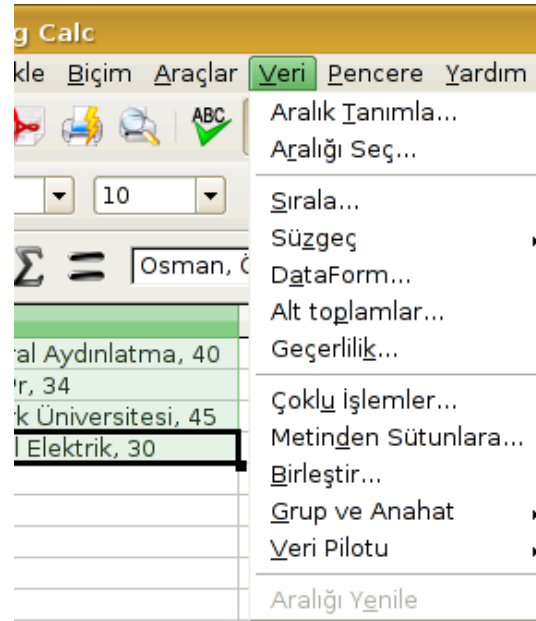
Gelin hep birlikte bu işin ne kadar kolay ve eğlenceli olduğunu görelim. Konunun rahat takip edilebilmesi için bundan sonraki bölümü maddeler halinde anlatacağız.

1. İlk iş olarak A sütunundaki metni işaretleyeceğiz. Ardından Veri menüsündeki Metinden Sütunlara... seçeneğini seçeceğiz. Ekranı bir diyalog kutusu gelecektir.

2. Şimdi metnimizi bölmeye başlayabiliriz. Dikkat ederseniz bölünmek istenen metinde her bilgi virgül ile ayrılmış durumda. O halde bizde Ayırıcı seçenekleri bölümünde Sekme'nin işaretini kaldırıp, Virgül'e işaret koyarak, OpenOffice.org'ta metni bölerken dikkate alacağı karakteri belirtiyoruz. Bu işlemi yaptığımız

Gördüğümüz gibi tablomuzda birbirlerinden virgül ile ayrılmış yazılar tek bir sütuna yapıştırılmışlar. Bunun bir metin dosyasından kopyala yapıştır ikilisi ile yapıldığını varsayalım. Tablomuzda aslında İsim, Soyisim, İş Yeri ve Yaş sütunları olmalıydı ancak yok.

Şimdi sorumuz şu: Tek bir hücre içerisindeki verileri uygun şekilde farklı sütunlara nasıl böleceğiz?

tamamlandığına göre derseniz her sütunun tipini tanımlayabilirsiniz. Bunun için 1. sütunu işaretleyin ve Alanlar -> Sütun tipi bölümünden dilediğiniz türü belirleyin. Bu işlemi tüm yeni bölünen sütunlar için yapabilirsiniz. Sonrasında Tamam düğmesine basarak bölme işlemi tamamlayın.

Yanda da gördüğümüz gibi metnimiz sütunlara doğru bir şekilde bölündü. Ancak dikkatle bakarsanız B ve C sütunlarının önünde bir boşluk karakteri kaldığını fark edeceksiniz. Bunun sebebi biz bölme işlemi yaparken

	A	B	C	D
1	Hakan	HAMURCU	Federal Aydınlatma	40
2	Ali	İŞİNGÖR	ArtistanbulPr	34
3	Dursun	BALKAYA	Atatürk Üniversitesi	45
4	Osman	ÖZTÜRK	Federal Elektrik	30
5				

anda bölünme işleminin hatasız bir şekilde yapıldığını görebilirsiniz. Burada aklınıza şu soru gelebilir: "Benim metnimde virgül değil başka karakterler var. Onları nasıl böleceğim?" Hemen kısaca buna da değinelim. Ekrandaki diyalog kutusunda görebileceğiniz gibi sık kullanılan ayıraç karakterler listelenmiştir. Sekme, Virgül, Noktalı virgül, Boşluk gibi. Bunların dışında bir karakterden bölmek isterseniz bu durumda Diğer seçeneğini işaretlemeli ve yanındaki kutuya da karakteri yazmalısınız (Örneğin * karakteri).

3. Artık bölme işlemi

OpenOffice.org'a sadece Virgül'leri dikkate almasını ve oralardan bölmelerini söylemiş olmamız. Peki, bu durumda yeni problemimiz şu: "Sütunun başındaki boşluk karakterlerini nasıl temizlerim?"

3. Bu işlemi yapmanın birçok yolu var. Tek tek elle silebiliriz, ayrıca yeni bir sütun açıp oraya =DENKLEŞTİR (Adres) fonksiyonunu kullanarak fazla boşlukları yok etmekte mümkün. Tabii ki biz bu yolların dışında OpenOffice.org'un bizlere sunduğu kolaylıklardan faydalanıp işimizi çok daha akılcı ve kısa yolda halledeceğiz. Bunun için:

4. B sütununun sağında yeni bir boş sütun açalım (Bunun için C sütununun ismine tıklayarak işaretleyin ve farenin sağ tuşuna basarak Sütun ekle'yi seçin). Sonrasında B sütununu işaretleyin. Tablonuz aşağıdaki gibi görünecektir.

	A	B	C	D	E
1	Hakan	HAMURCU		Federal Aydınlatma	40
2	Ali	IŞINGÖR		ArtistanbulPr	34
3	Dursun	BALKAYA		Atatürk Üniversitesi	45
4	Osman	ÖZTÜRK		Federal Elektrik	30
5					

5. Şimdi Veri menüsünden Metinden Sütunlara... seçeneğini seçin. Ekranı gelen diyalog kutusunda bu sefer Virgül yerine Boşluk seçeneğini işaretliyoruz.

Ayrıca seçenekleri

Sabit genişlik

Ayrıca

Sekme

Virgül

Noktalı virgül

Boşluk

Ayrıca birleştir

Alanlar

Sütun tipi

	Standart	Standart
1		HAMURCU
2		IŞINGÖR
3		BALKAYA
4		ÖZTÜRK
5		

Gördüğünüz gibi sütun başındaki boşluk karakterlerini ayrı bir sütuna, geri kalan metni ayrı bir sütuna böldük.

Tamam düğmesine basarak tablomuza geri dönelim. Az önce boş duran C sütununa, başındaki boşlukları ayrılmış metnin geldiğini görebilirsiniz. Artık yapmanız gereken tek şey işinize yaramayan B sütununu silmeniz. Aynı işlemi diğer sütunlar içinde tekrar ederseniz tablonuz tam istediğiniz gibi olacaktır.

1.000 İmza Daha

Özgürlükçin.com, bir yılı aşkın bir süredir devam ettirdiği ve açık standartların bilinirliğinin artması ve kötü bir standart örneği olan "OOXML'e Hayır!" denmesi amacıyla düzenlediği kampanyasında hedef büyütme kararı aldı.

Bir yıl önce düzenlenen kampanyada TSE'ye OOXML'in standartlaşması sürecinde verdiği oyun evet cevabından hayır cevabına dönmesi için bir metin hazırlanmış ve Ankara'da düzenlenen toplantıda imzalar TSE yetkililerine teslim edilmişti. Devam eden süreçte ise topladığımız imzalarla ilişkin metni, DPT'nin Birlikte Çalışabilirlik Raporu taslağına bir sivil toplum inisiyatifi olarak göndermiştik.

Bugün kampanyamızı bir adım daha öteye taşımak amacıyla başta 4.000 olarak belirlediğimiz imza hedefimizi 5.000'e çıkardık. Bu metni imzalayan 5.000 kullanıcılarımız, ilerleyen günlerde Özgürlükçin'de duyuracağımız ODF ile ilgili etkinliklerimizde ulaşacağımız ve beraber çalışmayı arzu ettiğimiz gönüller olacak.

Eğer hâlâ OOXML ile ilgili metnimizi okuyup imza vermediyseniz, bu adresten kampanyamıza ulaşabilirsiniz.

Özgür standartlarla ilgili yapacağımız çalışmalarda bizi izlemeye devam edin.

Gökmen GÖKSEL:

Elimden Geleni Yapıyorum!

Pardus kullanıcısının, ilk karşılaştığı Pardus uygulaması YALI ve diğer Pardus araçlarını KDE 4 'e göre yeniden geliştiren Gökmen GÖKSEL ile KDE 4, Pardus 2009 ve topluluğumuzun katkıları hakkında konuştuk...

Sizin Pardus geliştiricisi olma hikayeniz nedir?

Açık Kaynak Günleri'nden biriydi sanırım, Pardus'ta henüz belirli bir staj programı hayata geçirilmeden önce, staj için başvurmuştum. Laf arasında; Çağlar sormuştu sanırım ne yaparsın sen diye.(O dönemlerde Web konusunda çalışıyordum ve aynı zamanda PC World dergisinde açık kaynak konusunda yazılar yazıyordum.) Ben de dergi için hazırladığım web üzerinden yazarların yazılarını paylaşabildiği ve ortak çalışabildiği web arayüzünü gösterdim ve Çağlar'ın çok hoşuna gitti :) Devamında niye staja gelmek istiyorsun ki, projeye alalım seni dediler, Tekman'la konuştuk; 2006 Nisan'ında yarı zamanlı web geliştiricisi olarak projeye dahil oldum. 2007 yazında okulum bittiğinden beri de tam zamanlı olarak çalışıyorum.

Gökmen GÖKSEL, Pardus 2009'un gelişiminde nasıl bir rol alacak?

2009'da en önemli değişiklik KDE 4'e geçiş. Bu noktada KDE 4'ün sağladığı teknolojileri kullanarak kendi araçlarımız için gereken ilk geliştirme işlerini yaptım. Yalı, yeni Ağ ve Servis Yöneticisi ve Pardus teknolojileri ile kullanılabilir çeşitli Plasmoidleri (Plasma Programcığı) geliştiriyorum. Ayrıca KDE ürünlerinin de Pardus ile uyumlu hale gelmesi ile uğraşıyorum

Jamaika'ya dünyanın dört bir yanından gelen geliştiricilerin bulunduğu Camp KDE'ye gittin ve bir sunum yaptın. Pardus hangi yanıla diğer dağıtımların geliştiricilerini etkiledi?

Genel olarak diğer dağıtımların hemen hepsi KDE'yi olduğu gibi sunuyor bununla birlikte KDE ile bu kadar entegre olmuş ve teknolojilerini kendi teknolojileri ile birleştirmiş tek dağıtımsa Pardus. Diğer dağıtımların geliştiricilerinden çok KDE geliştiricilerinin şaşkınlıkla izlediği yeni ürünlerimiz için ortak tepki; alt katmanlardaki bir işin en üst katmandaki masaüstünden bu kadar kolay kontrol edilebileceğine şaşkınlardı. :)

Çomar'ın sağladığı avantajların KDE'nin sağladıkları ile birleştirilmesiyle ortaya çıkartılan çalışmaları hayranlıkla izlediler.

Pardus 2009 kurulumunda, Pardus kullanıcılarını ne gibi sürprizler bekliyor?

Kurulumun belki de en can alıcı noktası olan disk bölümlendirme kısmında önemli değişiklikler olacak, kullanıcıların bölümlendirme işlerini daha kolay ve daha geniş bir özellik kümesi altında yapabilmeleri adına LVM yani Mantıksal Disk Bölümlendirme teknolojisini destekleyeceğiz. Böylece disk bölümleri ile ilgili değişiklikler; disk bölümü ekleme/silme yeniden boyutlandırma gibi işler sanal olarak gerçekleştirilebilecek.

Ayrıca kurulum için gerekli paketlerin uzaktaki bir makineden alınmasını sağlayacak altyapı için kullanılabilir bir arayüz ve herhangi bir problem ile karşılaştığınızda kullanabileceğiniz bir kurtarma ekranı da eklenecek.

Pardus 2009'da Ağ Yöneticisi, Servis Yöneticisi gibi bileşenlerin birer plasmoid (widget) olacağına dair dedikodular var, ne diyorsun? :)

Dedikodu işte :) Her ikisinin de plasmoidi ve ayrıca KDE uygulamaları olacak. Plasmoid içinde yapılabilecek işleri abarttığınızda plasmoidlerin en önemli özelliği olan basitlik unsurunu kaybetmiş oluyorsunuz. Plasmoidlerin, uygulamanın amaçları doğrultusunda basit olarak tasarlanmaları gerekiyor. Buna rağmen KDE uygulamaları alt kısımda Çomar'ın sunduğu bütün yetenekler için gerekli arabirime sahip olmalılar.

Yeni durumu daha iyi anlayabilmek adına şu örneği verebiliriz: eskiden kullandığımız Ağ Yöneticisi Programcığı yerine 2009'da Ağ Yöneticisi Plasmoid'i kullanacağız, fakat Ağ Yöneticisi'nin kendisi KDE 4 için yeniden yazılmış olarak halen kullanımda olacak.

YALI ne zaman paket seçim fonksiyonuna kavuşacak ya da kavuşacak mı?

Sürüm yöneticisi DVD sürümü çıkartmaya karar verdiğinde sadece bileşen seçme desteğine kavuşacak. 2009 için şu anda alınmış böyle bir karar yok.

Bir bilgisayara işletim sistemini kurmak demek sadece gerekli dosyaları gerekli yerlere kopyalamak demek midir?

Tabi ki değil, kopyalamadan önce ve sonra yapmanız gerekenler asıl önemli noktaları teşkil ediyor.

Pardus'a başlayan herkesin gelişiminden sorumlu olduğunuz YALI ile başladığını düşünürsek, bu durum sizde ne gibi duygular uyandırıyor?

Kullanıcının göreceği ilk bileşenden sorumlu olmak hem güzel, hem de tehlikeli; yapacağınız her güzel şey bir sonraki adımda kullanıcının kafasında

oluşabilecek olası önyargıyı iyi yönde etkileyecek olsa da, yapacağınız en küçük hata kullanıcıyı Pardus'un geri kalanını görmekten vazgeçirebilir.

Her zaman görsel anlamda kullanıcıyı etkileyebilmek için elimden geleni yapıyorum, çünkü ilk izlenim gelecek için çok değerli bir geçmiş.

Sizce Pardus'u kurulum olarak diğer Linux dağıtımlarıyla kıyasladığınızda, ne gibi artı ve/veya eksileri var?

Diğer Linux dağıtımları penceresinden bakarsak birçok eksisi var; LVM, disk şifreleme, ileri seviye disk bölümleyebilme, ek donanım ayarları vs. Bununla birlikte Pardus'un asıl hedef kitlesinin masaüstü kullanıcıları olduğu düşünülürse herhangi bir eksisi yok.

Pardus 2008 yeniden yazıldı ve büyük ihtimalle Pardus 2009'da öyle olacak. Peki biz gariban kullanıcılar her yeni sürümde sistemi yeniden kurmak zorunda mı kalacağız?

Özellikle sürüm yöneticisi ve önemli paketlerin sahibi arkadaşlar 2009'da bu zorunluluğu ortadan kaldırmak için çok uğraşıyorlar. ;)

Pardus 2009 kurulurken sadece temel sistem kurulması gibi bir seçenek geleceği doğru mudur? Eğer doğru ise temel sistem kavramını biraz açabilir misiniz?

Evet doğrudur, fakat bu son kullanıcının seçebileceği bir seçenek olarak değil de, ileri seviye kullanıcının yapabileceği bir şekilde olacak. Kullanılacak temel sistem kavramı system.base bileşeninin kurulması anlamına geliyor.

Kendisinin M.Y.O. mezunu olduktan sonra DGS (Dikey Geçiş Sınavı) ile lisans eğitimine devam ettiğini biliyoruz. Acaba bu sınava girmemiş olsa, bu düzeyde bir programcı olabilir miydi? Pardus

Geliştiricisi, KDE Geliştiricisi veya Yalı gibi bir uygulamanın yazarı olmak gibi bir seviyeye gelmesinde, lisans eğitimi çok belirleyici bir rol mü oynadı?

Okul, programcılık becerisi için bir etken değil diye düşünüyorum, hatta bu konuda gidilebilecek en iyi okulun da amazon.com olduğunu düşünüyorum :) Ne düzeydeyim bilmiyorum ama lisans eğitimi almasaydım da aynı düzeyde olurum herhalde. Lisans eğitimi hiç önemsemedim, hatta okula sadece diploma almak için gittim denebilir; okulda sevmediğim hiçbirşeye ilgi göstermedim ki 4-5 ders dışında hiçbirini sevmedim zaten. :) Yani lisans eğitiminden ziyade kişisel çaba önemli rol oynadı diyebilirim.

Fakat madem konusu açıldı içimi dökeyim. Türkiye’de eğitim çok yanlış bir yerden başlayıp çok yanlış yerlerde bitiyor. Hala düz liselerin ne işe yaradıkları konusunda hiçbir fikrim yok; bir genci ailesinin büyük fedakarlıkları ile en az 3 yıl okula gönderiyorsunuz fakat 3 yıl sonra ortaokuldan mezun olmuş birinden çokta farklı olmayan bir altyapı ile geri dönüyor. Meslek liselerinde ise gelecekte devamını da getirebileceğiniz bir meslek edinebiliyorsunuz.

MYO’ları da düz liselerden pek farklı değil, özellikle günümüzde meslek lisesi mezunlarının sınavsız girebildiği MYO’lar meslek lisesinden daha az teknik olan bir eğitimle sadece zamanınızı çalıyor. Tabi meslek lisesinden mezun olduktan sonra hala okumak istiyorsanız gidebileceğiniz tek yerin MYO’lar olması da

ayrı bir konu. Meslek lisesinden mezun olmuş, devlet tarafından iş yeri açabilme yetkisi verilmiş biri ile düz liseden mezun olmuş birinin mühendis olma süreci karşılaştırıldığında ortaya çıkan tablo üzücü maalesef.

Gökmen Göksel uygulama geliştirirken hangi IDE yi tercih ediyor? İki ünlü text editöründen Vim mi Emacs mı desek cevabı ne olur? :-)

IDE kullanmıyorum, tabi ki Vim :)

YALI’daki dokümantasyonu yeterli buluyor musunuz? Dışarıdan bir geliştiriciyi tatmin edecek kadar YALI dokümantasyonu mevcut mu? Kod içindeki açıklamalara önem veriyor musunuz?

Diğer projelerimizde olduğu gibi Yalı’da da dokümantasyon eksik, dışarıdan bir geliştirici ise kendi tecrübe düzeyine bağlı olarak kodun kendisinden birçok sonuca ulaşabilir. YALI’daki kod düzeni ve yerleşim mümkün olduğunca anlaşılabilir olması adına birçok kez yeniden düzenlendi.

Önceki röportajlarda bazı Pardus geliştiricilerinin bazı müzik enstrümanlarıyla flört ettiğini okumuştuk, sizin böyle bir ilginiz var mı? En çok çalmak istediğiniz enstrüman hangisidir?

Maalesef, ilkokulda çaldığım flütü ve bando da çaldığım davulu saymazsak, müzik adına böyle bir ilgim yok fakat keman çalabilmeyi çok isterdim.

Özgürlüğü.com’daki beyin bölümünde iletilen fikirlerin önemli bir kısmı YALI ile ilgili, sizce bunun nedeni nedir? Bu fikirler YALI’nın gelişiminde ne kadar etkili oluyor?

Bu bölüme fikir ileten arkadaşların çoğu daha önce farklı dağıtımları kullanmış oluyorlar sanırım; bir dağıtım çok az kullanmış olabilirsiniz fakat kurulumu sırasında önemli bir vakit geçirirsiniz. İnsanların aklında en çok kurulum kısımları kalıyor ve eksik olan özellikleri YALI’da görmek istiyorlar herhalde :)

Aslında yazılan fikirlerin çoğu yapılacaklar listemde duruyor ya da daha önce bir yerde konuşmuş oluyoruz, fakat “paketlerin CD’ye okunacakları sırada yazılmaları” gibi değişik öneriler farklı fikirler üretmeme ve sonuçta verimli işler çıkartmama olanak sağlıyor.

Pardus 2009 çalışmalarının biraz geç başladığı, KDE 4'ün henüz çok kararlı olmamasının da bunun nedeni olduğuna dair düşünceler var, bu düşünceye katılıyor musunuz?

Çalışmaları sadece kod yazmak anlamında değerlendirmek büyük bir yanlış bana kalırsa, kod yazmadan önce ne yazmamız gerektiğine karar vermemiz gerekiyor ki emin olun bu iş kod yazmaktan daha zor. Tabi ki KDE 4 hala tam olarak kararlı değil fakat karar sürecimizin uzaması da süreci geciktirmiş olabilir.

Pardus'a ayrılan 14.3 milyon TL'lik kaynak Pardus'u önümüzdeki yıllarda nereye taşıyacak, diğer dağıtımlar arasında ve ülkemizdeki konumu olarak 3 yıl sonra Pardus'u nerede görüyorsunuz?

Maddi kaynak, daha fazla iş gücü anlamına geliyor. Pardus'un bu döneme kadar sınırlı sayıdaki geliştiricileriyle inanılmaz işler başaran bir proje olduğunu düşünürsek; geliştirici sayısındaki artış yeni teknolojiler geliştirebilmek için daha fazla zamanımız olacağı anlamına geliyor.

Daha önce de dediğim gibi Pardus ürettiği yeni teknolojilerle diğer dağıtımlardan farklı bir noktaya geldi. Buna benzer destekler ile Pardus'u önümüzdeki yıllarda farklı şekilde tasarlanmış portatif aygıtlarda ya da daha fazla sunucuda görebilmek mümkün olur diye düşünüyorum.

Xfce kullandınız mı? Xfce'yi nasıl görüyorsunuz?

Kullandım tabi ki, gayet iyi durumda gözüküyor. Özellikle düşük donanıma sahip bilgisayarlarda değerlendirilebilecek önemli bir proje olarak görüyorum.

Pardus araçlarının KDE ile uyumlu olarak geliştirilmesinin Xfce gibi diğer masaüstleri için olumsuz bir tarafı var mı? Örneğin KDE plasmoidi olarak geliştirilen araçlar için Xfce kullanıcıları ne yapacak?

Tabi ki KDE 4 'ün sağladığı Plasma teknolojisini kullanacak uygulamalar haliyle Xfce'de çalışmayacaklar. Fakat bunların üstesinden gelebilecek teknolojilerde mevcut, bu konuda bir çözüm bulunabilir. Bana kalırsa Xfce ile uğraşan

arkadaşların Çomar kullanarak Xfce 'ye özel araçlar geliştirmesi hem Pardus'un ürün yelpazesini geliştirir hem de Pardus'un çalıştığı ortama göre davranma politikasına uygun bir gelişim olur.

Pardus ile ilgili sunumlar hazırlayan gönüllülerin, bu sunumlardaki artı ve eksileri sizce nelerdir?

En büyük artı tabi ki Pardus'u tanıtıyor olmaları, aynı zamanda tanıtan kişinin bu işi gönüllü olarak yapıyor olduğunun bilinmesi de çok önemli. Yine de ne kadar iyi niyetli olursanız olun, doğru bildiğinize emin olmadığınız bir konu hakkında, hiç bilgisi olmayan birine anlatacağınız her şey tehlikeli olabilir. Bu tip yanlış anlamalara engel olmak adına, gönüllülere Pardus geliştiricilerinin daha önceden hazırladığı sunumlardan faydalanmalarını tavsiye ederim.

Özgürlüğü.com Forumlarına Resim Yükleme

Karmaşık gibi görünse de forumlara resim yüklemek hiç de zor değil...

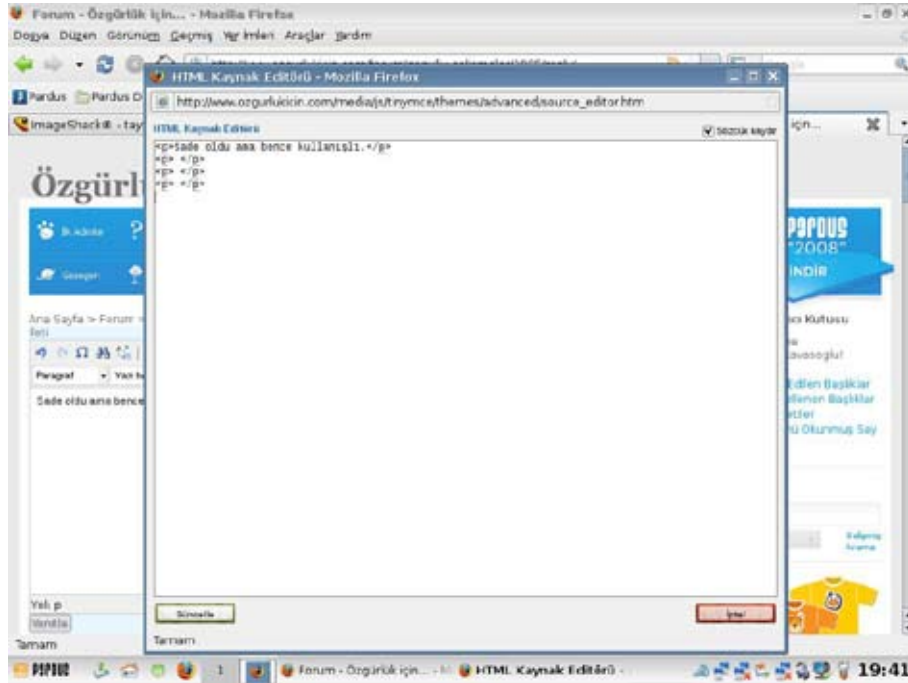
Siteye ilk üye olduğumda fotoğraf yükleyen arkadaşları görüp az kıskanmamıştım hani, forumda bilgi alış veriş için büyük kolaylık. Telefonla sorsak daha iyi ama bu imkan olmadığına göre bu işi öğrenmek lazım. Yaş 50'ye merdiven dayamış, meslek olarak da alakamız yok, bir de Pardus hevesi nereden çıktı şimdi? Neyse, pilavdan dönenin kaşığı kırılınsın:) Ona sorduk, buna sorduk, önce küçük yüklendi, bunlar nasıl büyütülüyordu yahu? derken nihayet bir şeyler öğrendik. Bari aynı sıkıntıları başka arkadaşlar çekmesin derken e-dergi imdada yetişti. Hadi çorbada bizim de tuzumuz olsun!

Öncelikle arkadaşlar, site sunucusunda yer işgal etmemek için kendimize web ortamında fotoğraf depolayan bir adres buluyoruz. Bendeniz tavsiye üzerine Imageshack sitesini kullanıyorum, 1-2 değişiklik geçirse ve İngilizce olsa da upload kelimesinin siteye resim yüklemekte işe yaradığını hatırlınızda tutun yeter. Ya da Google'de resimlerim özelliği kullanılabilir, orası Türkçe hem de.

Buralara yüklediğiniz resimleri siteye yükleme işine gelince;

Önce sitedeki forumda bir konuya hararetili bir giriş yapmak için Yanıtla tuşunu kullanıp kutuyu açıyor, 1-2 kelime çiziktirip sonra yukarıda HTML yazan tuşu tıklıyoruz.

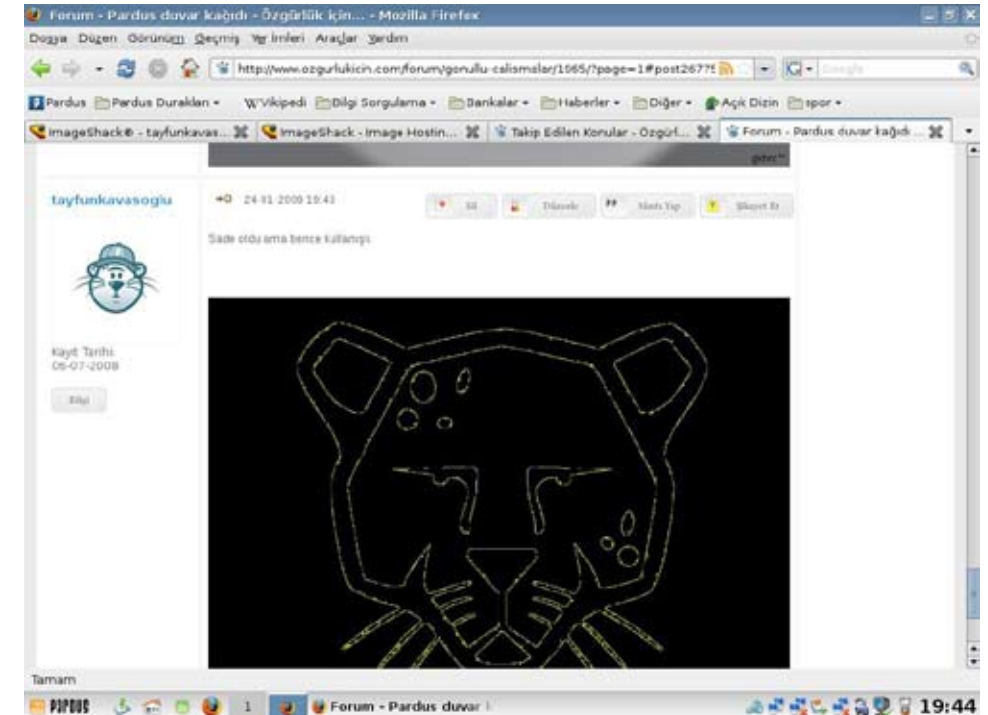
İşte karşımızda kaynak editörü! Bütün marifet bu kutuda. Satırın sonuna kendi fotoğrafımızın HTML adresini ekleyeceğiz. Yani depo olarak kullandığımız sitedeki resmin adresini. Web'de sitemizdeki resmimizi açıyoruz, mutlaka bir yerlerde HTML yazan bir adres vardır. İşte solda altta duruyor, hemen kopyalayalım!

Geldik kendi kutumuza, sağ tıklayıp yapıştırın arkadaşlar.

Laf kalabalığı gözünüzü korkutmasın, alt tarafta bulunan Güncelle tuşuna basınca onlar resme dönüşecek. Bu arada 1-2 lakırdı daha eklemek istiyorsanız tam sırası. (Dikkat!Parantezlerin arasına bulaşmak yasak.) Bir şey eklemek istemiyorsanız Güncelle tuşuna basın artık.

Hah, işte yazılar resim oldu, bir kısmı görünse de buradan diğer sitedeki resmimize bir tünel açmış gibi bir şey oldu. Şimdi sitedeki Yanıtla tuşuna da bastık mı işlem tamamdır!

İşte oldu, bu arada masaüstü resmini de Gimp kullanarak ben yaptım. Güzel olmuş mu? İlgilenen arkadaşlara faydamız dokunduysa memnun oluruz efendim, sağlıklı kalınız.

Battle Tanks

Bumerang bombalar, zombie düşmanlar, intihar bombacılar hepsi bu sıradışı tank oyununda bir araya geldi!

oyun inceleme

Küçüklüğümde atari salonlarına pek gittiğim söylenemez. Ailem kötü şeylere alışmamam için beni bu tarz mekânlara yollamazdı. Çoğu arkadaşım harçlıklarını atari salonlarında bitirirken ben derslerime çalışırdım (afetin bana). Arada tek tük gittiğim zamanlarda ise oynamayı becerebildiğim BTanks gibi oyunları oynardım. Helikoptere ve tanklara daha o yaşta hayran olmuştum.

Bu ayki sayı için bir oyun incelemesi yazmak istedim, bir oyun seçmek için paket yöneticisini açtım. Ne kadar çok oyun var! Listeyi yavaş yavaş aşağıya kaydırırken karşıma BTanks çıktı. Eski heyecanım bir anda canlanıverdi. Oyunu hemen indirdim ve oynamaya başladım. Gözüme ilk çarpan çizimleri oldu. Menü

Ücretsiz ve Açık Kaynak: Evet, oyun tamamen özgür. GPL lisansı ile dağıtılıyor. İsterseniz kaynak kodlara göz atabilir ve C++ üzerindeki ustalığınızı konuşurarak oyunu geliştirebilirsiniz.

Oyun geliştiricileri arcade türü oyunları benden daha çok seviyorlarmış. Sizlere arcade oyunlarının en güzel yanlarını sunmayı vaat ediyorlar.

Bu genel özelliklerin yanında oyun içinde üç çeşit

Lisans: GNU GPL

Çalıştırma Yolu:

Programlar>Oyunlar>Oyun Makinesi>Btanks

Öğrenme Süresi: 5 dakika

Oyunun Sitesi: <http://btanks.sourceforge.net/>

tasarımı bir yerden tanıdık gelse de çizimler profesyonel işiymiş gibi duruyordu. Müzikleri ücretsiz dağıtılan bir oyun için epey iyi durumda, üstüne oynanabilirliği de eklenince oyuna kendinizi kaptırıveriyorsunuz.

Şimdi oyunun özelliklerine göz atalım:

Multiplayer: Geliştiriciler bizlere çok oyunculu oynama olanağı vermişler. LAN bağlantısı, İnternet üzerinden oynama, ekranı ikiye bölme ve ayrıca karışık mod ile oynamak mümkün. Karışık modu kullanırken sunucuda ekran bölünerek iki kişi oynarken diğerleri LAN üzerinden oyuna bağlanabiliyor.

Platform bağımsız: Dergimizi takip eden ve Pardus dışı dağıtımları kullanan okuyucularımızda bu oyunu oynayabilirler. Ben Pardus üzerinde oynamanızı tavsiye ederim ;).

tanka, dört çeşit cephaneye, altı çeşit rokete, 13 çoklu oyuncu haritasına ve daha birçok özelliğe sahip oluyorsunuz. Oyun gamepad ve klavyeyle oynanabiliyor. Oyun sırasında tankınızı yön tuşlarıyla hareket ettiriyorsunuz. Ateş etmek içinse sol "Ctrl" tuşunu kullanabilirsiniz. Aracınıza uygun özel silahları aldığınız takdirde bu silahları da sol "Shift" tuşu ile ateşleyebilirsiniz.

İlk başlarda haritayı öğrenmeye çalıştıktan sonra zaman geçtikçe özel silahları toplamaya dikkat edin. Sağ üst köşedeki haritayı kontrol ederek düşmanlarınızın yerini belirleyin. Kalabalık gruplara saldırmamaya dikkat edin. Tehlikeye düşmeden yakaladığınız yalnız düşmanları haklayın. Kalabalık mekanlardan olabildiğince hızlı uzaklaşın zira kimin kimi vurduğu belli olmuyor. Eğer aracınız yok olursa F1 tuşuyla içerisinden çıkabiliyorsunuz. Bazı yerlerde bu durum için özel araçlar oluyor, isterseniz onlara binebilirsiniz. Arcade türü oyunları sevenler mutlaka bu oyunu denemeli.